

فرهنگ لغات

رنگری و چاپ پارچه

محسن حاجی شریفی

و

منصور روزی

فرهنگ لغات زنگری و چاپ پارچه

انتشار

۸	۲۶
۲۲	۱۹

۸۷۴

اسکن شد

۶۲۹۱۶

فرهنگ لغات رنگری و چاپ پارچه

محسن حاجی شریفی

و

منصور ورزی

فرهنگ لغات رنکزی و چاپ پارچه (انگلیسی - فارسی)

چاپ اول، ۱۳۶۱

انتشارات رز:

تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه، اول خیابان دانشگاه، تلفن ۳۸۵۰۱۰۰

کلیه حقوق تجدید چاپ برای ناشر محفوظ است

چاپ، خرمی

تهران، ایوان

مقدمه

این فرهنگ دارای دو هزار و صد واژه متداول و مصطلح در رنگرزی و چاپ پارچه میباشد در این فرهنگ سعی شده است لغاتی که در ریسندگی و بافندگی، چرم و پوست و قالی بافی مربوط برنگرزی و چاپ، میشود نیز مختصری گزیده و بیان گردد، فرمول شیمیائی و نام تجارتی برخی از ترکیبات مورد مصرف نیز ذکر گردیده است با توضیحات مختصری که در مورد بیشتر واژه‌ها داده شده است این کتاب را از صورت فرهنگ ساده بیرون آورده و بصورت راهنما جهت علاقمندان این رشته درآورده است.

تهیه این فرهنگ با وجود تمام مشکلاتی که در راه چاپ و انتشار این نوع کتابها وجود دارد تنها بخاطر نقشی از خود پیادگار گذاشتن نبود بلکه ما امیدواریم که بتوانیم با انتشار اینگونه کتابها کمکی به برطرف نمودن کاستی‌هایی که در زمینه رنگرزی و چاپ در صنایع نساجی ایران وجود دارد بنمائیم.

مراجعه و مطالعه این فرهنگ کمک مؤثری برای استادان - دانشجویان و متخصصین رشته نساجی و رنگرزی و سایر علاقمندان خواهد بود.

A

A یا A°
مخفف و نشاندهنده واحد آنگسترم که معادل $\frac{1}{10000}$ میکرون میباشد.

A.A.T.C.C.

اتحادیه رنگرزان و شیمیستهای نساجی امریکا که در ضمن برکار استاندارد کردن ثبات رنگ در برابر عوامل مختلف، انواع تکمیل ها و سایر مسائل مربوط به رنگ و شیمی نساجی نظارت کامل دارد.

Aa1

رنگ مایل به قرمز طبیعی که از شیر یک گیاه در هند شرقی بدست میآید و نام دیگر آن Morinda میباشد.

Aba

عبا - ۱ - پارچه پشمی یا نمدی که دهقانان مجار در اروپا استفاده میکنند - ۲ - لباس رسمی روحانیت در ایران.

الیافی سخت که از برگ گیاهی به همین نام گرفته میشود. منشأ آن جزایر فیلیپین و آمریکای مرکزی است. رنگ آن از کرم تا قهوه ای متفاوت میباشد.

Abassi

«عباسی» نوعی پنبه که در مصر سفلی میروید.

Abb

اصطلاحی که در انگلستان برای پشمهای غیر مرغوب بکار برده میشود.

Abbot-cox process

روش خاص کاربردن رنگهای خمی روی سلولز در ماشینهای سربسته.

Abrasion Resistance

درجه ای که سطح پارچه در برابر پوشش و سایش از خود مقاومت نشان میدهد. ماشینهای مختلفی که برای نشان دادن مقاومت پارچه در برابر سایش ساخته شده اند.

Abdulah-Kani

« عبدالله خانی » پارچه ابریشمی ساده که در لیون فرانسه بافته شده و بکشورهای عربی و خلیج فارس فرستاده میشود.

Absolute Humidity

رطوبت مطلق — وزن رطوبت موجود در واحد حجم هوای مرطوب بر حسب گرم بر متر مکعب.

Absorbency

مقدار مایعی که یک کالای نساجی جذب کرده است و سرعت جذب آن مایع در کالا.

Absorbent

پارچه ای که با مواد شیمیائی عمل میشود تا باعث ازدیاد سرعت جذب آب و سایر مایعات در آن شود.

Absorption test

روش آزمایشگاهی اندازه گیری قابلیت جذب آب در پارچه.

Acel

اسم تجارتي استات سلولز رنگ شده.

لغت نامه ۵/

Acetate dye

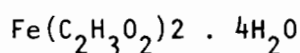
رنگهای دیسپرس که ابتدا بنام رنگهای استات بازار معرفی شدند.

Acetate of Aluminium

استات آلومینیوم .

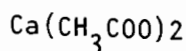
Acetate of Iron

استات آهن .

Acetate of Lime

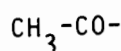
استات کلسیم

Acetate Rayon

الیافی که با استیل کردن سلولز تهیه میشوند .

Acetyl

رادیکال

Acetylation

ترکیب یک ماده آلی با یک استیل . این اصطلاح بیشتر در مورد تهیه استات سلولز و سکندری استات بکار برده میشود (ترکیب آنیدرید استیک با سلولز) .

Acid Dyes

- ۱- دسته بزرگی از رنگهای آنیونیک که دارای رنگهای بسیار شفافی هستند . ثبات این رنگها در برابر نور و شستشو معمولاً "خوب" است . کاربرد این رنگها بسیار ساده و بطور وسیعی برای الیاف - پشم - ابریشم و نایلون بکار برده میشوند این رنگها از حمام اسید سولفوریک تا حمام اسیدی ضعیف و خنثی بکار گرفته میشوند .
- ۲- از نقطه نظر شیمیائی این رنگها نمکهای سدیم سولفونیک اسید میباشند .

Acid - Leuco

اصطلاحی که بیشتر در مورد حالت لوکو « مشتق بیرنگ » اسیدی رنگهای خمی بکار برده میشود .

Acid Milling

عمل نمدی کردن پشم در حالت اسیدی این عمل معمولاً "در مورد صنعت کلاه سازی بکار برده میشود .

Acid Milling Dye

رنگهای اسیدی که شاتشان در برابر عمل شستشو بخصوص در برابر عمل نمدی کردن بسیار خوب است .

Acid Mordant Dye

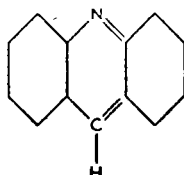
رنگهای دندانهای ، این رنگها در آب محلول و معمولاً "همراه با یک نمک فلزی بکار برده میشوند .

Acid Pickles

عمل اسید و نمک زدن روی چرم و پوست در مراحل مختلف دباغی و پرداخت پوست .

Acridine colouring matters

دسته‌ای از رنگهای بازیک . این رنگها را با وارد نمودن اکسوکروم هائی نظیر آمینو و آلکیل آمینو بحلقه آکریدین در موقعیت پارا نسبت به اتم کربن باقیمانده گروه متان تهیه مینمایند . کروموفور این رنگها بشکل زیر میباشد .

که با اسیدهای معدنی تشکیل رنگهای بازیک میدهد. این رنگها معمولا "دارای فامهای زرد نارنجی و کمی قهوه‌ای هستند و در رنگری چرم و در چاپ برداشت رنگی بکار میرود.

Acrylan

اسم تجارتي برای دسته‌ای از الیاف مصنوعی که دارای حداقل ۸۵٪ آکریلو نیتریل میباشد.

Acrylic fibre

به اکریلان مراجعه شود.

Acrylic - vinyl fibre

الیاف مصنوعی که از کوپلی مر متشکل از ۴۰٪ اکریلونیتریل و ۶۰٪ وینیل کلراید میباشد، و با نامهای تجارتي "وینيون - ان" و وینیل به بازار عرضه شده اند.

Acrilonitrile

ترکیب اصلی الیاف اکریلن و اورلون.

Active chlorine

کلر فعال - که معمولا "جهت تعیین قدرت سفیدگری پودر سفیدگری و یا سایر ترکیبات کلردار در محلول اندازه گیری میشود.

۲- اصطلاحیست که در رابط با محلولهای هیپوکلریت سدیم و کلسیم میباشد که منظور آن اتمهای کلر آزاد و غیر متصل در محلولی میباشد. غلظت چنین محلول بر حسب کلر آزاد معین میگردد.

Adhesive substances

مواد مختلفی که باعث چسبندگی الیاف - نخ و یا پارچه پشمی و یا سایر مواد میشوند.

Ad - hock

اصطلاحی جهت چاپ قالب .

Adjective dyes

رنگهائی که بوسیله دندان بکار برده میشوند و در برابر دندانهای مختلف دارای فام های گوناگون میباشد .

Affinity

تعامل یا میل جذب رنگ در الیاف مختلف .

African saffron

« زعفران آفریقائی » گیاهی که گل آن رنگ زرد مایل بنارنجی تولید میکند .

After chroming

روش رنگرزی رنگهای کرومی که ابتدا عمل رنگرزی و سپس عمل دندان دادن انجام میگردد .

After treated direct dye

رنگهای مستقیم که پس از رنگرزی برای ازدیاد ثباتشان در برابر شستشو با نور با موادی نظیر فرم آلدئید و یا بیکرومات پتاسیم عمل میگردند .

Aga

گیاهی که دارای الیاف محکمی است و در جزایر فیلیپین میروید و از این الیاف در صنعت طناب سازی استفاده میشود .

Ageing

- ۱ - دستگاه بخار دهنده جهت پارچه های چاپ شده .
- ۲ - مرحله ای از تهیه سلولز استات و ویسکوزیون پس از عمل کردن

سلولز با سود سوزآور .

Ager

محفظه ای که در آن پارچه های چاپ شده را بخار میدهند .

Aggregation

تجمع ملکولهای رنگ در حمام رنگریزی .

Agfa

اسم صنعتی و تجاری در کشور آلمان در موردالیاف ویسکوزواستات و همچنین بعضی از رنگها .

Agra carpet

نوعی فرش ضخیم که از پشم و پنبه در هند بافته میشود و دارای رنگهای آبی ، سبز و قهوه ای میباشد .

Ahrami

« احرامی » جلوار چاپ شده با قالب که منشاء اصلی آن ایران است.

Ajami

« عجمی » پارچه موسلین از ابریشم یا رایون بافته شده در هند.

al

رنگ طبیعی که از ریشه گیاهی بنام موریندون استخراج میشود .

Alaska

نخی که از $\frac{2}{3}$ پشم و $\frac{1}{3}$ پنبه تابیده شده باشند .

Alcatquen

قالی ابریشمی با نخهای طلائی از ایران .

Algin

نوعی خزه یا جلبک دریائی .

Alginate fibres

الیافی که از حل‌الجینات در نمکهای معدنی و تبدیل آن بمایع ریسندگی بدست میآید .

Alginate Thickening

غلظت دهنده که از الجینات بدست میآید و معمولا " بیشتر در مورد چاپ رنگهای ری اکتیو بکار میرود .

Alizarine dye

ماده اصلی رنگ رناس - تعدادی رنگهای اسیدی و دندانه ای مصنوعی .

Alizarine Oil

نام دیگر روغن قرمز ترک .

Alkaline binding Agent

اصطلاحی که مخصوصا " در کاربرد رنگهای آزوئیک مصرف میشود . این معرفها همراه با ترکیبات دی ازوجهت خنثی کردن یا " بافر " بودن برای قلیائی موجود در محلول بکار میرود .

"All - In" Vat printing process

روش چاپ رنگهای خمی که در خمیر چاپ کلیه مواد بحالت غیراحیاء همراه با قلیائی و احیاء کننده بکار برده شده باشد .

Alkali

قلیائی - ماده ای که قادر است اسید را خنثی کرده و با آن تولید نمک کند .

Allahabad

الله آباد - ۱ - فرش بزرگ گره دار با پرز بلند که در هند از

پشم بافته میشود .

۲ - پارچه پنبه ای مخصوصی که در هند بافته میشود .

Alpaca

الیافی که از تن حیوانی بهمین نام بدست میآید رنگ این الیاف متغیر و از سفید خاکستری - قهوه ای تا مشکی فرق میکند .

Alum

زاج - اصطلاحی است که بعده ای از املاح آلومینیم که در رنگریزی بکار برده میشود اتلاق میگردد . نظیر ،
 $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3 \cdot 24\text{H}_2\text{O}$ Ammonia Alum -
و یا $\text{K}_2\text{SO}_4\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3 \cdot 24\text{H}_2\text{O}$ (b) Potash Alum -

Aluminium acetate

استات آلومینوم $\text{Al}(\text{C}_2\text{H}_3\text{O}_2)_3$ یکی از املاح بسیار مهم در چاپ و رنگریزی رنگهای دندانهای و طبیعی میباشد . از این ماده جهت ضد آب کردن پارچه های مختلف نیز استفاده میگردد .

Aluminium Sulphate

سولفات آلومینوم $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3 \cdot 18\text{H}_2\text{O}$ بیشتر جهت رنگریزی پشم با رنگهای طبیعی و دندانهای در رنگریزی پشم قالی بکار برده میشود .

American Egyptian

نوعی الیاف پنبه ای که اصل آن از مصر بامریکا برده شده است .

Amide

مشتقی از کاربوکسیلیک اسید که عامل آمین بجای گروه هیدروکسی نشسته باشد .

Amilan

الیاف نایلون ساخته شده در ژاپن .

Amilar

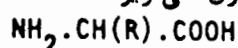
الیاف پلی استر

Amine

ترکیبات آلی مشتق شده از آمونیاک با جانشین شدن یک یا چند هیدروژن آمونیاک بوسیله رادیکالهای آلی که ممکن است از یک نوع و یا مختلف باشند.

Amino Acids

ترکیباتی که دارای فرمول کلی زیر هستند.

که R ممکن است گروه هیدروکسی، اسید، بازیک، حاوی گوگرد، هتروسیکلیک و هیدروکربن باشد.

Amorphous

۱ - بی شکل - ۲ - مکان تجمع مولکولهای آرایش نیافته درلیف.

Amphoteric

ترکیباتی که هم نقش باز و هم اسید را بازی میکنند.

Amuno

ترکیب مخصوص ضدبیدکه درپشم بکار برده میشود و الیاف در محلول این ترکیب بار داده میشوند.

Anatolian

قالیچه تمام پشم با رنگ های متفاوت و طرحهای مختلف که در ترکیه بافته میشود.

Angola

۱ - اصطلاحی در انگلستان برای نخ تابیده از پشم و پنبه در سیستم نخ.

۲ - پارچه های متعددی که تار و پود و یا تار آنها از این نخ بافته شده باشد.

Angora

- ۱ - اصطلاحی که به پشم آنقره و یا موهر " Mohair " اطلاق میشود .
۲ - موی بز آنقره .

Angstrom

واحدیست برای اندازه گیری ذرات بسیار کوچک که معادل یک دهم از $\frac{1}{10,000}$ میکرون است .

Anil

- ۱ - بوته نیل وحشی که در برزیل میروید . ۲ - بوته نیل در هند شرقی .

Aniline

یک ترکیب آلی که عده زیادی از رنگها - دواجات و مواد شیمیائی مشتق شده از آن میباشد . ۲ - این ترکیب منشاء اصلی رنگ آنیلین مشکی است که بدو طریق مصرف میشود .

- ۱ - روغن آنیلین $C_6H_5NH_2$ ۲ - هیدروکلروآنیلین (جامد)
 $C_6H_5NH_2 \cdot ClH$

Aniline Black

آنیلین مشکی - رنگی که بوسیله چاپ و یا رنگریزی در روی سلولزی با اکسیداسیون آنیلین بوجود میآید تاکنون روشهای متعددی برای تهیه این مشکی در روی پارچه های سلولزی ابداع شده است که اصول کلی همه آنها شبیه یکدیگر میباشد . این رنگ دارای ثبات عالی در برابر نور و شستشو میباشد .

Aniline dyes

اصطلاحی که برنگهای مصنوعی ساخته شده از قطران گفته میشود.

Animal fibres

الیاف حیوانی - الیافی که منشاء حیوانی داشته مانند پشم و ابریشم مو و امثال آنها و در صنعت نساجی بکار گرفته میشوند.

Animalizing

پشم نما - عملیاتی که بوسیله آن پنبه و یا الیاف مصنوعی را قادر میسازد که رنگهای مخصوص الیاف حیوانی را جذب کنند.

Anionic dye

طبق تعریف S.D.C. ، رنگهایی هستند که در محیط آبکی دیسوسیته میشوند و یونهای رنگی با بار منفی تولید میکنند.

Annatto

گیاهیست شبیه گل زرد که از تخمه گل آن ماده رنگ دار زردی بدست میآید.

Anodized colour

رنگهایی که با روش آنودیزه کردن آنها آلومینیوم را رنگ میکنند.

Antherea

دسته ای از بیدها که آفت خطرناک برای منسوجات پشمی میباشد.

Anthraquinone

آنتراکینون - ترکیب واسط برای تهیه عده ای از رنگها، از این ماده گاهی برای جلوگیری از احیاء بیموقع رنگ در حین چاپ رنگهای خمی استفاده میشود.

Anthraquinone vat dyes

رنگهای خمی مشتق شده از آنتراکینون، مثل رنگهای کالدون.

Anti-Bacterial finish

عملیاتی که باعث میشود پارچه در برابر نمو باکتریهای مختلف مقاومت کند .

Anti-Chlor

اصطلاحی که در مورد بکار بردن موادی نظیر بی سولفیت سدیم و یا تیوسولفات سدیم بکار برده میشود تا بقیه کالر فعال را از پارچه خارج کند (بعد از عملیات سفیدگری پنبه و یا کلریزه کردن پشم اجرا میشود)

Anti-Crease

مواد و یا عملیاتی که باعث ضد چروک شدن پارچه میگردد .

Anti-Felting

عملیات و یا موادی که باعث ضد نمد شدن پشم میگردد .

Anti-Foaming

موادی که برای جلوگیری از کف کردن بحمام رنگ و یا سفیدگری اضافه میکنند .

Anti-Fume finish

موادی، که مخصوصاً " نخ و یا پارچه استات را با آنها آغشته میکنند تا مانع پدیدگی رنگ آنها در گازهای موجود در هوا شود .

Antiseptic agent

موادی که برای جلوگیری از نموباکتری و کپک در روی پنبه بکار برده میشود .

Antishrink

ضد جمع شده گی در پارچه های پشمی .

Antisnag

مواد تکمیلی که به پارچه های تریکو و یا جوراب اضافه میشود تا از (قلوه کن شدن) و یا در رفتگی آن جلوگیری نماید .

Antistatic

موادی که پارچه با آن آغشته میگردد تا الکتریسته ساکن موجود در آن هنگام پوشش و یا عملیات ریسندگی و بافندگی از بین رفته و یا حداقل برسد .

Application printing

مترادف و هم معنی چاپ مستقیم .

Apparel Industry

صنایع پوششی - صناعی که در آن لباس - جامه - پیراهن و امثال آنها هم تهیه میشوند .

Aqueous

مربوط شدن بآب - اصطلاحی که فرق بین محلول بودن در آب و یا یک حلال آلی را بیان میکند .

Arabesque

طرح بسیار معروف اسلیمی در قالیه های ایران ، گچ بریها و منبت کاریهایی که از زمان صفویه پیادگار مانده است .

Archil

یک رنگ قرمز گیاهی قدیمی که بیشتر در رنگرزی پشم و ابریشم بکار برده میشود و نبات این رنگ با مقایسه با سایر رنگهای گیاهی کم و فرار میباشد .

Aradamu

آرادامو - ابریشم خام از گیلان " ایران "

Aradas

آراداس - یک شرکت تجاری ابریشم در ایران " قدیم "

Ardases

اصطلاحی در اروپا جهت ابریشم خام ایران که معمولاً " در ایران ابریشم شیروان نامیده می‌شد .

Ardil

اسم تجاری الیاف پروتئین مصنوعی در انگلستان .

Arnel

اسم تجاری تری استات .

Artificial Cotton

اسم مصطلحی که در جریان جنگ دوم جهانی در مورد بعضی از رایونها که بصورت الیاف کوتاه درآمده بودند بکار برده می‌شد .

Artificial dyestuff

رنگهای مصنوعی که معمولاً " ماده اولیه آن قطران است .

Artificial leather

چرم مصنوعی - پارچه هائی که با مواد پلاستیکی شبیه چرم شده اند.

Artificial Silk

" ابریشم علفی " اصطلاحی که سابقاً " در مورد رایونها بکار می‌رفت.

Artificial Straw

کاه مصنوعی - اصول ساختمانی این لیف شبیه به رایونست با استثناء آنکه در آخر عمل مونوفیلا منتهای بزرگی شبیه کاه حاصل می‌شود .

Artificial Wool

پشم مصنوعی یا کلیه الیاف پروتئینی که بصورت مصنوعی ساخته و بازار عرضه میشوند نظیر آردیل .

Artilana

الیاف سلولزی که در آلمان زمان جنگ جهانی دوم ساخته میشد و قابلیت رنگرزی با رنگهای اسیدی داشت .

Asan

« آسان » قالیچه های کوچک جانمازی که از پشم سفیدجهت نماز و عبادت در هند و پاکستان ساخته میشود .

Asbestal

اسم تجارتي جهت پارچه هائی که از مخلوط نایلون و آسبست ساخته میشود .

Asbestos

پنبه نسوز - الیاف معدنی که در امریکا - کانادا - افریقا یافت میشود .

Asbestons

نخ و پارچه ای که از پنبه و پنبه نسوز رشته و بافته شده و در پوشش سیمهای برق مورد استفاده است .

Aschodur

پارچه پنبه ای که با سماق و آهن رنگ مشگی بخود گرفته و در ایران ساخته میشده و برای لباس زنانه بکار میرفته است این لغت شاید از چادر گرفته شده و شاید ریشه ترکی داشته باشد .

Assistants

مواد کمکی که در رنگرزی همراه رنگ وارد حمام میکنند . مثل اسید - نمک و امثال آنها .

Ashtrakhan

اشترخان - پارچه پشمی بسیار لطیف که از پشم بره ایرانی باهمان رنگ طبیعی ساخته میشود .

Atlas

اطلس - اصطلاحی که از ایران باروپا راه پیدا کرده است وپارچه ابریشمی بسیار شفاف گفته میشود که دارای بافتی بهمین نام ویاساتن است گاهی پارچه های اطلس بافت از مخلوط ابریشم در رو و پنبه در زیر بافته میشود .

Atmosphere Fading

پریدگی رنگها در اثر تماس با گازهای موجود در هوا .

Atmosphere Standard

شرایط استاندارد هوای آزمایشگاهی با ۶۵ درصد رطوبت نسبی و ۲۰ درجه سانتی گراد .

Aurang Shahi

اورنگ شاهی - پارچه اطلس یا ابریشمی گلدار در هند .

Australian Merino

نژاد گوسفندی که منشاء اصلی آن اسپانیاست و فعلا " دراسترالیا بطور وسیعی برای پشم مرغوب آن پرورش داده میشود .

Australian Wool

پشم مریнос که در استرالیا تولید میشود .

Automatic lap doffing

برداشت متکابصورت خودکار در ریسندگی پنبه .

Autoploker

پنبه زنی خودکار .

Auxiliary products

مواد تعاونی که در چاپ - رنگریزی و تکمیل بکار برده میشود .

Auxiliary shaft

میل کمکی (بافندگی) .

Avicolor

اسم تجارتی برای رایون و استات رنگ شده که بصورت الیاف کوتاه

Staple ساخته و بصورت نخ و یا پارچه درآمده باشند .

Avinion

پارچه هائی که با رنگهای متالیک چاپ شده اند .

Avlin

اسم تجارتی سلولز باز یافته که حالتی شبیه کتان بآن داده شده

است .

Avonet

آونت - پشم ایرانی که از گوسفند سه ساله جهت قالی چیده میشود .

Avril

الیاف سلولزی باز یافته شده .

Avron

الیاف سلولزی باز یافته شده .

Avassi

عباسی - یک نوع قالی محلی که در عراق بافته میشود .

Azin coloring matter

منشاء بسیاری از رنگها که دارای کروموفور پیرازین میباشند .

Azizulla

عزیزالله - پارچه ابریشمی که در پاکستان بافته شده و در اروپا و

کشورهای خاورمیانه شهرت بسیار دارد .

Azolon

الیاف پروتئینی مصنوعی که سابقاً " در امریکا ساخته میشد .

Azo dyes

دسته رنگهای مصنوعی که دارای عامل $-N=N-$ میباشند. این دسته از رنگها شامل مونوآزو - دی آزو - تری آزو و پلی آزومیباشند این ترکیبات شامل رنگهای اسیدی - دندانه ای - مستقیم - آزوئیک و عده محدودی از رنگهای بازیک هستند .

Azoic dyes

رنگهای آزوئیک که بنام رنگهای متصل نیز شناخته میشوند که بطور اعم در رنگرزی و چاپ الیاف سلولزی بکار برده میشوند .

B

Back grey - Back cloth

پارچه آستری که در ماشین چاپ غلطکی مورد استفاده قرار میگیرد.

Back chroming

عملیاتی که پس از رنگریزی باعث ازدیاد ثبات رنگ میشود. مثل دندانه دادن نخ با دندانه کروم پس از رنگریزی با بغم بنفش.

Back chroming معادل Back dyeing

Back filled fabric

پشتکش کردن پارچه با موادی نظیر نشاسته - خاک چینی و یا مواد مصنوعی پلاستیکی که باعث استحکام و پر شدن پارچه میگردد.

Back tanning

عملی که پس از رنگریزی الیاف سلولزی با رنگهای بازیک بمنظور تثبیت رنگ صورت میگیرد. همچنین در چاپ رنگهای اسیدی روی نایلون این عمل باعث ازدیاد ثبات رنگ میگردد.

Back washing

شستشوی فتهله پشم رنگ شده یا نشده قبل از شانه زدن آن در سیستم فاستونی معمولاً "این عمل در فرانسه بعد از شانه زدن انجام میگردد.

Bactricide

موادی که باعث نابودی باکتریها میشوند.

Bagdad Wool

پشم بغدادی - پشمی تیره رنگ در عراق که بیشتر بمنظور فرش و کف پوش اطاق از آن استفاده میگردد .

Baking

تنوری کردن - پختن - روش حرارت دادن خشک که بیشتر در چاپ پیگمنت و یا پلیمریزه شدن رزینهای مختلف در سطح پارچه بمنظور ضد چروک کردن آن انجام میگردد .

Balance

ترازو - وسیله ای برای توزین در کارگاههای رنگرزی - چاپ - تکمیل

Balance Analytical

ترازوی دقیق آزمایشگاهی بمنظور تجزیه و آزمایشهای کمی .

Bale opener

عدل شکن - ماشین پنبه بازکن در ریسندگی پنبه .

Bale breaker

عدل باز کن .

Bale

عدل پنبه .

Balao

نوعی پنبه که منشاء آن برزیل است .

Bale dyeing

روشی در رنگرزی پارچه های پنبه ای قبل از آهارگیری و پختن آن .

Baluchestan carpet

قالی بلوچی - قالی مشهور بلوچی که از پشم شتر و موی بز بافته

میشود طرح آن هندی و رنگهای بکار رفته غالباً " زرد و قرمز تند و سیر همراه با رنگ طبیعی پشم میباشد .

Bandhor

قالی بافته شده از پشم و پنبه با پرزهای بلند و گره ترکی که در ترکیه بافته میشود .

Ban-dr

اسم تجارتی ماده تکمیلی که در ضد آب کردن و مقاومت در برابر لکه‌گذاری استفاده میشود .

Bark

پشم شتر که در افغانستان - ترکمن صحرا - ترکستان تهیه میشود .

Barrel shaped laps

متکاهای بشکه ای شکل که پس از عمل جلاژی تهیه میشود .

Baroda - carpet

قالی مشهور قبرپیغمبر در مدینه که از طرف هنرمندان بارودا ایالتی در هند مدت سه سال (۱۸۶۶ تا ۱۸۶۹) بافته شد .

Barotor

ماشینی که از طرف کمپانی دوپونت امریکا برای رنگریزی پارچه در حرارت‌های بالای ۱۲۰ درجه ساخته شد .

Barrel

۱ - میله نورد (بافندگی) ۲ - بشکه ۳ - واحد حجم معادل ۱۶۳/۵ لیتر یا ۳۶ گالن انگلیسی - جعبه فتر .

Base

۱ - باز - قلیائی - ماده‌ای که میتواند اسید را خنثی کرده و با آن

تولید نمک کند . ۲ - جزء ترکیب شونده با نفتل بصورت باز یا نمک آن در رنگهای آزوئیک .

Basic dyes

رنگهای بازیک - دسته ای از رنگهای شیمیائی که کاتیونیک هستند - این رنگها در روی پنبه با وجود دندان تان عمل میشوند - دارای ثبات فوق العاده بوده - پشم و ابریشم را بسادگی رنگ میکنند ولی دارای ثبات خوبی در برابر نور نیستند - الیاف اکریلیک را بخوبی رنگ کرده و ثبات آن نیز بطور استثناء خوب است - موارد استفاده این رنگها در صنایع غیر نساجی نیز بسیار زیاد است .

Bast fibres

این اصطلاح در مورد الیافی بکار برده میشود که معمولاً از برگ و ساقه گیاهان مختلف گرفته شده و حالت چوبی و شکننده دارند و معروفترین این الیاف کتان - کف - رامی - سیسال و خانواده های مشابه آنها میباشند .

Bast Liquor

محلول جوشانده شده - معادل Boiled-off Liquor

Bastard

کار تقلبی - این اصطلاح بطور زیاد در مورد کپی کردن کار - تقلب در طرح یا رنگ - تقلید ناشیانه از یک چاپ در صنایع نساجی و رنگرزی بکار برده میشود .

bat

ترکه - چوب باریک .

batch

مقدار معین از کالای نساجی که طی یک مرحله تحت عملیات قرار گیرد و از روش مداوم متمایز است .

Batchwise dyeing

مقادیری معین از الیاف و یا پارچه که در یک پخت رنگریزی شود.

Bath

حمام رنگ - خم رنگ - اصطلاح برای هر نوع محفظه ای که در آن پارچه، نخ و یا الیاف در محلول عمل میشود مثل رنگریزی - سفیدگری - پختن - شستشو و امثال آن.

Batik

رنگریزی و یا چاپ مقاومی که در آن از موم و امثال آن جهت جلو - گیری از رسوخ رنگ در مکانهای معین از پارچه استفاده میشود. این روش از جزایر اندونزی بسایر نقاط جهان برده شد و امروزیکی از متدهای بومی چاپ و رنگریزی در آذربایجان - خراسان و سایر نقاط ایران است.

Bating

عمل آهک زدائی از پوست در دباغی.

Batiste

پاتیس - پارچه ای که بنام بافنده فرانسوی آن ژان باتیست معروف شده. این پارچه از پنبه مرسریزه و با بافت ساده تشکیل شده است. این پارچه سفید شده و یا رنگدار مصرف میشود.

Batting

لایه الیاف پنبه یا پشم و یا مخلوط الیاف که مختصراً "نمدی شده باشد".

Baume Hydrometer (°Be.)

بومه سنج - هیدرومیتتر - وسیله اندازه گیری جهت غلظت مایعات که در کشورهای اروپائی در کارگاههای رنگریزی و چاپ بطور وسیعی مورد استفاده است.

Bave

اصطلاحی جهت ابریشم خام پيله که کرم ابریشم بوجود میآورد.
۲ - ابریشمی که هنوز بصورت پيله است .

Bayeux tapestry

پرده پارچه ای نقش دار نارنجی که در ۱۷۲۸ در شهر بایوکس کشور فرانسه کشف شد که نقش ویلیام فاتح و سربازانش در آن پرو دری دوزی شده اند .

Beam

۱ - اسنو - ۲ - لوله استوانه ای بزرگ که در پشت ماشین بافندگی قرار گرفته و نخ تار " چله " بدور آن پیچیده شده است ۳ - نورد .

Beam dyeing

ماشین رنگری اسنو - رنگری نخ تار بطوریکه دور اسنو پیچیده شده است اسنو در این حالت مشبک و سوراخ سوراخ است ، اسنو در ماشین قرار میگیرد و بوسیله پمپ محلول رنگ از داخل این سوراخها عبور کرده و نخ را رنگ میکند .

Beaming

عمل چله پیچی - نورد پیچی - پیچیدن نخ تار بدور اسنو - قبل از آهار و یا بافندگی . منظور توزیع صحیح و یکنواخت نخ در زمان بافندگی است .

Beam - ward

نخ تاری که بدور اسنو پیچیده شده است .

Beater machin

ماشین حلاجی - پنبه زنی در ریسندگی پنبه

Beating-Up

عمل دفتین زدن در ماشین بافندگی .

Beck

مخزنی که در آن رنگ میکنند - پاتیل رنگریزی - خم رنگریزی .
۲ - رنگریزی غیر اتوماتیک یا دستی .

Beetle / Beetling

عمل تکمیل پارچه سلولزی بوسیله گذراندن پارچه نم دار از غلطکهای داغ که باعث شفافیت و محکم شدن سطح پارچه میگردد .

Begum Behar Sari

پارچه ای که از پنبه و یا ابریشم در پاکستان و بنگال بافته میشود .

Beige

اصطلاحی برای پارچه طبیعی و بدون رنگ .

Belt driven Loom

دستگاه بافندگی تسمه ای .

Belt Slipage

لغزندگی تسمه (بافندگی)

Bemberg

اصطلاح تجاری برای الیاف کوپراآمونیم (سلولز بازیافته) .

Bengal

۱ - ابریشم خام که در ایالت بنگال هند تولید میشود .

۲ - پارچه ابریشمی نازک .

Beta-Naphthol

ماده ظاهر کننده ای که در رنگهای مستقیم قابل دی ازو نایزه

شدن استفاده میشود . با فرمول : $C_{10}H_8OH$

Bichromate

بیکرومات پتاسیم یا سدیم که در رنگرزی مورد استفاده قرار میگیرند.

Bijar Rugs

قالی بیجار - قالیچه معروف ایرانی که تاروپود و گوشت آن تماماً از پشم است و اغلب از رنگهای تند قرمز و آبی استفاده شده و طرح آن معمولاً "ترنج و پیچک" میباشد.

Bit

نمونه گیری از حمام رنگ جهت مقایسه.

Black

رنگ مشکی - سیاه.

Black Lead

گرافیت.

Black Wool

پشم سیاه - اصطلاح معمول جهت تابیدن پشم هایی که دارای رنگ طبیعی هستند.

Black head Persian

نوعی گوسفند معروف نژاد ایرانی.

Bladed beater

زنندهء تیغهای (ریسندگی).

Blanc

اصطلاح فرانسوی برای کلیه کالاهای نساجی سفید شده.

Blanket

پتو - پارچه ای پشمی که بصورت بدون سر در ماشین چاپ غلطکی

دوران میکند و استری بین این پارچه و پارچه داخلی قرار گرفته است .

Blaze

اولین تارهایی که کرم ابریشم می‌تند این الیاف معمولاً " کوتاه و ضخیم و دارای شفافیت کمتریست و همچنین خاصیت رنگ پذیری آن نیز از ابریشم معمولی کمتر است .

Bleach

انواع سفیدکننده هائی که در نساجی بکار برده میشوند .

Bleached yarn

هر نوع نخ که سفید شده باشد .

Bleaching

عمل سفیدگری .

Bleaching agent

ماده سفید گری .

Bleaching powder

پودر سفید گری - هیپوکلریت کلسیم .

Bleeding

پس دادن رنگ از یک کالای رنگ شده در تماس با یک مایع .

Blend

مخلوط چند لیف مختلف در یک نخ تابیده .

Blender machine

ماشین مخلوط کنی الیاف در قسمت حلاجی و ریسندگی .

Blinding

طبق تعریف (S.D.C.) ، کاهش غیرمطلوب شفافیت الیاف در

اثر عملیات شستشو و رنگرزی، علت آن ممکن است در اثر رسوب ذرات رنگ و یا مواد دیگر روی لیف باشد.

Block printing

چاپ قالب - یکی از روشهای بسیار قدیمی چاپ پارچه که در ایران مخصوصاً در اصفهان از زمانهای گذشته رواج کامل داشته است.

Blowing machinery

سری ماشین آلات حلاجی.

Blocks

قالبهای چوبی که در سطح آن طرح حکاکی شده و در چاپ قالب بکار میرود.

Bloom

۱ - شفافیت خاصی که در اثر عمل کالندر روی پارچه‌های پشمی بدست می‌آید ۲ - شفافیت یا برق پنبه بسیار ظریف ۳ - شفافیت کالای رنگ شده بطور اعم.

Blotch printing

۱ - پارچه‌ایکه دو طرف آن یکسان چاپ شده باشد. ۲ - پارچه‌ایکه نفوذ خمیر چاپ در آن بحدی بوده که پشت و روی آن یکسان بنظر میرسد.

Blue

رنگ آبی - لاجوردی - نیلی.

Bluing

یک روش قدیمی برای سفید تر نشان دادن پارچه با کمی آبی کردن آن مثل لاجوردی که از گذشته‌های دور در ایران پس از شستشوی پارچه سفید بآن میزدند تا سفیدتر خود را نشان دهد.

Blue Stone

سنگ آبی - سولفات مس.

Boarding

عمل تکمیل پس از رنگری جوروب - معمولا "پس از رنگری جوروب را در قالبهای فلزی قرار داده و آنرا حرارت میدهند تا اندازه دلخواه را بخود بگیرد.

Bobbin

بوبین - قرقره چوبی - وسیله ای که در ریسندگی نخ بدور آن پیچیده شد و برای مصارف مختلف از قبیل رنگری - چله پیچی در مقدمات بافندگی بکار میرود.

Bobbin spinning

یکی از روشهای ریسندگی نخ نایلون و ویسکوز.

Boiled-off Liqueur

مایعی که پس از صف گیری ابریشم خام باقی میماند - از این محلول جهت رنگری خود ابریشم بمنظور یکنواخت رنگ کردن آن استفاده میشود.

Boil out

روش قدیمی آزمایش اندازه گیری ناخالصیهای پارچههای پشمی.

Boiled-off Silk

محلول باقی مانده از عمل صف گیری ابریشم خام.

Boil fast colour

اصطلاحی که در مورد نخ و یا کلافهائی که شاتشان در برابر عمل شستشو تضمین شده باشد بکار میرود.

Bokhara

بخارا - قالی گره دار با پرز متوسط که زمینه آن قرمز یا قهوه‌ای مایل بقرمز است و تمام زمینه آن با نقش‌های هندسی - هشت‌گوش‌های متفاوت - و مستطیل‌بدو صورت جانمازی و بزرگ در ترکمن صحرا - و ترکستان شوروی بافته میشود .

Bombycidae

دسته از پروانگان که شامل کرم ابریشم نیز میشود .

Bombyx Mori

نوعی از کرم ابریشم .

Bond

نیروئی که توسط آن اتمها در یک مولوکول بهم پیوند میابند . این باندها را در فرمول بصورت خط کوتاه یا نقطه و یادش مشخص میکنند .

Bonded fabrics

پارچه‌هاییکه بوسیله یک لایه از رزین یا مواد دیگر بهم متصل و چسبانده باشند .

Borax

براکس - برات سدیم . $\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$

Bosnia rug

نوعی قالیچه کوچک که در روی دارهای سبک بافته شده و عرض آن از ۷۵ سانتیمتر تجاوز نکرده و طرح آن از خطوط مستقیم تشکیل شده است .

Botany Wool

ازبهترین انواع پشم که در استرالیا تولید میشود .

Bottoming

- ۱ - شستشو و آبخور کردن کامل کالا جهت سفیدگری یا رنگریزی.
- ۲ - رنگریزی کالا در مرحله دوم این عمل که در اینصورت رنگریزی در دو مرحله صورت میگیرد.

Bow

کمان حلاجی.

Box dyeing

نوعی از رنگریزی بطریقه مداوم.

Brattice-or tape machines

ماشین که برای شستشوی پشم بصورت کلاف طرح ریزی شده است.

Bright

- ۱ - شفاف.
- ۲ - متضاد کدر و تیره.
- ۳ - اصطلاحی که در مورد شفافیت الیاف مصنوعی نظیر نایلون بکار برده میشود.

Brilliant

شفافیت و برق پارچه های رنگ شده و یا رنگهایی که داری چنین شفافیتی هستند.

British Gum

غلظت دهنده که منشاء نشاسته دارد، (صمغ انگلیسی).

Bronze/Bronzing

بور بودن - پروتیره نشان دادن رنگهای مشکی و سرمه ای و سبز. گاهی در اثر خشک کردن سریع کالاهای سلولزی رخ میدهد.

Brown

قهوه ای .

Brushing

تراشیدن - برس زدن - زدودن الیاف آزادباقی مانده در سطح پارچه - عملی که در چاپ پارچه اهمیت بسزائی دارد .

B.S.I

علامت اختصاری British-Standard-Institute
اداره استانداردهای انگلستان .

ماده ای که بمحلول اضافه کرده تا حساسیت آنرا به اسید یا قلیائی کمتر نموده و از تغییرات شدید PH جلوگیری کند .

Building-up propertise

۱ - اصطلاحی که جهت تمایل رنگ نسبت بجذب در لیف بکار برده میشود .

۲ - قابلیت زیاد نفوذ رنگ در لیف بمنظور ایجاد زمینه های بسیار پررنگ و تیره .

Bulk

مقدار زیادی از کالا که بصورت الیاف رشته شده - نخ - یا پارچه در کارگاه رنگرزی عمل میشود مقابل نمونه کوچکی که در آزمایشگاه جهت نمونه رنگ میگردد .

Bundle dyeing

مترادف لغت Hank dyeing - رنگرزی نخ بصورت کلاف .

Burling

عمل زدودن نخهای اضافی در قسمت آخر تکمیل پارچه های نخي

رفو، دوخت و امثال آن.

Burrs

مواد گیاهی - خار و خاشاک که به پشم گوسفند در حین چرانی چسبند.

C

°C

علامت اختصاری درجه سانتیگراد .

Caldilo

از الیاف گیاهی که از تنه و ساقه گیاه گرفته میشود .

Cadmium colour

نام تجاری رنگهای پیگمنت از کارخانجات مختلف .

Cake

بسته نخ فیلامنت ویسکوز که در حین ریسندهی در جعبه

درست میشود .

Cake dyeing

رنگرزی نخ فیلامنت در حالت کیک .

Calcined

خشک - بدون آب - یک نمک معدنی که در اثر حرارت دادن آب

کریستالهای آن گرفته شده باشد .

Calcium Hypochlorite

پودر سفیدگری . $\text{Ca}(\text{OCl})_2$

Caledon

رنگ خمی نوع آنتراکینون از کارخانه I.C.I. انگلستان

Caledon yellow paper

کاغذ آزمایشگاهی که با این رنگ آغشته و خشک شده و جهت

اندازه گیری مقدار سود و احیاءکننده در حمام رنگهای خمی بکار میرود .

Calender

نوعی ماشین تکمیل پارچه‌های پنبه‌ای یا علطک‌بسیار سنگین که با فشار و حرارت کار میکند .

Calfskin Silk

پارچه ابریشمی که با طرحی شبیه پوست گوساله چاپ شده است .

Calico

چلووار .

Calico printing

چاپ چلووار یا چاپ پارچه‌های ساده .

Calmuc carpet

نوعی قالی که تار آن نیز از پشم است شبیه قالی‌های عشایر فارس و ترکمن .

Camel hair

پشم شتر .

Cam shaft

میل کام - (بافندگی) .

Camwood

نوعی رنگ قرمز گیاهی با شماره کالر ایندکس قرمز طبیعی شماره ۲۲ .

Cantala

از الیاف گیاهی که منشاء اصلی آن فیلیپین و سایر جزایر اقیانوسیه میباشند .

Capracyl

رنگ اسیدی از کارخانجات دوپونت امریکا .

Capilarity

- ۱ - حرکت محلول داخل لوله موئین .
- ۲ - قابلیت حرکت رنگ و یا محلول در سطح و یا داخل الیاف .
- ۳ - نشر رنگ از محل تجمع آن بخارج از نقطه‌ای که متمرکز شده است مثل حرکت رنگ ، وقتی که بصورت یک قطره روی کاغذ صافی گذاشته میشود .

Caprolactam

ماده اولیه که برای تهیه نایلون ۶ از آن استفاده میشود .

Caraminian carpet

یکی از انواع قالیهای ترکمن که رنگهای بسیار سیر و تند آن معروف است .

Carbolan

رنگهای اسیدی از کارخانجات I.C.I انگلستان .

Carbonizing

کاربونیاز - خارگیری - عمل زدودن مواد سلولزی که معمولاً "به پشم گوسفند در زمان چرا میچسبد .

Carboxy methylated Cotton

عمل کردن شیمیائی پنبه با مونوکلرواستیک اسید و بعد بامحلول قوی سودسوزآور بمنظور بدست آوردن لیفی که در مقابل چروک مقاوم بوده و قدرت جذب آب در آن لیف زیاد شده باشد .

Card

ماشینی که در سیستم ریسندگی پنبه بکار میرود این ماشین الیاف را از بالش که از حلاجی آماده شده گرفته و تبدیل به فتیله میکند .

Card sliver

فتیله ای که در ماشین کارد تهیه شده است .

Card waste

الیاف کوتاهی که از عمل کردن ماشین کارد بدست میآید در کارخانجات ایران بنام پنبه برشی نیز معروف است .

Card clothing

نوار خاردار ماشینی کارد .

Carding

عمل ماشین کارد - تبدیل بالش به فتیله بدون تاب .

Cards room

کارگاه ماشینهای کارد .

Carmine

رنگ طبیعی قرمز که از حشره قرمز دانه گرفته میشود .

Carpet

فرش - قالی - وسیله برای پوشش کف اتاق که ممکن است از الیاف طبیعی و مصنوعی بصورت بافته یا نمدی کردن الیاف تهیه شود .

Carpet beetle

سوسک قالی که لارو یا کرم آن از پشم قالی تغذیه میکند .

Carrier

مواد متورم کننده ای که بمنظور رسوخ رنگ در الیاف مصنوعی مخصوصا " الیاف پلی استر بحمام رنگرزی اضافه میگردد .

Carrotting

عملیاتی که بمنظور ازدیاد قابلیت نمدی شدن الیاف پوست (مثل

پوست خرگوش) انجام میگیرد و بیشتر این عمل در مورد پوستهایی که از آنها کلاه ساخته میشود اجراء میگردد .

Caruto

رنگ گیاهی سرمه ای که از گیاهی بهمین نام در شبه قاره هند و گینه بدست میآید .

Casein fibres

الیاف پروتئینی باز یافته که در منعقد کردن شیر بدون چربی و حل آن در محلول قلیائی بدست میآورند .

Cashmere

پشم بسیار نرم و ظریف که از برخی از نژادهای کشمیر تبت و جنوب هندوستان بدست میآید .

Catalyst

کاتالیزور- واسطه عمل در ترکیب دو عنصر یا دو ماده بدون آنکه خود در ترکیب وارد شود .

Catalyst bleaching

روش سفیدگری کاتالیزوری که جهت پوست بکار میرود .

Catalytic fading

رنگی که در مخلوط دو رنگ برای بوجود آوردن رنگ ثالث باعث میشود که ثبات رنگ دیگر نیز در برابر نور کم میشود .

Catechu

به لغت Cutch مراجعه شود .

Cationic dyes

رنگهائی که در محلول دیسوسیه میشوند و یون رنگی با بار مثبت تولید میکنند مانند رنگهای بازیک .

Cattle hair

مو و الیافی که از حیوانات دام مانند گاو - اسب - گوساله و امثال آنها گرفته میشود .

Caucasian rug

فرشهای مختلف دستباف که در کوهستانهای قفقاز بافته میشود .

Caustic Soda

سود سوزآور . NaOH

CELLITON

رنگهای دیسپرس از کارخانجات BASF آلمان .

Cellophane

فیلم یا صفحات شفاف که از ویسکوز و سایر سلولزهای بازیافته ساخته میشود . و معمولاً " جهت بسته بندی و مصارف نظیر آن بکار میرود .

Cellulose

سلولز - ماده اصلی که در تمام الیاف گیاهی بطور اعم موجود است .

Cellulose acetate

از الیاف مصنوعیست که از استیل کردن سلولز بدست میآید . حلال و معرف عمده آن استن است که سرعت لیف را در خود حل میکند .

Cellulose derivative

مشتقات سلولز که جهت تهیه انواع صغ بکاربرده میشود .

Cellulose imago print

روش چاپ طرحهای سفید بر روی پارچههای سفید . یا ایجاد یک طرح تیره روی زمینه سفید .

Cellulose acetate

استات سلولز که از استیل کردن سلولز بدست آمده و حاوی سه گروه استیل در مولکول خود است .

Centrifuge

ماشین آب گیر - وسیله‌ای که با چرخش بسیار سریع بدور خود آب و سایر محلولها را از کالا دور میکند .

Chabnam

شبنم - پارچه پنبه‌ای نازک با موسلین که از هند به انگلستان

Chahr - gul

صادر میشد .

شهر گل - پارچه پشمی نازک که در کشمیر بافته میشود .

Chain dyeing

رنگرزی به روش مداوم برای پارچه هائی که در برابر کشش مقاومت زیادی ندارند و پارچه بصورت طنابی دو سر آن بهم دوخته و یا بسته شده و در حمام رنگ عبور میکند .

Chain conveying system

سیستم انتقال زنجیری - در ریسندگی .

Chalkiness

کدری و از بین رفتن شفافیت لیف پس از عمل رنگرزی .

Chamois

چرم شبرو .

Chamois-Sued

پارچه پنبه‌ای که تکمیلی شبیه به چرم و حیر داشته باشد .

Chased

عاجدار .

Cheese

- ۱ - روش پیچیدن نخ بدور بوبین استوانه‌ای مشبک .
- ۲ - زیگراگ (بافندگی) .

Cheese dyeing

روش رنگرزی نخ در ماشین رنگرزی بوبین بطوریکه بوبین فلزی و مشبک می باشد و محلول رنگ از داخل نخها عبور میکند .

Chelation

چلاسیون - چنانچه یک یون هیدروژن و یا یک یون فلز محصور بین دو اتم از یک مولکول قرار گیرد اتصال یون هیدروژن و یا فلز را با دو اتم دیگر چلاسیون گویند .

Chemic

سفیدگری پنبه - هیپوکلریت سدیم .

Chemical testing

روش تجزیه کمی آزمایشگاهی الیاف با روشهای شیمیائی .

Chemical washing

- ۱ - «دواشور» کردن قالی با محلول هیپوکلریت کلسیم بمنظور کهنه نما کردن فرش در ایران .
- ۲ - کلرینه کردن پشم .
- ۳ - عمل کردن پشم قالی با محلول کلر بمنظور بدست آوردن شفافیت زیادتر .

Chichirugs

دسته ای از قالیچه های بافته شده در قفقاز که با پرز متوسط و گره ترکی بافته شده و زمینه آن اکثرا " آبی تیره است .

Chi fon

پارچه بسیار نازک از الیاف مصنوعی یا ابریشم با بافت ساده .

China clay

۱ - خاک چینی .

۲ - سلیکات هیدراته آلومینوم ($Al_2O_3 \cdot 2SiO_2 \cdot 2H_2O$)

که بصورت طبیعی آن در سرامیک و چینی سازی و پر کردن و یا وزن دادن بپارچه در تکمیل نساجی بکار برده میشود .

Chines Carpet

قالی چین - صنعت قالی بافی چین از قرن چهاردهم میلادی شروع برشد کرد . قالی چینی بواسطه نقش گل - ترنج وازدها و همچنین برجسته بودن طرح بسیار معروف و شناخته شده میباشد .

Chloramine

رنگ مستقیم از ساندوز سوئیس .

Chlorantine

رنگ مستقیم از ساندوز سوئیس .

Chlorazol

رنگ مستقیم از کارخانجات I.C.I. انگلستان .

Chloride of Lime

پودر سفیدگری - هیپوکلریت کلسیم .

Chlorinated water

آبی که دارای غلظت بسیار کمی از کلر مثل هیپوکلریت سدیم است .
(مثل آب استخر شنا) این مقدار کلر ممکن است که در رنگ لباس شنا و یا سایر پارچه های رنگ دار تاءثیر کند لذا ثبات رنگ را معمولاً "در برابر کلر نیز اندازه گرفته و در مشخصات مربوط برنگ در کاتالوگهای مربوط

بآن می‌آورند .

Chlorinated wool

پشم کلرینه شده – پشمی که بوسیله عمل کلرینه فلس های خارجی آن گرفته شده و ضد نمده باشد .

Chlorination

عمل کلرینه کردن پشم بوسیله کلر .

Chlorine retention

تکمیل های رزین روی پارچه های پنبه ای و ویسکوز ممکن است که مقادیر مختلفی از کلر را در خود نگاهدارند که این کلر در اثر حرارت اطو آزاد شده و باعث رنگ رفتگی و یا احیاناً "پوسیدگی" پارچه شوند .

Chlorine bleaching

سفیدگری پنبه با کلر یا مشتقات آن .

Chorka machine

ماشین جین پنبه پاک کنی از نوع چورکا .

Chromate dyeing process

روش رنگ و دندانه تواءم در حمام رنگهای کرومی با پشم .

Chromate mordant

روش رنگ و دندانه تواءم در رنگریزی .

Chromatography

۱ – یکنوع روش تجزیه شیمیائی .

۲ – روش جدا کردن مخلوطها .

۳ – روش شناسائی عناصر شیمیائی توسط دستگاه کروماتوگرافی

مایع و یا گازی .

Chrome

- ۱ - مخفف بی کرومات سدیم یا پتاسیم در رنگرزی رنگهای دندانه‌ای.
- ۲ - نام تجاری رنگهای دندانه‌ای از کشورهای مختلف .

Chrome Alum

ترکیب $K_2SO_4 \cdot (Cr_2(SO_4)_3 \cdot 24H_2O)$ که در تهیه خمیر چاپ رنگهای دندانه‌ای بکار میرود .

Chrome dyes

دسته‌ای از رنگهای شیمیایی که برنکهای دندانه‌ای نیز معروفند و بیشتر جهت رنگرزی پشم بکار برده میشوند .

Chrome Green

از پیگمانهای معدنی - سبز کرومی .

Chrome leather Black

رنگهای مشکی مستقیم - اسیدی - دندانه‌ای که جهت چرم بکار برده میشوند .

Chrome Orange

رنگ نارنجی پیگمنت از رنگهای معدنی .

Chrome Yellow

زرد کرومی - پیگمنت معدنی - $(Pb Cr O_4)$

Chrome acetate

ترکیب $Cr(C_2H_3O_2)_3$ یکی از ترکیبات مهم کروم است که در چاپ این رنگها بکار برده میشود .

Chromogen

تعام گروه اتمی که کروموفورو اکسوکروم قسمتی از آنرا تشکیل میدهد .

Chromophor

یک یا تعدادی اتم یا الکترون در یک ترکیب آلی که باعث پیدایش رنگ در آن میگردند.

C.I. number

شماره ایندکس رنگ در کتاب کالر ایندکس.

Ciba dyes

رنگهای خمی از کارخانجات سیبا سوئیس.

Cibacet

رنگهای دیسپرس از کارخانجات سیبا سوئیس.

Cibacrone

رنگهای ری اکتیو از کارخانجات سیبا سوئیس.

Cibalane

رنگهای متال کمپلکس نوع ۱:۲ از کارخانجات سیبا سوئیس.

Cibanaphthol

نفتلهای ساخت کارخانجات سیبا سوئیس.

Cibanone

رنگهای خمی از کارخانجات سیبا سوئیس.

Cibantine

رنگهای خمی محلول از کارخانجات سیبا سوئیس.

Cilla

رنگهای دیسپرس ساخت کارخانجات رنگسازی آلمان.

Circular knitting

ماشین گردباف - ماشینی که نخ را بصورت استوانه بدون حاشیه

بصورت تریکو سیافند .

Circulating dyeing machine

ماشین رنگرزی سیرکولار - اصطلاح عمومی برای کلیه ماشینهای که در آن محلول رنگ گردش کرده و کالا ساکن و بدون حرکت است . مثل ماشین رنگرزی الیاف رشته شده - ماشین رنگرزی بوبین .

Class A,B, & C direct dyes

در رنگهای مستقیم - طبقه بندی رنگهای مستقیم که از نظر خود یکنواختی آنها از طرف S.D.C. پیشنهاد شده است .

Cleaning efficiency

راندمان تمیزکاری (حلاجی - ریسندگی) .

Cleaning Doctor

- ۱ - تیغه تمیز کننده در ماشین چاپ غلطکی .
- ۲ - تیغه پخش کننده مواد در سطح پارچه در ماشینهای تکمیل .

Clearing

- ۱ - عمل کردن پارچه چاپ شده با یک محلول کمر ضعیف بمنظور تقویت زمینه سفید آن .
- ۲ - عمل کردن پارچه پشمی با یک محلول ضد کمر پس از عمل کمرینه کردن .

Clip stenter

استترگیره دار - دستگاهی که با کشش و حرارت عرض پارچه را باندازه دلخواه میرساند (بیشتر در مورد پارچه های نایلون) .

Cloth count of

تعداد نخ تار و پود در هر سانتیمتر یا اینچ پارچه .

Cloth moths

اصطلاحی در مورد بیدهای پشم خوار.

Cloth fast

رنگهای اسیدی از سیبای سوئیس.

Coagulation

تجمع و انعقاد و چسبیدن رنگ در حمام بصورت تکه های قابل رویت (بیشتر در مورد رنگهای دیسپرس).

Coal tar

قطران - ماده ای که از تقطیر و حرارت دادن ذغال سنگ در صنعت کک سازی بدست میآید.

Coal tar dyes

رنگهای شیمیائی بطور اعم - رنگهایی که از قطران ذغال سنگ بدست میآید.

Coated fabric

پارچه ای که یکطرف آن با موادی نظیر پلاستیک - آهار - رزین - مالیده شده باشد. یا روکش کردن پارچه.

Coating

هر نوع تکمیلی که یکطرف پارچه را با موادی نظیر پلاستیک - نشاسته - صمغ و رزین آغشته کند.

Cobblers

اصطلاح انگلیسی در مورد پارچه های مرجوعی بکارگاه رنگریزی به واسطه اشتباه در رنگ و یا خراشیدن زمینه.

Cochineal

رنگ قرمز بسیار شفاف و با ثبات طبیعی که از بدن خشک شده ماده

حشره ای بنام قرمز دانه بدست میآید . با شماره کالرایندکس قرمز طبیعی شماره ۰۴ .

Cockle

چین خوردگیهای مصنوعی که بمنظور ایجاد طرحهای متنوع در پارچه با همشکل کردن آنها بوجود میآورند .

Cocoon

پيله کرم ابریشم - این پيله برنگهای سفید - زرد و قهوه ای دیده میشود طول و عرض آن و ضخامت آن حدود چهار سانت میباشد . این پيله را کرم ابریشم بدور خود پیچیده تا در زمان خواب و دگرذیسی از گزند عوامل خارجی محفوظ باشد .

Cold pressing

فشار سرد - آخرین عمل تکمیل در پارچه های پشمی در سیستم پشمی و فاستونی این عمل بنام Cramping نیز خوانده میشود .

Coloidal dyes

عده ای از رنگهای نساجی که در شرایط مخصوصی در حمام رنگ جمع شده و تولید کلوئید مینمایند .

Collorant

مواد رنگ دار اعم از رنگهای نساجی و یا پیگمانها .

Colloresine printing process

نام تجارتي جهت غلظت دهنده هایی که منشاء سلولزی داشته و بیشتر جهت چاپ پارچه با رنگهای خمی مورد استفاده قرار میگیرد .

Colorimeter

رنگ سنج - هر نوع دستگاهی که با آن میتوان درجه رنگ در یک

ماده را اندازه گرفت .

کالریمتری سنجش رنگ - علمی که هدف آن اندازه گیری مختصات رنگ در مواد مختلف است .

Colour

رنگ - کیفیتی که از رویت اجسام در تیز و تشخیص آنها حاصل میشود .

Colour blindness

کور رنگی - این اصطلاح معمولاً در مورد افرادی که نمیتوانند اختلاف چند رنگ را از هم تمیز دهند گفته میشود این عدم توانایی ممکن است در مورد چند رنگ بخصوص و یا تمام رنگها باشد .

Colour box

مخزن باریکی در ماشین چاپ غلطکی که در آن خمیر رنگ ریخته شده و غلطک و یا برس که با آن در تماس است تغذیه میشود .

Colour Doctor blade

تیغه تمیز کننده غلطک حکاکی شده که رنگ اضافی در ماشین چاپ غلطکی .

Colour discharge style

چاپ پارچه با طریقه برداشت رنگی .

Colored goods bleaching

سفیدگری نسبی پارچه های رنگ شده بطریقی که پارچه با الیاف رنگ شده همراه با الیاف سفید بافته شده باشد مثل پارچه های پشمی و با حوله ای و برای این منظور معمولاً "از برخی رنگهای خمی و یا ازوئیک استفاده میکنند .

Colored resist style

چاپ مقاوم رنگی .

Color Index number

مراجعه شود به C.I.Number

Color lake

اصطلاحی که در رنگریزی و چاپ کالاهای نساجی که با ترکیبات نامحلول از رنگهای محلول بدست میآید گفته میشود مثل رنگهای لاکي و با لاکي که از ترکیب رنگ بازیک با املاح آنتیموئن و تانن بوجود میآید .

Colour matching

- ۱ - نمونه درآری رنگ در رنگریزی .
- ۲ - اصطلاحی که در مورد نمونه درآری رنگ مورد نظر بکار میبرند .
- ۳ - مقایسه و نزدیک کردن رنگ دو کالا بیکدیگر با آزمایشهای متعدد .

Colour shop

محل درست کردن رنگ و خمیر چاپ در کارگاه رنگریزی و چاپ .

Colour sublimation

- ۱ - مهاجرت رنگ در حرارت زیاد .

۲ - پس دادن رنگ یا تصعید آن در پارچه های رنگ شده با رنگهای دیسپرس.

Colour terminology

اصطلاحات رنگ - اصطلاحات زیر در صنعت چاپ و رنگریزی و نساجی برای نشان دادن مقدار یا کمیت حضور رنگ در یک ماده بکار برده میشوند.

Empty	خالی	متضاد	پر	Full
Light	روشن	"	سنگین	Heavy
Pale	پریده	"	تیره	Dark
Weak	ضعیف	"	قوی	Strong

گاهی لغت‌های - خالی، روشن، پریده و ضعیف مترادف و پر، سنگین، تیره و قوی را بجای یکدیگر نیز بکار می‌برند.

Colour Value

قدرت رنگریزی و یا رنگ کنندگی یک ماده رنگ دار.

Comb

شانه - ماشین شانه - یک واحد از ماشینهای سیستم ریسندگی پنبه و پشم این ماشین در ریسندگی پنبه فقط در موارد معینی بکار برده میشود در حالیکه در سیستم ریسندگی فاستونی و نخهای پشمی در تمام موارد بکار گرفته میشود. عمل ماشین شانه بطور کلی جدا کردن الیاف کوتاه از الیاف بلند بمنظور تهیه نخ بسیار مرغوب میباشد.

Combing machine

ماشین شانه.

Combination shades

زمینه یا فامی که از مخلوط کردن چند رنگ بدست آید مثل سیر که از مخلوط کردن زرد و آبی، و بنفش که از مخلوط کردن آبی و قرمز ایجاد میشود.

Common Salt

نمک طعام . NaCl

Compatible dyes

رنگهای سازگار - رنگهایی که خواص رنگریزی آنها از نظر درجه حرارت، مقدار و زمان نفوذ آنها یکی بوده و با هم در حمام رنگ تولید رسوب نکرده و براحتی میتوان برای بدست آوردن فام تازه از مخلوط آنها در حمام رنگ استفاده نمود و ثبات فام بدست آمده نیز در اثر مخلوط شدن با یکدیگر کم نمیشود.

Coefficient of variation

صریب تغییرات نخ - (ریسندگی).

Complementary colors

رنگهای مکمل - دو رنگ کاملاً "خالص" که وقتی باهم مخلوط شدند (مثل نورهای رنگی) تولید فام سفید کنند.

۲- رنگهایی که از نقطه نظر طراحی وقتی در کنار هم یا در یک طرح قرار گیرند، هم آهنگی داشته و خوش آیند باشند مثل زرد طلایی و آبی یا بنفش و سبز مایل به زرد.

Compound shades

فامهای ترکیبی که از رنگریزی با مخلوط دو یا چند رنگ بدست آید.

Concentrate

غلظت - اضافه کردن غلظت یک ماده در محلول مثل نمک در محلول نمک طعام و سایر محلولها که در اثر تبخیر حلال غلظت جسم حل شده افزایش میابد

Condensing cage

قفس تراکم (ریسندگی) .

Condensation

- ۱ - تجمع بوسیله تبدیل چید مولکول کوچک بیک مولکول بزرگتر یا آزاد کردن یک مولکول کوچک مثل آب .
- ۲ - تبدیل بخار بمایع بوسیله سرد کردن آن مانند آب مقطر .

Condensed water

آب مقطر .

Condition

شرایط رطوبتی - مقدار رطوبتی که در کالای نساجی وجود دارد - یا مقدار رطوبتی که الیاف خشک نساجی از هوا میگیرند - شرایط رطوبتی در حالات استاندارد و معمولی و همچنین در الیاف مختلف متفاوت میباشد .

Cone

- ۱ - نوعی بوبین مخروطی نخ .
- ۲ مخروطی (بافندگی و ریسندگی) .

Congo-Red

قرمز کنگو - اولین رنگ مصنوعی " مستقیم " که در سال ۱۸۸۴ توسط بوتینگن ساخته شد .

Conical willow

ماشین زننده مخروطی در ریسندگی .

Continuous dyeing

رنگری بطور مداوم - این روش از سالهای جنگ دوم جهانی ابداع

ند و بیشتر برای رنگرزی متادیر زیاد پارچه با رنگهای گوگردی و مستقیم انجام میگرفت.

Continuous filament

الیاف سلولزی بازیافته و مصنوعی که بصورت رشته های دراز و مداوم بدون دوک پیچیده و بهمان صورت بفروش میرسد.

Contrast effects

اثرات مشابه در رنگ - این اثرات متباین در اثر رنگرزی رنگهای مختلف در روی پارچه های بافته شده یا الیاف مختلف بوجود میآید مثلاً پارچه ای که نارنجی و یسکوز و پود آن استات باشد.

Control chart

نمودار - محاسبات کنترل.

Coomassie

رنگهای سبزی نوعی متینگ تهیه شده در کارخانجات I.C.I. انگلستان.

Cop dyeing

رنگ رنگرزی نخ در روی دوکهای مخصوص که مشبک است.

Copolymer

پلیمر - ترکیبی که از چند مونومر مختلف ساخته شده.

Coprantine

رنگ مستقیم ساخته شده در سیپا سوئیس.

Copperas

مواد آهن - بصورت دندانه در رنگهای طبیعی و شیمیائی دندانه ای مورد استفاده قرار میگیرد. So_4Fe

Cordage

طناب - طناب کشتی - طنابی که از الیاف کف بافته شده و بسیار محکم است .

Corium

- ۱ - پوست اصلی بدن که چرم از همین قسمت اصلی ساخته میشود .
- ۲ - یکی از چهار قسمت عمده پوست حیوانات .
- ۳ - باین قسمت درمی نیز میگویند .

Corrosion

- ۱ - خوردگی ناشی از اسید و اکسیداسیون .
- ۲ - خراشیدگی سطحی پارچه بوسیله اثر فلز .
- ۳ - زنگ زدگی و لکه دار شدن ماشینهای رنگرزی در اثر وجود اسید و سایر املاح در محلول حمام رنگ و تکمیل .

Coriarii

لغت دباغی در روم قدیم .

Cortex

پوسته خارجی الیاف پشم و مو که قسمت عمده ساختمان این الیاف را تشکیل میدهد .

Cortical cells

سلولهایی که باعث ساختن الیاف و پوست میشوند .

Cottage steamer

اطاق بخار برای پارچه های چاپ شده که بصورت ستاره پارچه را وارد آن کرده و با فشار و حرارت زیاد بخار میدهند .

Cotton

۱ - پنبه .

- ۲- این لغت از کلمه قطن در عربی گرفته شده .
- ۳- گیاهیست از خانواده مالوآسه که دارای اقسام گوناگون است .
- میوه آن دارای الیاف بلندیست که بلندی آن بطور متوسط بین ۲۵ تا ۵۰ میلیمتر است رنگ آن معمولا " از کرم بسیار روشن تا کدر میباشد .
- گاهی الیاف این گیاه بصورت سبز و یا قهوه ای نیز دیده شده است ،
- این الیاف تقریبا " سلولز خالص است و خواص شیمیائی آنها همان خواص شیمیائی سلولز میباشد .

Cotton Gin

ماشین جین پنبه - ماشینی که در آن پنبه از پنبه دانه جدا میگردد .

Cotton system

- ۱- روش ریسندگی پنبه از الیاف رشته نشده به نخ .
- ۲- سیستم اندازه گیری نمره نخهای پنبه ای .
- ۳- ماشینهایی که در سیستم ریسندگی پنبه بکار برده میشوند
- بترتیب عبارتند از عدل شکن - بازکننده - حلاجی - کارد - ششلا - فتیله - نیم تاب - تمام تاب و گاهی ماشینهای نظیر شانه باین ردیف از ماشینها اضافه میگردد .

Cotton wax

صمغی که بمقدار کم در الیاف پنبه وجود داشته و باعث مقاومت آن در برابر آب میشود .

Cotton wool

اصطلاح انگلیسی برای پنبه هیدروفیل .

Count

- ۱ - شماره نخ یا نمره نخ که رابطه ای بین وزن و طول نخ میباشد.
- ۲ - شماره پارچه که نشان دهنده تراکم نخ تار و پود در یک اینچ میباشد.

Couple

- ۱ - عمل زوج شدن دو جزء ترکیب کننده در رنگهای آروئیک.
- ۲ - عمل دی ازوتاسیون و ظهور رنگ در رنگهای مستقیم ظاهر شوند.

Coupling component

رنگهای آروئیک که با نعتل ترکیب و زوج میشوند.

Covering power

- قابلیت پوشش نواقص رنگ که در الیاف بصورت طبیعی موجود است مثل پنبه مرده و یا اشتباهاتی که در ریسندگی و بافندگی باعث بوجود آمدن نقص در پارچه شده است.
- ۲ - قابلیت بکنواخت رنگ کردن محلول رنگ.

Crabbing

یکی از عملیات تکمیلی روی پارچه پشمی در حالت سرد و یا حرارتی که از حرارت تکمیل های گذشته تجاوز نکند و هدف تثبیت کردن پارچه پشمی است.

Crank Shaft

میل لنگ (بافندگی) .

Cream of tartar

- ۱ - کرم دو تارتر.
 - ۲ - درد شراب.
 - ۳ - پتاسیم هیدروژن تارتارات نمک اسیدی آلی جهت دندانه -
- دادن پشم برای رنگرزی با رنگهای کرومی $\text{CO}_2\text{K} \cdot (\text{CHOH})_2 \cdot \text{COOH}$

Crease recovery

قدرت از بین رفتن و ناپدید شدن چین و چروکی که در پارچه بطور موقت ایجاد شده است .

Crease resist finish

تکمیلی که باعث میشود قدرت از بین رفتن و ناپدید شدن چین و چروکی که در پارچه بطور موقت ایجاد شده است افزایش یابد این قدرت معمولاً با عملرزینهاى مختلف نظیر اوره و فرم آلدهید و امثال آنها در روی پارچه های سلولزی ایجاد میشود .

Crease retention

قابلیت پارچه در نگهداری تاخوردگی یا چین خوردگی . این اثر در پارچه با عمل کردن آن در مواد شیمیائی و فشار داغ مثل اتو افزایش مییابد مانند پارچه های پلیسه .

Crepe

کرپ - دسته بزرگی از پارچه هایی که ممکن است جنس آنها از ابریشم - پشم - پنبه - الیاف مصنوعی و یا مخلوطی از آنها باشد ووجه مشترک همه آنها در چین خوردگی و یا نایکخواخت بودن سطح آنهاست که بصورت مصنوعی در پارچه ایجاد میشود . روش تولید پارچه های کرپ که ممکن است بطریق زیر باشد .

- ۱ - استفاده از نخهایی که دارای تابهای زیاد و متفاوت باشند .
- ۲ - استفاده از بافتهای مختلف در طرح پارچه .
- ۳ - استفاده از مواد شیمیائی .
- ۴ - استفاده از غلطکهای مخصوص در ماشین کالندر .

Crepe De Chine

کرپ دوشین - پارچه مشهور فرانسوی که دارای بافت ساده و جنس

آن از ابریشم و وزن آن سبک است این پارچه بصورت چاپ و یارنگ شده دیده میشود- طرح آن با استفاده از نخ با تابهای مختلف بصورت کرب درآمده است .

Crimp

۱ - تجعد طبیعی پشم .

۲ - جمع شدگی در عرض (بافندگی) پارچه .

Crinkle

نوعی تکمیل پارچه که بوسیله مواد شیمیائی و یا بافت انجام میشود تا پارچه موج و یا تابدار بنظر برسد . این اصطلاح به پارچه های پلیسه نیز گفته میشود .

Crock meter

دستگاه کوچک آزمایشگاهی که شات رنگ را در برابر سایش معین میکند .

Crocking

تمایل رنگ به پس دادن و خارج شدن از پارچه بوسیله مالش این نقص معمولاً در اثر رنگریزی غلط و یا شسته نشدن کامل پارچه رنگ شده بوجود میآید . که در رنگهای آزوئیک این نقیصه بصورت برجسته ای دیده میشود .

Crool web purifer

جدا کننده تار عنکبوتی پنبه در ماشین کارد .

Cross and Bevan

دو نفر از شیمی دانهای معروف قرن نوزدهم که با حل سلولز در محلول اکسید مس آمونیاکال اولین پایه های تولید نخهای مصنوعی و

سلولز بازیافته را بنا کردند .

Cross dyeing

۱- رنگریزی یک نوع لیف در یک پارچه بافته شده از الیاف مختلف .

۲- رنگریزی پارچه بافته شده از الیاف مختلف با یک و یا چند

رنگ مختلف .

Crylor

پکنوع الیاف اکریلیک بصورت فیلامنت و یا رشته های کوتاه که در فرانسه

ساخته میشود .

Cupralan

اسم تجارتي رایونی که در آلمان تولید شده و برای تمایل آن جهت

رنگریزی با رنگهای اسیدی مواد پروتئین بآن اضافه شده است .

Cuprama

کوپرآمونیم بصورت استیپل یا الیاف کوتاه که در آلمان تولید

میشود .

Cuprammonium rayon

کوپرآمونیم - نوعی از الیاف سلولزی بازیافته که با حل چوب

در محلول مس آمونیاکال بدست میآید .

Cuprasil

اسم تجارتي برای الیاف کوپرآمونیم .

Cupresa

الیاف کوپرآمونیم که در آلمان تولید میشود .

Cuprofix

نام تجارتي دسته ای از رنگهای مستقیم ساندوز

Cupropheryl

نام تجارتي دسته ای از رنگهای مستقیم ساخته شده در ساندوز.

Curcumin

رنگ زردی که در گیاه زردچوبه موجود است .

Curing

۱ - پختن رزین که در سطح پارچه قرار گرفته است .

۲ - حرارت زیاد دادن به پارچه بمنظور پلیمریزاسیون رزین سطح آن.

Cut

طاقه - قطعه پارچه .

Cutch

ماده ای رنگ دار که از گیاهان مختلف بدست می آید . این رنگ

قهوه ای مایل بقرمز و در روی پنبه بصورت رنگ مستقیم عمل میکند .

منشاء اصلی این گیاه شبه قاره هند میباشد .

Cuticle

قسمت بیرونی لیف یا مو - سطح خارجی الیاف .

D

D & K = Damaged and Kept

حروف اختصاری استاندارد شده خسارت و نگهداری - شرایطی که مسئولیت کارگاه رنگرزی و تکمیل را در مورد نگاهداری و جبران خسارت پارچه های خراب شده در این کارگاهها را بیان میکند .

Dacrolan

پارچه های تکمیل شده پلی استر با یک نوع رزین مخصوص در آمریکا .

Dacron

اسم تجاری الیاف پلی استر بصورت های مختلف فیلامنت - الیاف کوتاه - و غیره در آمریکا .

Dachestan rug

قالیچه های بافته شده داغستان - دسته ای از فرشهای قفقازی که گره آنها ترکی - طرح هندسی بصورت موزائیک و از رنگهای کرم - زرد - آبی و قرمز در متن آن استفاده شده است .

Dainichi

رنگ پیگمنت از کارخانجات K K K

Damesk

لغت و اصطلاحی که در تورات جهت ابریشم بکار برده شده است .

Damper

۱ - عایق ۲ - ضایع کننده ۳ - زایل کننده رنگ ۴ - صداگیر .

Danza

اسم تجاری برای رایون - استات .

Dark

تیره - اصطلاحی که در مورد پارچه هایی که دارای زمینه سیر بوده

و کدر باشند بکار برده میشود .

Daylight

نور روز – چراغ برقی که طوری طرح ریزی شده است که روشنی آن معادل نور روز باشد و از این نور جهت مقایسه رنگ و نمونه درآری بجای روشنی روز استفاده میکنند .

Dead Cotton

پنبه مرده – پنبه نارس – پنبه ای که زود چیده شده و یا بعللی قبل از رسیدن کامل آن خشک شده باشد .

Defoaming agents

مواد ضد کف که بحمام رنگ برای جلوگیری از کف اضافه میکنند .

Degradation

پوسیدگی پارچه و یا نخ در اثر عوامل رنگریزی – سفیدگری و یا تکمیل و سایر عملیات شیمیائی .

Degree of opening

درجه بازشدگی پنبه – ریسندگی .

Degumming

صمغ گیری از ابریشم خام – عملیاتی که در اثر آن سیرسین ابریشم گرفته میشود .

Dehbid

ده بید – قالیچه های خرسک که در ده بید و اطراف آن در ایران بافته میشود .

Dehairing

برطرف کردن مو – موکنی ، از اله مو بوسیله آهک در دباغی .

Dehydration

گرفتن آب از مواد یا ترکیباتی که دارای آب آزاد و یا ترکیب شده دارند .

Delivery roller

غلطکهای تحویل دهنده (ریسندگی) .

Delustre

مات کردن - گرفتن برق و شفافیت طبیعی لیف با عملیات فیزیکی یا شیمیایی .

Demineralized water

برطرف کردن مواد معدنی در آبهای سنگین بوسیله سختی گیرها مثل کالکونیت و سایر ترکیبات فسفر .

Denier

۱ - دنیر - وزن نه هزار متر از الیاف فیلامنت بر حسب گرم را دنیر می نامند این سیستم ابتدا در مورد ابریشم ابداع شده ولی اکنون در مورد کلیه الیاف فیلامنت بکار میرود سیستم دنیر در مورد الیاف کوتاه مثل پنبه و امثال آن استفاده نمیشود .
۲ - یکی از سیستمهای مستقیم شماره گذاری نخ .

Density

وزن مخصوص .

Dent

نمره شانه (بافندگی) بر حسب تعداد دندان در یک اینچ .

Deorlin

نام تجاری رنگهای بازیک مخصوص الیاف اکریلیک از کارخانجات سیبا .

Depth

کمیت رنگ در یک لیف - عمق رنگ .

Derma

قسمت چرمی یا وسطی پوست .

Derma

رنگهای اسیدی مخصوص چرم از سیبا .

Dermatology

مبحث امراض و ضایعات چرم و پوست .

Design

طرح - شکل دادن به پارچه بیاری رنگ و یا بافت - طرح ممکن است بوسیله چاپ یا رنگریزی و یا بافت بر روی پارچه پیاده شود .

Designpaper

کاغذ طراحی - کاغذ قالی .

Desizing

آهارگیری - عمل مقدماتی در قسمت رنگریزی و سفید گری بخاطر زدودن صمغ و مواد خارجی و همچنین آهاری که در قسمت آهار بنخ تار پارچه زده شده است . عمل آهارگیری منوط میباشد بمواد که در پارچه است و یا بآن اضافه شده است و در موارد مختلف متفاوت میباشد .

Detergents

دیترجنت - هر نوع ماده ای که قدرت تمیز کننده داشته باشد

مثل صابون و امثال آن .

Developed dyes

رنگهای مستقیم که قابلیت زوج شدن با یک ظاهرشونده را داشته و با این ترتیب شات آن در برابر شستشو اضافه میشود .

Developer

موادی که با رنگهای آزو در داخل لیف میتواند ترکیب شده و تولید یک کمپلکس جدید بنماید .

Dewooling

روش موگیری از روی پوست بوسیله آهک، و سایر مواد شیمیایی در صنعت چرمسازی، پشمی که باین ترتیب بدست میآید بنام پشم دباغی معروف میباشد .

Dextrine

یکی از مشتقات نشاسته که برای غلظت دهنده در صنعت چاپ بکار میرود این ماده بنام صمغ انگلیسی در بازار بفروش میرسد .

Diacromo

رنگهای دندانه ای آگنا ساخت ایتالیا .

Diagonal

طرح جناغی در پارچه یا طرح کج بافت - دیاگنال .

Diamine

نام تجاری رنگ مستقیم از کارخانجات مختلف .

Diamono

رنگ دندانه ای - بازیگ - پیگمنت از کارخانجات مختلف .

Diastafor

ماده آهارگیر که دارای آنزیمهایست که باعث حل نشاسته و آهار در آب میگردد.

Diazo compound

موادی که دارای قابلیت دی ازوتیزه شدن هستند.

Dibadj / Diban / Diba

دیبا - پارچه ابریشمی - پارچه ابریشمی بسیار قدیم که دارای طرحهای ایرانی بوده و در قرون وسطی در تمام دنیا شهرت بسزائی داشته است این نام از ایران بسایر کشورها رفته است.

Dilute

رقیق - حل مقدار کم از یک ماده در آب - متضاد غلیظ.

Dipdyeing

اصطلاحی در رنگرزی حوراب و پارچه های تریکو پس از بافته شدن آنها.

Diphenyl

رنگ مستقیم از کارخانجات سیانگایی.

Direct dyes

رنگهای مستقیم - دسته ای از رنگهای شیمیائی که الیاف سلولزی را همراه با یک الکترولیت مثل نمک، طعام رنگ، میکنند.

Direct printing

چاپ مستقیم پارچه.

Direction of twill

جهت طرح جناقی پارچه.

Direction of twist

جهت تاب نخ بصورت Z یا S که بترتیب تاب چپ و راست نامیده میشوند.

Discharge printing

چاپ پارچه با روش برداشت رنگ.

Diseased wool

پشمی که از حسد حیوان مرده چیده شده باشد.

Dispers dyes

رنگهای دیسپرس - دسته ای از رنگهای شیمیائی که در آب بصورت دیسپرس درآمده و جهت رنگریزی الیاف مصنوعی بکار میرود این رنگها را در ابتدا رنگهای استات نیز مینامیدند.

Dispersing agent

موادی که در حمام رنگهای دیسپرس اضافه میگردد تا رنگ در حمام بصورت یکنواخت معلق باقی مانده و از تجمع و رسوب آن جلوگیری بعمل آید.

Dispersion

خرد و پراکنده شدن یک ماده جامد نامحلول در آب بطوریکه در آب بحالت کلوئید درآمده و یا کلا " بحالت پراکنده و معلق درآید.

Dispersol dyes

نام تجارتي رنگهای دیسپرس ساخته شده در کارخانجات I.C.I انگلستان.

Doubling

چند لا کردن.

Downy

الیاف کرکی - کرک شده.

Dust tower

برج گرد و غبارگیر .

Dissociation

دیسوسیة - عملی که باعث اشتقاق مولکول بترکیبات ساده تر اتمها، و رادیکالها آزاد و یا یونها گردد. این اصطلاح موارد استفاده زیاد بخصوص در صنایع شیمیائی دارد .

Distilled water

آب مقطر .

Distributor

توزیع کننده در ، ریسندگی .

Doctor blade

تیغه تمیز کننده در ماشین چاپ غلطکی .

Dolara

دل آرا - گلیم دست باف که با پنبه نامرغوب در پنجاب هند بافته

میشود .

Doble carding

روشی در ریسندگی پنبه بطوریکه الیاف دو بار از ماشین کارد عبور میکند و این عمل بیشتر در مورد نخهایی که بایستی دارای کیفیت مرغوبتری باشند عمل میگردد .

Double scutcher

حلاجی مضاعف .

Drap

اصطلاح فرانسوی جهت - لباس - پیراهن - پالتو و جامه بطور اعم .

Drawing

کشش - ماشین کشش - ماشین شش لا - یکی از مراحل عملیات و
یا ماشینهای سیستم ریسندگی پنبه .

Dressing

چله پیچی - اصطلاحی در مورد تهیه چله جهت ماشین بافندگی .

Dressing

پرداخت پوست .

Drimarene

نام تجارتي رنگ ری اکتیو ساخته شده در کارخانجات ساندوز .

Driving pulley فلکه حرکت دهنده (بافندگی) .

Drum machine

ماشین درام که در رنگرزی و تکمیل چرم و پوست یکی از موارد مهم
عمل است .

Dry cleaning

خشک شوئی .

Dry finishing

کلیه تکمیل هائی که در آن پارچه بصورت خشک عمل شود مثل
تراش - قیچی - پرزگیری - دوخت و امثال آنها .

Drying

خشک کردن کلیه کالاهای نساجی - خشک کردن ممکن است بوسیله

هوای گرم یا غلطکهای گرم شده باشد .

Dryer

خشک کن - انواع خشک کن هایی که بطریقه هوای گرم و یا غلطکهای بزرگ با بخار و یا جریان هوای گرم و یا الکتریسته گرم میشوند .

Drying Cylinders

خشک کن غلطکی .

Dry salting

نمک سود کردن پوست بطریقه خشک .

Dull

تیره کدر - اصطلاحی که در مقابل شفاف و درخشان در رنگری بکار برده میشود .

Dullness

تیره گی - کیفیتی که در اثر افزودن بسیار کم خاکستری برنگ بوجود میآید که رنگ اصلی را کدرتر از حد معین نمونه نشان میدهد .

Dunging

عمل کردن پارچه چاپ شده در محلول آهن و آلومینیوم و بخار دادن آن تا دندان در چاپ ثابت شود .

Duplex printing

یکنوع ماشین چاپ غلطکی که هر دو روی پارچه را بطور یکسان چاپ میکند . این روش چاپ بیشتر در مورد پارچه های پرده ای بکار میرود .

Duranol

نام تجاری رنگبای خمی از نوع ایندیگوئید از کارخانجات I.C.I انگلستان .

Durazol

نام تجارتي رنگ مستقيم از کارخانجات I.C.I انگستان .

Dye

رنگ -- ماده رنگداری که میتواند شئی و یا جسم دیگری را رنگ کند .

Dye-bath

حمام رنگ -- پاتیل -- خم رنگری -- محفظه ای که در آن عملیات رنگری انجام میگردد .

Dye-bath assistant

مواد کمکی که بحمام رنگ افزوده میگردد تا بجذب و یا ثبات آن .
ر لیف کمک کند .

Dye-beck

پاتیل رنگری -- رنگری دستی .

Dyed style

روش چاپ بطریقی که ابتدا پارچه با دندانه و یا انواع دندانه ها چاپ شده و سپس رنگ میگردد رنگ در محلهای دندانه داده شده ثابت نده و بقیه نقاط پارچه بیرنگ باقی میماند .

Dye fixing agent

موادی که برای تثبیت رنگ در داخل لیف بحمام رنگ اضافه میگردد .

Dyeometer

وسیله آزمایشگاهی که مقدار رنگ را در داخل حمام رنگ درجریان رنگری بطور مداوم اندازه میگردد .

Dyers bleach

درجه معینی از سفیدگری پارچه های رنگی تا بآنها جلا و شفافیت

تازه به بخشد .

Dye sticks

چوب رنگریزی - چوب یا میله ای که کلاف نخ را جهت رنگریزی
بآن آویزان نموده و یا چوبی که برای بهم زدن پارچه و یا محلول رنگ
در رنگریزی دستی استفاده میکنند .

Dyewood

رنگهای طبیعی که از درختان گرفته میشود یا بطور کلی برنگهای گیاهی
اطلاق میشود .

E

Easy stretch

درصدافزایش طول که در اثر وزن دوپوند بر روی یک نوار پارچه بعرض یک اینچ و طول پنج اینچ ایجاد میشود .

Ecru

- ۱ - رنگ سفید و طبیعی پنبه - پشم و یا ابریشم قبل از عمل سفیدگری .
- ۲ - هر نوع لیفی که سفید شده باشد .

Effect thread

نخهائی که وارد پارچه شده و شکل ظاهری بافت را تغییر میدهند
مثل نخهائی که دارای گلوله های الیاف اضافی بوده و یا نخهائی که
چند رنگ باشند .

Egyptian Cotton

پنبه مصری - یکی از تمیزترین پنبه دنیا . این پنبه بسیار ظریف
و دارای طول بلندتری از سایر انواع پنبه است شفافیت آن نیز زیادت
از سایر انواع پنبه است .

Elastic fabric

پارچه ای که از نخهای کش دار و یا دارای قابلیت کشش یافته شده
باشد این پارچه ممکن است که بطریقه تریکو و یا نساجی (تاروپوددار)
ساخته شده باشد .

Elastic yarn

نخهائی که دارای قابلیت کشش زیادی باشند. در ساختمان این نخها معمولا "از لاستیکهای طبیعی و یا مصنوعی استفاده میگردد .

Elasticity

قابلیت کشش در نخ و یا پارچه .

Elbenyl

نام تجاری رنگ اسیدی از کارخانجات LBH

Electrolyte

الکترولیت - نمکهائی که بحمام رنگهای مستقیم اضافه میگردد تا باعث تسریع در عمل رنگریزی گردد مهمترین نوع این نمکها نمک طعام و نمک گلابر میباشد .

Electron Microscope

میکروسکوپ الکترونی - این نوع میکروسکوپ رل بسیار عمده ای را در شناسائی انواع و ساختمان الیاف - رنگ و مواد تعاونی و همچنین انواع پلیمرها بازی میکند .

Elamina

رنگ مستقیم از کارخانجات آکنا ایتالیا .

Elongation

ازدیاد طولی که در اثر کشش و یا سنگینی و یا عامل دیگری در نخ و یا لیف بوجود آید . و برحسب درصد نسبت بطول اولیه بیان میگردد .

Embroidery

پارچه های برودری - پارچه هائی که روی آن بوسیله سوزن دوزی

نقش های برجسته بوجود آمده باشد این عمل ممکن است روی چرم و هر نوع پارچه نساجی عمل شود .

Emerizing

نوعی تکمیل که باعث بوجود آمدن کرک روی پارچه شده و بآن حالت جیر طبیعی میدهد .

Empty

خالی - لغتی مترادف روشن - بیرنگ - کمرنگ در رنگریزی .

Emulsion thickening

غلظت دهنده ای ثابت که از مخلوط کردن آب با یکی از هیدروکار بونها مثل بنزین - نفت همراه با یک امولگاتور بوجود میآید .

Enant

الیاف پلی آمید - نایلون که در اتحاد جماهیر شوروی تولید میشود .

End

۱ - گذشتن یکبار پارچه از محلول در ماشین رنگریزی دیگر .

۲ - نخ تار (بافندگی) .

Ending

جذب سریع رنگ در پارچه در ماشین ژیکر بطریقی که یک طرف پارچه کمرنگ و طرف دیگر کاملاً " پر رنگ شده باشد .

End and end effect

ترتیبی در طرح پارچه بطریقی که نخهای تار دارای یک سررنگ دار و سر دیگر بدون رنگ و یا دارای دو رنگ متفاوت باشند .

English system of worsted spinning

روش انگلیسی سیستم ریسندگی پشم برای تهیه نخ فاستونی .

Engraving

حکاکی - روش بوجود آوردن طرح بر روی غلطکهای ماشین چاپ غلطکی بوسیله حکاکی و قلمزنی آنها.

Enka

اسامی تجاری برای نایلون و الیاف سلولزی بازیافته.

Enkalon

اسم تجاری نایلون ساخته شده در آلمان.

Enter

روش قرار دادن کالای نساجی بخصوص کلاف در حمام رنگرزی.

Enzymes

آنزیمها - موادی که بوسیله موجودات ذره بینی ایجاد شده و به صورت کاتالیزر در عده ای از فعل و انفعالات شیمیائی شرکت میکنند ترکیبات شیمیائی برحسب نقشی که در راکسیون دارند بدسته‌های مختلف قسمت میشوند.

Equalising

لغتی مترادف Levelling یکنواختی - هموار بودن رنگ، توزیع یکسان رنگ در سطح پارچه.

Equalising Acid dyes

دسته ای از رنگهای اسیدی که خود یکنواخت شوندده میباشند.

Equilibrium

شرایطی که در آن تمام نیروها - پروسسها وجهت‌ها دقیقاً "بطور مساوی با عکس العمل‌های این عوامل در حالت تعادل قرار دارند.

۲ - از نظر شیمیائی حالت تعادل موقعی برقرار میشود که فعل و انفعال

ظاهرا " متوقف میگردد و تجزیه و ترکیب مجدد محصولات با سرعت برابر ادامه مییابد .

Erganil

رنگهای اسیدی از کارخانجات BASF

Erio

رنگهای دندانه ای از سیبا گایگی .

Esters

اترسل — ماده ای که از ترکیب یک الکل با یک اسید آلی و یا معدنی بوجود میآید .

Estrification

عملی که در روی سلولز برای بدست آوردن الیاف سلولزی بازیافته انجام میشود — وارد کردن $\text{CH}_3\text{-COO}$ در ملکول سلولز .

Ethanol

الکل اتیلیک $\text{C}_2\text{H}_5\text{-OH}$ این الکل در رنگرزی وسایر عملیات شیمی نساجی بکار میرود .

Ethyl Cellulose

از ترکیبات ترمو پلاستیک سلولز که بیشتر جهت عمل روکش کردن انجام میگردد .

Eu - Melanin

یک نوع پیگمان که در مو و پشم وجود دارد و باعث رنگدار شدن آنها میگردد .

Evaporation

تبدیل یک مایع به بخار .

Even

اصطلاحی برای بیان یکنواختی رنگ و یا چاپ در سطح پارچه .

Even roller

غلطک یکنواخت کننده در ریسندگی .

Exhaustion

رمق کشی - قطع رنگریزی در حمام رنگ وقتی که پارچه از رنگ کاملاً اشباع شده باشد - نسبت رنگ جذب شده از حمام توسط پارچه به رنگ اولیه .

Exothermic

فعل و انفعالات شیمیائی که در آن ایجاد حرارت میشود .

Expansion comb

شانه ماشین بافندگی با دندانهای قابل تنظیم

Expression

مقدار آب یا مایعی که پس از عمل فولارد و یا آغشته کردن پارچه به مایع و گذراندن از غلطکهای فشار دهنده و یا سانتری فوژ در داخل پارچه باقی مانده باشد .

Extract

اصطلاح برای پشمی که در آن عمل کاربونیز از بطور کامل انجام شده باشد .

Extract printing

مشابه چاپ با روش برداشت .

Exract style

چاپ با عصاره رنگهای طبیعی .

Eyes

چشمه ورد (بافندگی) .

F

°F

علامت اختصاری درجه فارنهایت (سیستم انگلیسی) .

Fabric

هر نوع پارچه که بصورت تریکو ویا نساجی بافته شده باشد .

Fabric constraction

ساختمان پارچه – قرارگرفتن تارو پود در پارچه .

Fabrography

هنروصنعت تهیه طرح جهت چاپ ویا طرح پارچه-این عمل ممکن

است بوسیله دست و یا ماشین انجام گیرد .

Face / Face side

سطحی از پارچه که طرح و یا بافت پارچه را بهتر نشاندهد و یابه

منظور رویه پارچه تکمیل شده باشد .

Face finished fabric

سطحی از پارچه که در روی آن عملیات تکمیلی مثل پرزگیری وامثال

آن انجام شده باشد .

Factory system

سیستم کارخانه ای .

Fadeless

اصطلاحی که در مورد رنگهایی که ثبات آنها در برابر نورعالیست

بکار میرود .

Fadeometer

ماشین استاندارد جهت تعیین ثبات رنگ در برابر نور .

Fading

پریدگی و از بین رفتن – ذائل شدن رنگ در برابر نور .

Fall wool

پشمی که در پائیز چیده شده باشد (اصطلاح آمریکائی) .

Fanal

رنگهای پیگمنت از BASF

Fancy pique design

پارچه های پیکه که با نخهای تزئینی و یا فانتزی بافته شده باشند
این پارچه ها بسیار متداول و این عمل به چندین طریق صورت میگیرد .

Fancy weave

بافت فانتزی – هر نوع بافتی که متعلق بانواع بافت اصلی ، ساده
اطلس و یا دیاگنال نباشد .

Fancy yarn

نخ فانتزی – نخ که با رنگ و یا تاب بآن شکل غیر عادی داده
شده باشد .

Fashion

۱ – مد .

۲ – اصطلاحی در کم و زیاد کردن سوزنهای ماشین تریکو بمنظور
بدست آوردن طرحهای تازه .

Fashion shade

رنگهای جدیدی که مورد پسند بازار باشد .

Fast Acid

رنگهای اسیدی از کارخانجات مختلف .

Fast Base

اصطلاحی برای ترکیبات "آزوئیک دی آزو" که بحالت باز هستند

Fast colours

رنگهای با ثبات - رنگهایی که در برابر نور - شستشو - سایر عوامل دارای ثبات زیاد میباشند .

Fast chrome

رنگهای دندانه ای از کارخانجات مختلف .

Fastness

قابلیت رنگ در نگهداری فام خود در مقابل نور - شستشو - عرق بدن و سایر عواملی که در معرض آنها قرار میگیرد . این ثبات ممکن است که در برابر یک عامل خوب و در دیگری ضعیف و یا متوسط باشد .

Fastness grading

درجه ای که پس از ارزیابی یک نمونه رنگ شده در برابر عوامل مختلف به ثبات آن میدهند تا با آن عدد قدرت ثبات رنگ را در برابر آن عامل بخصوص معین کنند این درجات در مورد ثبات رنگ در برابر نور ۱ تا ۸ و در برابر سایر عوامل ۱ تا ۵ میباشد که یک پست ترین درجه است . بهترین استاندارد در برابر شستشو میباشد . همچنین یک پست ترین و هشت عالیترین درجه استاندارد ثبات رنگ در برابر نور است .

Fastness properties

خواص و مختصات ثبات رنگ - ثبات رنگ بدو گونه است :

- ۱ - ثباتی که مصرف کننده از پارچه رنگ شده انتظار دارد مثل ثبات در برابر شستشوی خانگی و یا نور و یا سایش .
- ۲ - ثبات رنگ در برابر عواملی که در کارگاه وجود دارد مثل ثبات

رنگ در برابر عمل میلینگ و یا ثبات آن در برابر پودرهای سفیدگری و غیره .

Fastness test

آزمایشاتی که جهت تعیین ثبات رنگ در مقابل عوامل مختلف انجام میشود . مهم این عوامل عبارتند از : اسید - قلیائی - نور طبیعی - نور مصنوعی - کاربونیاز - شستشو - دواشور کردن - کلرینه - سفیدگری عرق بدن - آب دریا - سایش .

Fast salt

املاح پایدار - ترکیبات آزوئیک دی آزو که بحالت نمکهای پایدار دی آزونیم میباشند .

Feather

پر - نوعی تکمیل پارچه های رایون - (پر نما کردن) .

Feed apron

نوار تغذیه (ریسندگی) .

Feed latice

حصیر تغذیه (ریسندگی) .

Feed plate

بشقاب یا صفحه تغذیه (ریسندگی) .

Feed regulator

دستگاه تنظیم خوراک (ریسندگی) .

Feeding Liquor

محلولی از رنگ - مواد تعاونی و امثال آن که بحمام رنگ اضافه میگردد تا مقدار برداشت آن محلول توسط پارچه جبران گردد این عمل بیشتر در مورد رنگرزی های مداوم و یا محلول مخزن فولارد

انجام میگیرد .

Felt

نمد - نوعی از پارچه های بافته نشده .

Felting

نمدی کردن الیاف پشمی - شرایطی که الیاف پشمی بهم می چسبند .
و فلسهای الیاف درهم درگیر میشوند .

Felt carpet

فرشهای نمدی - هنر بومی روستاهای ایران .

Felting finish

تکمیل نمدی کردن پارچه های پشمی - نوعی تکمیل در پارچه های
پنبه ای که بوسیله خار زدن پرز پارچه را بیرون آورده و سپس در زیر
فشار کالندر بآن حالت نمدی میدهند .

Feraghan

نوعی قالیچه ایرانی بافته شده در نواحی خراسان با گره فارسی و
طرح ماهی .

Fermentation

۱ - تخمیر .

۲ - روش در حالت لوکو در آوردن نیل (مشتق بیرنگ) با استفاده از
موادی که تخمیر میشوند نظیر نشاسته - شکر - این روش اکنون در کارخانجات
بزرگ مورد استفاده نیست فقط در رنگرزی های بومی از آن استفاده میشود .

Festoon dryer

اطاق خشک کن بصورتی که پارچه در آن بدون تماس با سطح فلز
بصورت هلالی و خمیده وارد شده و خشک میگردد .

Fibre

لیف - رشته های نازکی که بصورت طبیعی و یا مصنوعی است و از تجمع و رسیدن آنها نخ بوجود میآید .

Fibre glass

پشم شیشه ای - الیافی که از شیشه و یا ترکیباتی شبیه بآن درست شده باشد .

Fibre plant

مزرعه پنبه .

Fibramine

اسم تجاری الیاف رایون که ترکیبات پروتئین وارد آن شده و در بلژیک ساخته میشود .

Fibranne

نام تجاری الیاف ویسکوز رایون که در فرانسه تولید میشود .

Fibravyl

اسم تجاری الیاف پلی وینیل کلراید (PVC) که در اروپا تولید میشود .

Fibrenka

الیاف رایون که در آلمان تولید میشود .

Fibril

لیفچه - یکی از عناصر سازنده لیف .

Fibrilia

پارچه ونخهائی که از الیاف گیاهی کف - کتان - رامی ساخته میشود .

Fibro

اسم تجاری الیاف ویسکوز رایون .

Fibroceta

اسم تجارتي الياف ساخته شده از استات .

Fibroin

ماده اصلي الياف ابريشم که فاقد سيرسين (صمغ ابريشم) باشد .

Fibrolane

اسم تجارتي انگليسي اليافي که از کازئين بدست آمده است .

Filament

الياف بسيار طويل طبيعي مثل ابريشم و مصنوعي مثل نايلون ،
ويسکوز و امثال آنها .

Filament yarn

نخی که از الياف فيلامنت ساخته شده باشد .

Filling

۱ - نخ پود در بافندگي که نخهای تار را قطع مينمايد .
۲ - موادی که بنخ اضافه ميشود تا وزن آن زيادتر شود مثل آهار
نشاسته که بچلوآر اضافه مينمايند .

Filling contraction

جمع شدگي پود (بافندگي) .

Filter

صافي - وسيله ای که در کارگاه چاپ جهت تصفيه خمير چاپ يا غلظت
دهنده از مواد جامد خارجي بکار ميرود .

Finess

ظرافت‌الیاف که معمولاً "برحسب میکرون بیان میشود .

Finishing

کلیه عملیات تکمیلی که در آخرین مرحله در کارگاه‌های نساجی و رنگری در روی پارچه بمنظور مصارف مختلف انجام میشود .

Finisher

کارگر یا متخصص که در کارگاه‌های رنگری ، سفیدگری و یا تکمیل عهده دار انجام کاریست .

Finished scutcher

ماشین حلاجی نهائی .

Fire proofing

ضد آتش کردن .

Fire resistant finish

تکمیل ضد آتش کردن پارچه .

Fire retardant finish

تکمیل‌کند کردن اثر آتش روی الیاف و کالاهای بافته شده .

Fixing

ثابت کردن رنگ در پارچه بوسیله مواد تعاونی و یا شستشو و بخار دادن پارچه رنگ شده .

Fixing agent

مواد شیمیائی که بحمام رنگ اضافه میشود تا رنگ قابل حل در آب بصورت یک لاک نامحلول در داخل لیف درآید .

Flame resistant

تکمیل پارچه که در مقابل شعله مقاوم باشد .

Flame retardant

تکمیل کند کردن اثر شعله در روی لیف .

Flame proof

غیر قابل اشتعال شدن لیف بوسیله مواد تکمیلی .

Flamable fabrics

پارچه های قابل اشتعال .

Flander flax

کتانی که در بلژیک میروید و الیاف آن سفید - طویل و نرم میباشد .

Flash - ageing

نوعی روش چاپ و بخار دادن پارچه های چاپ شده با رنگهای
خمی .

Flax

کتان .

از ساقه این گیاه الیافی بهمین نام گرفته میشود الیاف این گیاه دارای
رنگهای متفاوت - کرم - خاکستری - نقره ای - سبز - قهوه ای میباشد .
الیاف این گیاه یکی از قدیمترین الیاف شناخته شده است که بوسیله بشر
بکار گرفته شده . مرکز کشت عمده این گیاه روسیه شوروی - بلژیک و
هلند - ایتالیا - فرانسه و مصر است .

Flax plant

بوته کتان که برای الیاف و یا بذر آن کشت میشود .

Fleshing

گوشت گیری - گوشت زدائی - گرفتن مواد اضافی از پوست در دباغی .

Flock printing

نوعی چاپ پارچه با بکار بردن الیاف کوتاه و یا موادی نظیر آن که بوسیله چسب بر روی سطح پارچه می‌چسبند .

Floral

گل دار - ظرفی که در آن شاخ و برگ و گل و بته باشد (قالی ایران) .

Fluorescence

فلورسانس - اثر بصری که بوسیله مواد با مایعاتی بوجود می‌آید که باعث شفافیت خارق العاده آن ماده می‌گردد یا عبارت دیگر اشعه ماوراء بنفش را تبدیل باشعه قابل رویت در رنگها میکند .

Fluorescent bleaching agent

سفیدگری نوری - موادی که بالیاف رنگ شده و رنگ نشده اضافه می‌گردد تا باعث ازدیاد شفافیت پارچه شود .

Fluorescent brightening agent

سفیدگری نوری - موادی که باعث سفیدتر نشان دادن الیاف سفید شده می‌گردند .

Fluorescent dyes

رنگهائی که بواسطه خاصیت و یاداشتن مواد فلورسنت درخشندگی و شفافیت خاصی از خود نشان میدهند .

Flushing

- ۱ - اصطلاح انگلیسی در مورد پارچه های سنگین پشمی که از پشم نو و یا دوبار استفاده شده بافته شده باشد .
- ۲ - پس دادن رنگ در پارچه چاپ شده .

Fly

گرد و غبار پنبه .

Foam

کف - حبابهای هوا که در سطح حمام رنگ باعث لکه دار شدن پارچه و یا نایکنواختی آن میگردند .

Formaldehyde

ترکیب $H - CHO$ که در بسیاری از عملیات رنگرزی چاپ و تکمیل مورد استفاده قرار میگیرد .

Foron

رنگهای دیسپرس از کارخانجات ساندوز .

Fortisan

نوعی از الیاف استات .

Foulard

ماشینهای رنگرزی و تکمیل پد - نوعی از ماشینهای رنگرزی که دارای مخزن برای محلول مواد و غلطکهای فشار دهنده میباشد .

Frame work knitting

تریکو بافی بطریقه تاری .

Franklin process

روش رنگرزی نخهای پنبه ای بصورت یوئین .

Free alkali

مواد قلیائی اضافی نظیر سود که در الیاف پشم باقی مانده و باعث پوسیدگی آن میشود .

Fugitative tinting colours

رنگهایی که در مورد مشخص کردن و شناسائی الیاف در حلاجی و ریسندگی بکار میبرند این رنگها در اولین شستشو از بین میروند .

Fugitive colour

رنگهای فرار — رنگهایی که شاتشان در برابر نور و شستشو خوب نیست .

Full

- ۱ — نوعی چاپ مقاوم رایون که در قرن ۱۸ در ژاپن رایج بود .
- ۲ — لغتی مترادف رنگ بسیار سیر در اصطلاحات رنگرزی .

Full bleached finish

پارچه پنبه ای سفید شده که تمام ناخالصیهای رنگی آن با عملیات سفیدگری از بین رفته باشد .

Full fashioned

نوعی از بافت پارچه در ماشینهای تریکو تار .

Fume fading

- ۱ — تغییر رنگ رنگهای دیسپرس در برابر گازهای موجود در هوا .

Fungicide

موادی که باعث کشتن — و از بین رفتن قارچ در پارچه میشود .

Fur

پوست - اصطلاحی در مورد پوششهایی که دارای الیاف نرم و لطیف میباشند .

Furnishing roller

غلطکی که رنگ را از مخزن حاوی رنگ در ماشین چاپ غلطکی گرفته و به غلطک حکاکی شده میرساند .

Fustic

یکی از مهمترین رنگهای طبیعی گیاهی زرد که در چوب زردوسایر گیاهان نظیر آن بدست میآید، با شماره کالراندکس زرد طبیعی شماره ۱۱

Fuzzy

کرکی - کرک دار .

Fuzzy notes

پنبه دانه کرک دار .

G

Gabardin

گاباردین - نوعی پارچه که طرح آن جناغی است و تار و پود آن بسیار نزدیک و دارای تراکم بسیار زیاد میباشد .
این نوع پارچه بیشتر جهت کت و شلوار و دامن و پالتو بکار میرود .

Gaitan

قیطان - نوار نازک و یا نخي که در رنگهای مختلف رشته و یا بافته میشود . منشاء اصلی لغت ترکی و از بلغارستان با اروپا راه یافته است .

Galims

گلیم - فرشهای کرمانشاه که با گره خراسانی بافته میشود نیز به همین نام در اروپا مشهور است .

Gambier

رنگ زردی که دارای مقدار زیادی مواد مازوجی است و در رنگرزی و دباغی بکار برده میشود منشاء اصلی آن جزایر گینود را قیآنوسیه میباشد .

Garanceux

از مشتقات آلizarin که از رناس گرفته میشود .

Garancine

رنگ قرمزی که از عمل کردن ریشه رناس در اسید سولفوریک گرفته میشود .

Garment

جامه - هر نوع پوششی که بصورت تریکو و یا نساجی به منظور

محافظت بدن از گرما و یا سرما و سایر عوامل خارجی مورد استفاده قرار گیرد.

Garment dyeing

رنگرزی جامه - لباس - رنگرزی پارچه های تریکو.

Garnet

لعل - رنگ قرمز که فام آن شبیه برنگ لعل باشد.

Gas fume fading

موادی که برنگرزی رنگهای دیسپرس اضافه میشود تا قدرت مقاومت در برابر پریدگی رنگ را در برابر گازهای مختلف زیاد کند.

Gas singeing

ماشین پرزگیری پارچه (کز دادن) بوسیله گاز.

Gauze

تنزیب - پارچه بسیار نازک که فاصله تار و پود آن بسیار زیاد بوده و در گذشته بمصارف پرستاری و بهداشتی میرسید.

Geometrical grey scale

نمونه هائی که جهت ارزیابی ثبات رنگ در برابر عوامل مختلف بکار برده میشود.

Ghiordes knot

گره ترکی - گره تبریزی در قالی.

Ghiordes rug

تعداد زیادی از قالیچه های ساخت ایران - ترکیه - قفقاز که دارای گره های ترکی هستند باین نام مشهورند.

Gig

ماشین خارزنی که پرز و کرک های پارچه را بلند کرده و آن حالت مخمل میدهد .

Gillan

گیلان - ابریشم خام که در شمال ایران تهیه و بازارهای اروپا فرستاده میشد این ابریشم بنام استان گیلان محل تولید آن معروف بود .

Gin

ماشین پنبه پاک کن - Ginning - عمل پاک کردن پنبه - گرفتن پنبه از پنبه دانه .

Gingham

نوعی پارچه مرغوب پنبه ای که از الیاف بسیار بلند و شانه زده تهیه میشود این پارچه دارای انواع مختلف با اسامی گوناگون میباشد .

Glace

۱ - تکمیل شفاف و روشن روی پارچه (برق انداختن آن) .
۲ - نوعی پارچه انگلیسی که داری تارپنبه و پود پشم از جنس مو میباشد .

Glass fibre

الیاف شیشه ای - پشم شیشه .

Glaubers salt

نمک گلابر - سولفات سدیم .

Glazed chintz

پارچه های رنگ و یا چاپ شده که بوسیله رزین و یا سایر تکمیلها

عمل شده تا شفافیت آن باقی بماند .

شفاف کردن پارچه با عملیات شیمیائی و یا با اثر کالندر .

درخشندگی - شفافیت سطح پارچه بصورت طبیعی و یا مصنوعی .

Glove fabric

پارچه ای که بمنظور تهیه دستکش بافته شده باشد .

Goats hair

پشم و موی بز .

Goblin

پارچه گوبلن - پارچه دستباف که روی آن دست دوزی شده است

از کارخانه نساجی معروف پاریس گوبلین ۲۰ - پارچه هائی که بطرح گوبلن در سایر کشورها بافته میشود .

Golbute

گل بته - پارچه های پاکستانی رنگ دار و یا چاپ شده از پارچه

پنبه ای جهت پیراهن مردان و یا لباس روزانه .

Goods

کالا - کالای نساجی اعم از الیاف رشته شده ، نخ و یا پارچه .

Goolabatoon

گلابتون - قیطان - نخهای رنگ شده .

Goolbuti

گل بته - پارچه های چاپ شده نمدی .

Gorevan rug

قالیهای تبریزی با تار پنبه ای - اندازه متوسط - گره ترکی با طرح
ترنج در وسط و گل و بته اطراف آن .

Gossypium

۱ - گیاهی از خانواده پنبه .

Goton

قطن - اسم عربی پنبه - منشاء اصل کلمه

Grade

درجه مرغوبیت پنبه .

Grams - per - denier

مقدار قدرت کششی که یک نخ و یا لیف فیلامنت از خود نشان
میدهد این مقدار را در حالت خشکی و تری اندازه گرفته و به گرم در
دنیر نشان میدهند .

Grass bleaching

سفیدگری چمن - روش قدیمی سفیدگری پشم با پهن کردن کلافهای
پشم قبل از آفتاب روی چمن و اثر اکسیژن هوا و آفتاب پگاه بر
روی آن .

Grass rug

حصیر - فرشی که از گیاهان مختلف بافته میشود .

Grease dyeing

رنگرزی پشم قبل از شستشوی آن .

Grey

خاکستری - خام - الیافی که هنوز عملی روی آن انجام نشده
باشد .

Grilon

اسم تجارتی الیاف نایلون که در سوئیس تولید میشود .

Gritty wool

پشمی که دارای مواد خارجی مثل شن و خاشاک است .

Gurpure

گیبور - پارچه توری گلداز .

Gulbadan

گل بدن - پارچه ابریشمی دست باف بافته شده در پنجاب .

Gulistan

گلستان - قالپچه کوچک بسیار مرغوب تمام پشم که در ترکیه بافته میشود .

Gum

صمغ - عصاره و شیر نباتات که بحالت کلوئیدی و یا جامد درآمده . این عصاره ممکن است که در آب حل و یا متورم شود موارد استفاده این صمغها در چاپ ، رنگرزی ، تکمیل و همچنین دباغی و پرداخت چرم و پوست بسیار زیاد است .

Gum Arabic

صمغ عربی - یا صمغ سنگال از گیاهانی بنام آکاسیا Acacia گرفته شده و دارای ویسکوزیته و چسبندگی زیاد میباشد از این صمغ جهت تهیه غلظت دهنده برای چاپ الیاف مصنوعی بسیار استفاده میشود .

Gum Silk

۱ - صمغ ابریشم - سیریسین - ماده ای که از دهان کرم ابریشم خارج شده و دو تار ابریشم ایجاد شده را بهم میچسباند .

H

Hand wheel

چرخ فرمان - چرخ دستی .

Haematine

ماده رنگی در بغم بنفش .

Hair

مو - اصطلاحی جهت کلیه الیاف حیوانی باستثناء پشم گوسفند .

Hair carpet

فرشی که از الیاف حیوانی نظیر بز - اسب - و سایر حیوانات رمه باستثناء گوسفند بافته شده باشد مثل جاجیم - و امثال آن .

Half bleach

سفیدگری که کامل نبوده و فقط در مورد رنگهای شفافی که در روی پارچه خام میتوان بدست آورد عمل میشود .

Half dyeing time

اصطلاحی که برای مطالعه نسبت پایداری رنگ و مدتی که برای جذب نیمه‌ای از رنگ که در حمام وجود دارد و بایستی در حالت اشباع جذب لیف شود در نظر میگیرند .

Halo

نقصی که گاهی در طرح چاپ ایجاد میشود بطوریکه یک رنگ بطور اتفاق روی رنگ دیگری قرار میگیرد و باعث میشود که در اثر اختلاط دو رنگ رنگ سومی بوجود آید .

Halogen

هالوژنها - شبه فلزاتی که در گروه هفتم جدول پریودیک قرار

دارند مثل کمر - برم - ید و فلوئور .

Hamedan

همدان - فرش یا قالیچه ای که در همدان ایران از پشم شتر ریخته شده و دارای گره فارسی است گاهی پشم شتر و گوسفند مخلوط است تار این نوع قالی معمولاً " از نخهای پنبه است طرح زمینه این قالی معمولاً " گلدار و در وسط آن نقش ترنج " مدالیون " قرار گرفته رنگهای بکار رفته سبز و زرد و قهوه ایست .

Hand

کیفیت پارچه که بوسیله دست میتوان احساس نمود مثل نرمی - زبری - محکمی و یا شل بودن پارچه .

Hand blocked

چاپ پارچه بوسیله قالب دستی - چاپ قالب - چاپ قلمکار .

Handle

زیر دست پارچه - کیفیت پارچه که بوسیله دست میتوان احساس نمود .

Hand spun

نخی که با وسایل ساده و ابتدائی رشته شود .

Hanging rooms

اصطلاحی در مورد اطاق بخار پارچه های چاپ شده .

Hank

کلاف پشم و یا نخ .

Hank dyeing

رنگرزی نخ بصورت کلاف .

Harami

حرمی - فرشهای بزرگی که در پاکستان و هند جهت مسجد بافته میشود .

Hard fibre

الیاف گیاهی غیر پنبه نظیر کنف - کتان - رامی و غیره .

Hard water

آب سنگین - آبی که دارای نمکهای محلول کلسیم و منیزیم است .

Hardener

موادی که باعث تسریع عمل ثابت کردن در بعضی از انواع رزینها میشود .

Harshness

زبری - سختی - ضد نرمی - این پدیده گاهی در مورد رنگرزی بعضی از الیاف در اثر عملیات شیمیائی بوجود میآید که بایستی در آخرین مرحله با وسائل ممکن آنرا برطرف نمود .

Hawking machine

ماشین رنگرزی پارچه های پشمی با رنگهای ایندیگو بطریقه باز .

Head flang

صفحه نورد (بافندگی) .

Heat setting

تشبیت رنگ یا مواد تکمیلی در پارچه با حرارت خشک .

تشبیت نمودن الیاف پارچه در ماشینهای استنتر .

Heavy

سنگینی - لغتی مترادف پر رنگ - سیر-عمیق در اصطلاحات رنگریزی .

Heavy chemicals

مواد معدنی که بمقدار زیاد در رنگریزی و تکمیل بکاربرده میشوند
مثل اسید سولفوریک - سود سوزآور- اسید کلریدریک .

Helenca

اسم تجارتی الیاف نایلون مجعد " استرج " شده .

Helindon

رنگهای خمی از کارخانجات مختلف .

Helio

رنگهای پیگمنت از کارخانجات مختلف .

Helizarine

رنگهای پیگمنت از کارخانجات مختلف .

Hemp

بته شاهدانه - کنف - گیاهی از خانواده Canabis - sativa
گیاهیست دارای الیاف بزرگ - ضخیم و محکم که از ساقه گیاه بدست
میآید و بیشتر در صنعت طناب سازی استفاده میگردد رنگ آن قهوه‌ای
و سفید کردن آن نسبتاً مشکل است .

Hetrocyclic

ترکیبات حلقوی که در ساختمان حلقه آنها بیشتر از یک نوع عنصر

وجود دارد .

High temperature dyeing

اصطلاح در مورد ماشینهایی که در فشار و حرارت‌های زیاد (بالا تر از صد درجه) پارچه را رنگ میکند .

High tenacity yarn

- ۱ - معمولا " اصطلاحی است که در تهیه نخ و یسکوز بکار برده میشود .
- ۲ - الیافی که قدرت کشش آنها بمراتب زیادتر از نخی است که در صنایع پوششی مثل لباس و نظیر آن بکار برده میشود .

Homogeneous dyes

رنگهای حور رنگهایی که از نظر مشخصات رنگری صورت یکنواخت عمل کرده و تولید رنگ حدیدی بدون نایک‌نواختی میکنند مثل مخلوط آبی و زرد که در سبز تولید شده هیچ نوع نایک‌نواختی مشاهده نشود .

Horizontal Opener

باز کننده افقی در ماشینهای قسمت حلاجی

Horizontal organization

تشکیلات افقی - در صنعت نساجی به تشکیلاتی گفته میشود که هر قسمت آن به تنهایی تولیدات مصرفی داشته باشد و آن تولیدات را مستقلا " میتواند مصرف نمود .

Hot flue drying

خشک کردن بطریقه مخازنی که دارای هوای گرم هستند . پارچه رنگ شده از داخل این مخازن گذشته و خشک میشود این عمل جلوگیری از تماس پارچه با فلزات گرم نظیر خشک کن های غلطکی مینماید .

Hot oil process

روشی در رنگرزی رنگهای خمی بطریقه مداوم . در این حالت بخی بخار از روغنهای معدنی بیرنگ داغ شده استفاده میگردد این روعس در آخرین مرحله شستشو از روی پارچه گرفته میشود این روش دیگر متداول نیست .

Hot pressing

عمل کردن پارچه با فشار گرم اتوی خانگی و امثال آن .

House Moths

بید - پروانه های خانگی که معمولا " دو دسته هستند ۱۰ - بید -
قهوه ای خانگی ۲ - بید سفید خانگی .

Hue

فام رنگ - صفت رنگ که بصورت قرمز - سبز - زرد و امثال آن مشخص شده باشد .

Humidity

رطوبت موجود در هوا .

Hussong dyeing machine

ماشین رنگرزی که مخصوص رنگرزی کلاف پشم ساخته شده در این ماشین کلاف پشم ساکن بوده و جریان محلول وجود دارد و ساکن بودن پشم باعث میشود که از نمدی شدن آن جلوگیری بعمل آید .

Hydrocarbon

هر نوع ترکیب آلی شیمیائی که فقط دارای کربن و هیدروژن باشند .

Hydrocellulose

سلولزی که با ترکیبات شیمیائی در عملیات رنگرزی - سفیدگری تکمیل و امثال آنها پوسیده و یا خواص آن تغییر کرده باشد .

Hydrochloric Acid

جوهر نمک - اسید کلریدریک HCl

Hydroextractor

سانتریفوژ - وسیله ای که با آن آب اضافی کالای رنگ شده را تا حد امکان گرفته و آنرا جهت خشک شدن آماده میکند.

Hydrogen peroxide

آب اکسیژنه H_2O_2 که در سفیدگری بکار میرود.

Hydrolic press

پرس روغنی.

Hydrolysis

ترکیب شیمیائی آب با یک ماده دیگر.

Hydrometer

وسیله ای که با آن وزن مخصوص و چگالی مایعات را اندازه میگیرند.

Hydrophilic

جاذب الرطوبه - آب خواه - آب دوست.

Hydrophobic

دافع آب - ضد آب.

Hygroscopic agent

موادی که رطوبت موجود در هوا را میتوانند جذب کنند.

Hydrochlorite bleaching

سفیدگری با هیپوکلریت سدیم یا کلسیم، سفیدگری سلولز با کلر، پودر سفیدگری.

I

Ice colour / dyes

رنگهای ازوئیک - این رنگها بواسطه سرد بودن حمام دی آزو تاسیون در ابتدای پیدایش برنگهای یخی معروف شدند .

Identification tests

آزمایشات فیزیکی - شیمیائی که بمنظور تشخیص الیاف - رنگ و مواد تعاونی بکار برده میشود .

Illuminated discharge style

چاپ با طریقه برداشت رنگی .

Imitation leather

چرم مصنوعی - تکمیلی که بپارچه پنبه ای حالتی شبیه چرم دهد . (چرم نما) .

Immature Cotton

پنبه نارس - پنبه مرده .

Immedial

رنگهای گوگردی از کارخانجات مختلف .

Impermeable

پارچه های امپرمابل - پارچه هائی که چنان تکمیل شده اند که اجازه نفوذ آب و مواد را در خود نمیدهند .

Impregnation

بار دادن پارچه با محلول رنگ و یا مواد شیمیائی در ماشین فولارد .

Impurity

ناخالصی

In - the grey

اصطلاحی در مورد پارچه خام و عمل نشده.

In - the grease

اصطلاحی در مورد پشم خام و شسته نشده.

In -the gum

اصطلاحی در مورد ابریشم خام و صمغ گیری نشده.

Incompatibility

اصطلاحی در مورد عدم هم آهنگی یک رنگ با رنگ دیگر در حمام رنگریزی و یا چاپ.

Indanthren

اسم تجاری - رنگ خمی ساخته شده در کشورهای مختلف بویژه در آلمان.

Indanthren Lable

بر چسب یا اتیکتی که بپارچه های رنگ شده باریکهای خمی میزنند تا تضمینی جهت ثبات آن در برابر نور و شستشو باشد.

Indicators

معرفهائی که در pH های مختلف اسیدی و قلیائی دارای رنگهای متفاوت هستند مثل تورنسل - کنگورد - و امثال آنها.

Indigo

نیل - رنگی که بصورت طبیعی از هزاران سال پیش نیز میشناخته و از آن استفاده میکردند و بعداً " بصورت مصنوعی ساخته و مورد

استفاده قرار گرفته است .

Indigoid coloring matter

رنگهای خمی از نوع ایندیگوئید .

Indigosol

رنگهای خمی محلول از کارخانجات مختلف .

Industrial fabric

پارچه ای که دارای مصارف صنعتی است .

Infra red (Ir

اشعه مادون قرمز .

Ingrain

اصطلاحی در مورد رنگریزی الیاف - فتیله - و یا نخ بارنگهای
باشبات قبل از بافندگی .

Ingrain carpet

فرش ماشینی باف یا دستگاه ژاکارد .

Ingrain colouring matter

اصطلاحی برای تمام رنگهایی که در داخل لیف بوجود میآیند مثل
رنگهای ازوئیک - آنیلین مشکی و امثال آنها .

Inhibitor

ماده ای که از ترکیب و عکس العمل شیمیایی جلوگیری مینماید .

Inorganic compound

ترکیبات معدنی - مواد غیر آلی .

Inorganic pigment

پیگمانهای معدنی - مواد ملونه معدنی .

- Insect bar
نوعی بافت پارچه .
- Inspecting machine
ماشین بازرسی پارچه .
- Insoluble
عدم قابلیت انحلال یک ماده در آب یا یک مایع دیگر .
- Instalation
نصب و مونتاژ ماشین آلات .
- Intaglio print
روشی در چاپ پارچه بوسیله ماشین چاپ غلطکی .
- Interfacial tension
کشش سطحی بین مایع و ماده ای که در آن غوطه ور است .
- Interlace
در هم بافتگی (بافندگی) .
- Intermediate product
مواد واسطه در تهیه رنگهای شیمیائی .
- Intermediate scutcher
ماشین حلاجی میانه .
- International organization for standardization
تشکیلات بین المللی برای استاندارد کردن کالاهای مختلف که
ایران نیز یکی از اعضای آن میباشد . I.S.O

International Wool Secretariate (I.W.S)

دبیرخانه بین المللی جهت بهبود و تحقیقات در امر پشم (دبیر-
خانه بین المللی پشم) .

Interstiches

فضای خالی یا باز بین دو نخ تار و یا پود در پارچه بافته شده.

Ironbuff

از رنگهای معدنی که در خود پارچه بوسیله عملیات شیمیائی ایجاد
میشود .

Iron Liquor

استات آهن .

Irregularity

نا یکنواختی .

Isolan

رنگهای متال کمپلکس نوع ۱ - و ۲ از کارخانجات بایر آلمان .

Istle

گیاهی شبیه کنف که در مکزیک و امریکای جنوبی میروید و از الیاف
آن استفاده میشود .

J

Jacquard

سیستمی در ماشین بافندگی که بواسطه مکانیسم مخصوص خود همه نوع طرحی را میتواند بوجود آورد و در این ماشین نخ تاربتنهائی عمل مینماید .

J - Box

۱ - نوعی ماشین سفیدگری .

۲ - روش سفیدگری پارچه که بطور مداوم عمل کرده و پارچه را سفید میکند این روش بیشتر برای تولیدات زیاد بکار میرود این ماشین بخاطر شباهت آن بحرف " J " بهمین نام معروف گردیده است .

Jainamaz

جانماز - جانمازی - گلیم کوچک پنبه ای که در پاکستان جهت نماز بافته میشود .

Jajam

جاجیم - فرش حصیری دستباف که از الیاف پنبه و کتان در هند بافته شده و روی آن چاپ میکنند . حصیرهای کوچک ریز باف که از پاکستان و هند بایران فرستاده میشود .

Jean

پارچه ساده پنبه ای که دارای بافت محکم دیاگنال یا جناغی میباشد این پارچه برنگ آبی و سرمه ای بدون پختن رنگ میشود و یکی از پارچه های بسیار مد در نیمه دوم قرن بیستم میباشد .

Jersey

ژرسه - ابتدا این نام به پارچه های پشمی تریکو بسیار نازک اطلاق

میشد اکنون پارچهء ژرسه از انواع الیاف تهیه میگردد .

Jig / Jigger

ماشین رنگرزی پارچه های بافته شده نساجی بصورت باز که پارچه از دور یک غلطک در قسمت خارجی مخزن رنگ باز شده پس از ورود به حمام رنگ بدور غلطک دیگری در خارج حمام می پیچید و این عمل آنقدر تکرار میشود تا پارچه کاملاً " رنگ گردد .

Jumper printing machine

نوعی ماشین چاپ نظیر ماشین چاپ ساری .

Jute

چنائی - گیاهیست از خانواده Corchoros

و دارای انواع مختلف میباشد رنگ آن قهوه ای تیره و بیشتر در هند و پاکستان و بنگالادش میروید از الیاف این گیاه بیشتر در مصارف گونی بافی - ساکهای دستی - پوشش جعبه و امثال آن استفاده میکنند .

K

Kabul carpet

دسته ای از فرشهای افغانی و شمال شرقی ایران، خراسان، که دارای رنگهای بسیار شفاف و طرحهای پر گل و گیاه هستند این فرشها بسیار استادانه طراحی شده ریزباف و مرغوب میباشد .

Kabul pashm

پشم کابل - این پشم از نژاد گوسفندان دنبه دار تهیه شده و منشاء آن خراسان ، افغانستان و پاکستان است نرمی و لطافت آن نظیر پشم کشمیر میباشد .

Kalamkari

قلمکاری - پارچه های پنبه ای دستباف هند که با طرحهای شرقی و هندی چاپ دستی شده اند . طرح ابتدا با قلم روی پارچه کشیده میشود این نوع پارچه ها را قلم خور نیز مینامند .

Kalamkar

قلمکار - پارچه های چاپ شده در اصفهان بوسیله قالب روی پارچه های دستباف پنبه ای با طرحهای اسلیمی ،

Kanaffe

کف - به Kenaf مراجعه شود .

Kandahar

قندهار - نوعی از فرشهای بسیار مرغوب افغانی که از پشم خوب و رنگهای شفاف و طرحهای جالب برخوردار است .

Kaneonylon

اسم تجاری نایلون که در ژاپن تولید میشود .

Kaolin

خاک چینی ترکیب سیلیکات هیدراته آلومینیوم که در تکمیل پنبه و آهار بکار برده میشود و بنام خاک چینی نیز معروف است .

Kapok

کاپوک - از الیاف گیاهی که از درختی به همین نام گرفته میشود . الیاف در غلات دانه های درخت موجود است . این الیاف مصرف پوششی نداشته و بیشتر جهت عایق کردن دیوارها جهت صدا و حرارت مورد استفاده قرار میگیرد .

Karadagh rug / Kara bagh rug

فرش های قره باغ قفقاز و قره داغ ایران - فرشهای آذربایجان و قفقاز با گره ترکی، پرز متوسط و پشم نسبتاً ضخیم با طرحهای گل و بته و رنگهای شفاف شیمیائی .

Karaku1

قره گل - پوست مشهور بره ایرانی - این بره دارای انواع مختلفی است که در ترکستان شوروی - افغانستان - خراسان - فارس - و نواحی مرکزی ایران پرورش مییابد پوست قره گل یکی از مشهورترین صادرات پوست ایران در قرون گذشته بوده است .

Kashan rug

فرش های مشهور کاشان ایران - بیشتر فرشهای کاشانی که در دنیا مشهور است دارای بافت بسیار ریز و مخملی، رنگهای بسیار زنده و شاداب و طرح الماسی وسط و گل و بته فراوان در اطراف آن و طرحهای کناره تا ۷ ردیف میرسد .

Kashgar

پشم و فرش کاشغر - ۱ - انواع مختلف پشمی که در ترکستان چین آسیای میانه تولید میشود .
۲ - قالیهائی که با پشم های کاشغری در آسیای میانه بافته میشود این فرشها دارای طرحهای هندسی با زمینه رنگهای نارنجی و قرمز و زرد هستند .

Kashkai

قشقائی - اکثر فرشهای شیراز - کرمانشاه و نواحی فارس بهمین نام در بازارهای اروپا مشهورند .

Kashmylon / Kasymilon

نام تجاری الیاف اکریلیک در ژاپن .

Kattun

اصطلاح آلمانی برای پارچه های چلوار .

Kazak

قزاقی - فرشهای بافته شده قفقاز با گره ترکی - الیاف بلند و نرم سه تا چهار پود در هر رج، طرحهای هندسی، درخت و حیوانات با اندازه های کوچک و متوسط با رنگهای قرمز، سبز و آبی .

Kemp/Kempy wool

الیاف کوتاه و زبر پشم و یا مو که از جسد حیوانات مرده دباغی و یا چیده شده این الیاف دارای قسمت وسطی « مدولا » ناقص بوده و در رنگرزی بصورت نایک نواخت رنگ میگردند .

Kenaf

کنف - الیافی که از ساقه و شاخه های لوله ای گیاهی بهمین نام گرفته میشود مرکز تولید آن آسیای مرکزی - هند - افریقا و کوبا میباشد .

رنگ آن از زرد تا خاکستری متغیر است .

Keratin

پروتئین نامحلول یا گروهی از پروتئین ها که در پوست - پشم - مو - شاخ - سم و پر حیوانات دیده میشود که در اثر هیدرولیز آن مقدار زیادی سیستین تولید میشود .

Kerman rug

فرش کرمان - فرشهای مشهور استان کرمان که معمولاً دارای زمینه ساده و ترنج وسط و لچکهای کناره است فرش کرمان دارای رنگهای پر و زنده فارسی بافت با اندازه های بزرگ و متوسط میباشد .

Kermanshah rug

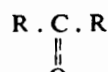
فرش کرمانشاهی - فرشهای کردی ایران دارای گره ترکی کرک متوسط تمام پشم و طرح زمینه آن گل وسط و برنگهای ریز در تمام سطح زمینه و اطراف گل میباشد .

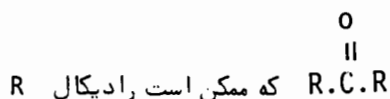
Kerms

۱ - حشره کوچکی که در زیر درخت بلوط زندگی میکند و اصل آن از ایران و آسیای صغیر میباشد . از این حشره در بوجود آوردن رنگهای قرمز ارغوانی بسیار شاداب و شفاف استفاده میشود و ابتدا اروپائیان تصور میکردند که این رنگ از یک نوع توت قرمز در ایران گرفته میشود پس از کشف و استفاده از حشره قرمز دانه از اهمیت این رنگ کاسته شد تا جائیکه امروز در ایران نیز ناشناخته و گمنام است .

Keton

یک ترکیب آلی که حاوی گروه کاربونیل با فرمول عمومی زیر میباشد

دارای فرمول مشابه و یا مختلف باشند .
Keton

نام تجارتي رنگهای اسیدی از کارخانجات سیبا گایگی .
Khabbikutah

خواب کوتاه - فرشهای ایرانی که دارای گره و گوشت فیچی کرده کوتاه باشند .

Khaki

خاکی - لغتی که از زبان فارسی بهند و سپس باروپا رفته است .
این لغت معنی رنگ زرد مایل بقهوه ای میدهد و از رنگ خاک مشتق شده
است از این رنگ بیشتر در تهیه لباس سربازان و استتار و تقریبا " در همه
کشورهای جهان استفاده میشود .

Khalamkai

قلم کائی " قلم کاری " پارچه های دست باف هندی با چاپ دستی
بیشتر جهت رومیزی - پرده ای و امثال آن استفاده میشود .

Khali

قالی - فرش ایران - ۱ - کلیه فرشهای پشمی ایران بصورت دست
بافت و یا نمدی .

۲ - فرشهای گل ابریشم ایران با طرحهای گل و بته .
۳ - فرشهای قدیمی ایران با نخهای طلا و نقره و گلهای ابریشمی .

Kham

خام - پارچه بافت متقال ساده بدون تکمیل بافته شده در هند و
ترکیه .

Khersek

خرسک - فرشهای سنگین با پرزهای بلند و قیچی شده ایرانی با طرحهای نسبتاً "ساده و پشم ضخیم و رنگهای شفاف و نسبتاً" کم‌شات.

Khlim

کلیم - فرشهای دستباف بدون پرز با نخهای پشمی با تاب زیاد طرحهای هندسی بافته شده در اکثر نقاط ایران مخصوصاً "نواحی فارس کردستان - آذربایجان - لرستان - ترکیه - کشورهای بالکان .

Khoi

فرش خوی - از فرشهای مشهور آذربایجان ایران در اکثر نقاط جهان .

Khorassan

فرش خراسان .

Kier

ماشین شستشو و سفیدگری پارچه های پنبه‌ای - این ماشین سربسته و دارای این امکان هست که پارچه و یا نخ را با فشار و حرارت زیاد عمل کنند .

Kierboiling

عمل جوشاندن پارچه سلولزی در حرارت زیاد و زمان طولانی در محلول قلیائی در ماشین " کی بر " .

Kier bleach

عمل سفیدگری بوسیله جوشاندن در محلول قلیائی در ماشین و سپس عمل کردن پارچه سلولزی بوسیله هیپوکلریت سدیم و شستشو و خنثی کردن پارچه پس از عمل سفیدگری بطریقه بالا .

Kickers

ماشین لگد زنی یا مالش دادن پوست جهت روغن زنی و عمل -

آوردن آن .

Kirman

قالی کرمان .

Killing

عمل کشتن یا آماده کردن پوست - در این عمل پوست در مدت زمان معین در محلول قلیائی فرو برده و یا با برس حزپوست را با محلول قلیائی آغشته میکنند مدت زمان ، درجه حرارت و غلظت محلول نسبت به پوستهای گوناگون متفاوت میباشد .

Knitted cloth fulling

عملیات روی پارچه تریکو که با نخ سیستم فاستونی و یا پشمی بافته شده باشد بطریقی که پس از نمدی و شستشو شبیه پارچه های بافته شده نساجی شود .

Knitting machine

انواع مختلف ماشینهای تریکو اعم از جوراب بافی - گرد باف - کتن - کشویی - راشل و غیره .

Knot

- ۱ - گره در نساجی بطور اعم .
- ۲ - گره در قالیهای دستیاف .
- ۳ - الحاق دو نخ با اتصال محکم آنها بیکدیگر در ماشین بافندگی .

Knot dyeing

رنگرزی پارچه بسته بصورتی که نقاط بسته شده رنگ نگیرند (رنگرزی

یا چاپ مقاوم) .

Knotless yarn

نخی که هیچ نوع گره بر روی آن وجود ندارد و اتصال نخ بوسیله ماشین و یا دست انجام گیرد .

Koda

اسم تجارتی استات بصورت فیلامنت .

Kodapak

نام تجارتی استات سلولز .

Kodel

نام تجارتی الیاف پلی استر ساخته شده در امریکا .

Krehalon

نام تجارتی پلی وینیل کلراید ساخته شده در ژاپون .

Kron

اصطلاحی جهت بهترین نوع کتان روسیه شوروی .

Lac - dye

رنگ نارنجی تا قرمز طبیعی که از حشره ای شبیه بقرمز دانه گرفته میشود مشخصات این رنگ شبیه رنگیست که از حشره قرمز دانه گرفته میشود .

Lace

توری - نوع بافتی که بوسیله دست و یا ماشین انجام میگردد .
اقسام توری های مختلف وجود دارد که بوسیله ماشینهای مختلف و یا دست انجام میگردد - مصارف پارچه های توری از لباس گرفته تا سایر مصارف نظیر پرده ای - رومیزی - وسائل تزئینی متفاوت میباشد .

L

Lacquer finish

عملیات شیمیائی که باعث بوجود آوردن یک صفحه نازک فیلم شفاف بر روی پارچه میشود این عمل ممکن است بوسیله نیترات سلولز - استات سلولز و یا انواع رزینها انجام شود .

Lacquer prints

طرح چاپی که از لاکهای شفاف برای بوجود آوردن آن بر روی پارچه استفاده میشود .

Lactic Acid

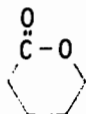
اسید لاکتیک - اسید آلی با فرمول $\text{CH}_3\text{CH}(\text{OH})\text{CO}_2\text{H}$ که در چاپ و رنگری موارد استفاده فراوان دارد .

Lactofil

اسم تجاری الیاف کازئین که در هلند ساخته میشود .

Lactone coloring matters

این رنگها بوسیله اکسیداسیون یا هیدرولیز ترکیبات پلی هیدرو کسی حلقوی نظیر اسید گالیک یا دی هیدرواکسی کومارین ساخته میشود و دارای کروموفور زیر میباشد .

اکسوکروم آن معمولا " عامل OH - میباشد و جزو رنگهای دندانه ای بوده و فعلا " بصورت تجاری ساخته میشود .

Lactron

اسم تجاری نخهایی که از لاستیک ساخته میشود .

Laine de carmenie

اصطلاحی برای موی بزهای نژاد ایرانی .

Lake

- ۱ - لاک - گروهی از رنگهای فلزی که بوسیله رسوب ترکیبات فلزی تولید شده و نامحلول در آب هستند .
- ۲ - رسوب کمپلکس رنگ و دندان در داخل نسج

Laminates

- چند لایه مختلف پارچه که بوسیله پلاستیک - صمغ - چسب و سایر مواد بیکدیگر چسبیده و یا متصل شده باشند .

Lamso

- لمسو - نمد - اصطلاحی که مردم مازنداران برای نمد بکار میبرند .

Lanital

- نام تجارتي الياف کازئين ساخته شده در ایتالیا .

Lanolin

- روغن پشم که بصورت عمده پس از خالص شدن در صنایع زیبایی و کرمهای صورت بکار گرفته میشود .

Lanusa

- نام تجارتي رایون ساخته شده در آلمان بصورتی که مواد دیگری نیز بآن اضافه شده است .

Lap

- متکا - بالش محصول ماشین حلاجی .

Lap making machine

ماشین متکا پیچ .

Lap pin

میلهٔ متکا .

Lap regularity testing machine

دستگاه آزمایش یکنواختی متکا .

Lapis

اصطلاحی در انگلستان بمنظور چاپ پارچه های پنبه ای با نیل.

Lappet weaving

نوعی بافت فانتزی پارچه .

Laristan

قالی لار - لارستان - قالی شبیه بقالی شیراز با رنگهای قرمز شفاف در حاشیه و زمینه آبی سیر یا ارغوانی .

Latex

لاتکس - لاستیک طبیعی و یا مصنوعی بصورت مایع .

Launder - Ometer

ماشین استاندارد تعیین درجه ثبات رنگ در برابر شستشو تهیه و پیشنهاد شده توسط A.A.T.C.C.

Launder proof

اصطلاح در مورد پارچه ای که ثبات رنگ آن در برابر شستشو و مقاومت آن در برابر جمع شدگی پس از شستشو خوب است .

Lavander

کتان فرانسوی کاملاً " سفید شده .

Leaching

زدودن بطور کامل یا قسمتی از رنگ یا مواد دیگر بوسیله آب در حرارت معمولی این اصطلاح معمولاً "بیشتر در مورد آب باران بکار برده میشود .

Leaf fibres

الیافی که از شاخ و برگ گیاهان گرفته میشود .

Let - down

اصطلاحی در مورد رقیق کردن رنگ و یا مواد کمکی رنگرزی .

Leuco - dye

"مشتق بیرنگ" - احیاء رنگ طوری که با اکسیداسیون مجدد آن امکان باز یافتن رنگ اصلی میسر باشد این اصطلاح بیشتر در مورد رنگهای خمی و گوگردی بکار گرفته میشود .

Leuco - ester

نمک سدیم سولفوریک استر حالت لوکوی رنگهای خمی بصورت قابل حل در آب (رنگهای خمی محلول) .

Levafix dye

رنگهای ری اکتیو از کارخانجات بایر آلمان .

Level dyeing

۱ - کالای رنگ شده بطوریکه رنگ بصورت یکنواخت و هم آهنگ در پارچه نفوذ کرده باشد .

۲ - رنگی که بدون مواد کمکی قادر باشد پارچه را بصورت یکنواخت رنگ کند .

Levelling

مهاجرت رنگ بصورتی که باعث یکنواختی پارچه رنگ شده شود .

Levelling Acid dye

یک رنگ اسیدی که با حضور اسید رقیق دارای قدرت مهاجرت کافی باشد .

Levelling agent

مواد یکنواخت کننده - مواد کمکی که بهر نوع رنگ در حمام اضافه میشود تا باعث یکنواختی رنگ در سطح پارچه شود .

Light

اصطلاحی در مورد کمرنگ بودن کالای رنگ شده .

Light fast

- ۱ - ثبات رنگ در برابر نور مخصوصاً " نور خورشید .
- ۲ - رنگی که در برابر نور دارای ثبات کافی باشد .

Lime boil

سفیدگری و پختن پارچه در ماشین Kier بوسیله شیرآهک .

Limning

آهک زنی - ازاله مو بوسیله آهک در دباغی .

Linen

کتان - گیاه کتان یکی از قدیمترین وسیله تهیه الیاف توسط بشر بوده است و قدمت آن بچهار هزار سال قبل در مصر میرسد و در تورات نیز از تهیه و پوشش آن ذکری آمده است .

Linoleum

لینولئوم - کف پوش که از مواد مصنوعی (مثل اکسیداسیون روغن

بزرک و مخلوط آن با سایر مواد و پیگمنتها بصورت ورقه تهیه میشود .

۲ - کف پوشهای پلاستیکی .

Linseed Oil sizes

آهار روغن بزرک (بزرک) معمولا " در مورد نخهایی که دارای خاصیت ضد آب هستند (مثل الیاف پلی استر) بکار برده میشوند .

Lint

۱ - الیاف کوتاه پنبه .

۲ - پنبه خام .

Lint Doctor

تیغه تیزی که در ماشین چاپ باعث گرفتن پرز و نخهایی اضافی از روی پارچه میشود .

Linters

الیاف بسیار کوتاه پنبه که در صورت ریسندگی از نخ جدا میشود از این الیاف معمولا " در صنعت تهیه رایون و استات استفاده میشود .

۲ - الیاف بسیار ریزی که در پنبه دانه موجود است .

۳ - کرکهای ریز پنبه دانه .

Lithographic printing

چاپ پارچه یا روش لیتوگراف مثل چاپ کاغذ .

Liquor

هر مایعی که کالای نساجی در آن عمل شود مثل محلول رنگ - سفیدگری و غیره .

Liquor / goods ratio

درجه و تناسب بین حجم هر محلولی که نسبت بوزن کالای نساجی

در عملیات رنگریزی، سفیدگری و غیره بکار برده میشود.

Listing

نایکنواختی کالای رنگ شده در حاشیه و سطح پارچه.

Litmus

تورنسل — معرف اسید و باز در محلولهای بیرنگ «کاغذ تورنسل».

Loading

اضافه کردن وزن پارچه و یا سنگین تر کردن آن بوسیله مواد خارجی
(مثل بار دادن ابریشم).

Loading arm

بازوهای بارگیر.

Lobbing

اصطلاحی در غلط حکاکی کردن غلطک چاپ که باعث نایکنواختی
پارچه چاپ شده میشود.

Logwood

بقم بنفش — ماده رنگداری که از درختی به همین نام گرفته میشود.
و معروفترین رنگ مشکی طبیعی از آن بوجود میآید و با شماره کالر اندکس
رنگ مشکی طبیعی شماره ۱ — مشخص است.

London shrunk

تکمیل مخصوص پشم با غوطه ور کردن پارچه در آب جوش و سپس فرو
بردن آن در آب سرد و متعاقب این عملیات خشک کردن پارچه بدون
کشیدن آن، این عمل باعث جمع شدن و تثبیت کردن پارچه پشمی
میگردد و بیشتر در انگلستان معمول است.

Long Liquor

رنگری و سایر عملیات کالای نساجی با مقدار زیاد آب نسبت به وزن کالا مثل رنگری در ماشین و ینچ .

Loom

ماشین بافندگی پارچه .

Loom beam

نورد بافندگی .

Loose fibre dyeing

رنگری الیاف رشته نشده .

Loose material

الیافی که رشته و تابیده نشده اند .

Low wools

پارچه ای که از پشم خالص بافته شده است ولی در آن مقدار کمی پشمی که دوبار در کارگاه رشته شده بکار رفته است این اصطلاح نشان - دهنده عدم مرغوبیت پارچه نمی باشد .

Lumen

قسمت وسطی یا قسمت کانال مانند پنبه که در مرکز آن قرار گرفته است .

Lustre

شفافیت - درجه شفافیت سطح پارچه .
۲ - اصطلاحی معادل درخشندگی و جلا .

M

Machine dyeing

رنگری با ماشین - اصطلاحی کلی درباره رنگری بطریقی که کالا ساکن بوده و محلول رنگ در داخل کالا جریان داشته باشد مثل رنگری بوبین و امثال آن .

Machine printing

چاپ پارچه بوسیله ای غیر دست و اتوماتیک مثل چاپ غلطکی ماشین چاپ اسکرین - چاپ روتاری و غیره .

Madder

رناس - گیاهی که ریشه آن دارای ماده رنگی قرمز است . نام شیمیائی ماده رنگی رناس آلizarin میباشد . و شماره کالرایندکس آن رنگ قرمز شماره ۸ است این رنگها در رنگری خامه قالی در ایران از زمانهای بسیار قدیم نقش بسیار اساسی داشته است .

Mahot

ماهوت - پارچه بافته شده از پشم مرغوب که معمولاً "در قدیم بیشتر جهت لباس و پوشش مردانه و پالتوئی استفاده میشد .

Making up

آخرین عملیات تکمیلی نظیر اتو - بسته بندی - مارک زنی و امثال آن بر روی پارچه برای صدور به خارج از کارخانه .

Makhmal

مخمل .

Main shaft

میله اصلی ماشین بافندگی .

Malaki

ملکی - نوعی پنبه مصری .

Malora with Mylar

نام تجارتي الياف پلی استر که دارای پوشش فلزی هستند .

Ma¹⁺ling

عمل آهارگیری که از پودر مالت استفاده میکنند .

Manganese brown

از رنگهای معدنی که بوسیله رسوب اکسید منگنز تهیه میشود .

Mangle

غلطک - غلطک ماشینهای خشک کن غلطکی، غلطک ماشین کالندر .

غلطکهای که در ماشینهای مختلف بمنظور گرفتن آب اضافه

پارچه استفاده میشود مثل غلطکهای ماشین فولارد .

Mangle expression

مقدار مایعی که پس از عبور از زیر غلطکهای ماشین نسبت بوزن

خود آب در پارچه باقی میماند .

Mandarine

اصطلاح فرانسوی در مورد نوعی پارچه که دارای تار پنبه و پود

ابریشمی است .

Manila

نوعی الياف گیاهی که از گیاهان خانواده موز در فیلیپین گرفته

میشود .

Man - Made fibres

۱ - الياف مصنوعي .

- ۲ - الیاف ساخته دست بشر که مطلقاً " منشاء طبیعی نداشته باشند .
۳ - کلیه الیافی که بصورت باز یافته و یا روشهای شیمیائی تهیه شده باشند .

Manometre

- ۱ - فشار سنج .
۲ - وسیله تعیین فشار گازها و مایعات در ماشینهای رنگریزی .

Marking ink

- مرکب علامت گذاری در تکمیل پارچه - بافندگی - ریسندگی .

Market bleach

- چلوار - اصطلاح تجارتی انگلیس در مورد پارچه هائی که سفید -
گری - آهار و کالندر شده باشد ولی رنگ و یا چاپ نشده باشد .

Mass colouring

- رنگریزی الیاف مصنوعی بطریق افزودن رنگ بمایع پلیمر آنها و قبل
از اینکه بصورت رشته شده و نخ درآیند .

Matching

- نمونه درآری - عملیاتی که باعث هم رنگ شدن پارچه بارنگ نمونه
مورد نظر میشود .
۲ - جور کردن پشم بطوریکه از انواع قسمتهای مختلف پوست پشم
طوری انتخاب شود که از نظر خواص فیزیکی در یکدسته و یک سری قرار
گیرند .

Matt fibro

- نام تجارتی و یسکوزمات و کدر بصورت رشته های کوتاه شده .

Maturation

اصطلاحی در مورد تهیه و پیکوز زمانی که مایع ریسندهی منظور « عمل آوردن » و رسیدن راكد گذاشته میشود .

Maturity count

درجه رسیدگی الیاف پنبه .

Maxilon dyes

رنگهای بازیک، از کارخانجات سیبا گایگی سوئیس .

Mechanical finishing

عملیات تکمیلی غیر شیمیائی روی پارچه که بوسیله ماشین انجام گیرد نظیر استنتر - کالندر و امثال آنها .

Medalion

طرح ترنج در وسط قالی - این طرح از مشهورترین طرحهای قالی ایرانست و معمولاً در بیشتر قالیهایی که از زمان صفویه در موزه ها باقیست دیده میشوند .

Medula

قسمت میانی پشم و یا مو .

Melamine - formaldehyde

رزینی متشکل از ترکیبات ملامین - فرم آلدهید که در روی پارچه های سلولزی پنبه ای برای ضد چروک کردن آنها بکار برده میشود .

Melange printing

۱ - چاپ فتیله پشم بصورتی که پس از ریسندهی رنگ یکنواختی بدست آید .

Melt spinning

ریسندگی مذاب - یکی از سه طرق عمده ریسندگی الیاف مصنوعی در این روش ماده خام بصورت خشک وارد ماشین شده آنقدر حرارت دیده تا دوب شود سپس در قسمتهای مختلف ماشین کشیده و سرد شده تا بصورت فیلامنت و یا لیف درآید این روش بیشتر در مورد نایلون ، الیاف پلی-استر و شیشه بکار برده میشود .

Melanin

پیگمانهای موجود در پشم - مو - و پوست حیوانات .

Mending

عملیات رفوگری در سالن تکمیل پارچه .

Mercerization

مرسریزاژ - عمل تکمیلی پنبه با سود - بوسیله این عمل که در زیر کشش انجام میگردد شفافیت الیاف افزوده شده و همچنین تمایل آنها نسبت به جذب رنگ نیز زیادهتر میگردد .

Merino

۱ - پشمی که از گوسفندان نژاد مرینوس بدست میآید . این پشم بسیار لطیف و نازک میباشد .

۲ - پارچه های پشمی در سیستم فاستونی که در انگلستان تولید میشود .

۳ - در صنایع تریکو پارچه های مخلوط پشم و پنبه اطلاق میگردد .

Meshad rug

قالی خراسان .

Metachrome dyeing process

روش رنگ و دندانه تواءم در رنگریزی رنگهای کرومی .

Metal cloth

پارچه های فانتزی که دارای تار یا پود طلا - نقره و آلومینیوم هستند .

Metal complex dyes

رنگهای متال کمپلکس - رنگهایی که در آب محلول و مولکول آنها با یک فلز معمولاً " کروم تولید کمپلکس کرده اند این رنگها دارای ثبات بسیار خوب در برابر نور و شستشو هستند و بیشتر در رنگریزی پشم بکار برده میشوند .

Metalized dyes

برنگهای بالا مراجعه شود .

Metallic prints

چاپ فلزی - چاپ پارچه با خمیر چاپ حاوی پودر فلزاتی نظیر آلومینیوم و امثال آن .

Metallic pigments

پیگمانهای فلزی .

Meta chrome

نام تجارتي رنگهای دندانه از کارخانجات مختلف .

Metallic salt aftertreatment with

روش تکمیلی که باعث میشود بعضی از رنگهای مستقیم و گوگردی شباتشان در برابر شستشو و نور افزایش پیدا کند بطور مثال املاح کروم و مس .

Metallic yarn

۱ - نخهائی که از رشته های ظریف طلا - نقره - آلومینیوم بوجود آمده اند .

۲ - رشته های آلومینیوم که بدور آن لایه های پلیمری از استات پلی استر و امثال آنها بوجود آورده اند . گاهی در روی الیاف پلی استر فیلم نازکی از آلومینیوم نیز بوجود میآورند .

Metallizable dyes

تمام رنگهائی که میتوانند در حمام رنگودر داخل لیف و یا در مولد کولهای با فلز تولید کمپلکس کنند .

Methanol

نام تجاری و صنعتی الکل متیلیک . CH_3OH

Methylated sprits

نام تجاری الکل صنعتی .

Methylen Blue

آبی میتیلن - رنگ آبی بازیک یکی از مشهورترین رنگهای بازیک .

Methyl Blue

آبی متیل - نام تجاری رنگ بازیک بعنوان معرف نیز بکار برده میشود .

Methylen Violet

بنفش میتیلن - نام تجاری رنگ بازیک بنفش که بعنوان معرف نیز بکار برده میشود .

Methyl Violet

به لغت بالا مراجعه شود .

Metomega

نام تجارتي رنگ د ندهانه ای از کارخانجات ساندوز .

Microstretch

روش مکانیکی در کشش Stretch الیاف مصنوعی که بنام M.S. معروف شده و از طرف صنایع سوئیس منحصر "به ثبت رسیده است .

Micron

واحدی در اندازه گیری معادل یک هزارم میلیمتر .

Migration

قدرت مهاجرت و کوچ رنگ از داخل محلول رنگریزی زمان رنگریزی آن بداخل لیف .

Mildew / Mildew resistant

کپک - قارچ - ذراتی که در اثر محیط نمناک و امثال آن در روی پارچه بوجود آمده و باعث پوسیدگی و سایر خسارات روی آن میگردند . با عملیات شیمیائی معمولاً "پارچه را در برابر کپک زدگی مقاوم میکنند .

Mill

۱ - مجموعه صنایعی که به نساجی بستگی داشته باشد .

۲ - قسمتهای ریسندهی و بافندگی یک کارخانه نساجی .

Milling

عمل نمادی کردن پارچه های پشمی بوسیله اسید یا صابون در حال شستشو و فشار و جمع شدگی پارچه .

Milling fast

نام تجارتي رنگهای اسیدی از کارخانجات مختلف .

Millerain

نام تجارتي يك نوع تكميل ضد آب كردن پارچه در انگلستان .

Milling dyes

رنگهای اسیدی از نوع میلینگ .

Mineral Acid

اسیدهای معدنی و غیر آلی نظیر اسید سولفوریک اسید کلریدریک

و غیره .

Mineral colors

۱ - رنگهای طبیعی که ریشه های معدنی دارند مثل زرد کرومی آبی

پروس - مشکی آهن و امثال آنها .

۲ - رنگهایی که بوسیله رسوب فلزات در داخل نسج بدست می آیند

مثل رنگ خاکی معدنی .

Mineral fibers

دسته ای از الیاف که منشاء معدنی دارند مثل پنبه نسوز - شیشه

فلز .

Mineral Khaki

رنگ یونیفورم خاکی فلزی - این رنگ در داخل لیف از رسوب

اکسید کروم و آهن تولید میشود . این رنگ دارای ثبات بسیار خوب و

استاندارد در برابر تمام عوامل مختلف بجز اسید است که اکسید آهن

را در خود حل میکند از این رنگ بیشتر در تهیه لباس سربازی در جنگ

جهانی اول و دوم استفاده میشد و اکنون در همین رشته بکار میرود .

Mineral Oil

نام صنعتی و تجارتي در مورد تمام روغنهایی که منشاء نفتی داشته

و هر صنایع نساجی، رنگرزی و تکمیل بکار برده میشوند .

Miniature

مینیاتور - اصطلاح در مورد پارچه های بسیار ظریف فرانسوی که از ابریشم بافته شده و دارای طرحهای ظریف گل و بته است .
نوعی طرح و نقاشی ایرانی .

Mirlon

اسم تجارتي نایلون .

Mirocell

نام تجارتي استات .

Mitin

نام تجارتي ماده ضد بيد که از طرف کارخانجات بايرآلمان جهت الياف پشم - لباسهای پشمی - قالی و پارچه های مخلوط پشم و ساير الياف بيازار فرستاده شده است .

Mixing

مخلوط کردن دسته ها و طبقات مختلف از يک نوع ليف بصورت يکنواخت که در رنگرزی و عمليات تکميلي توليد اشکال نکند .

Mixture dye

اصطلاحی در مورد بکار بردن چند رنگ با يکديگر در چاپ و رنگرزی .

Mock Turkey Red

رنگی از نارنجی تا قرمز شفاف که از گیاهی نظير رناس تهيه شده است .

Modacrylic

اکریلیک که با مواد ديگر نظير ونيل کلرايد ادغام شده باشد با

این روش ثبات و مقاومت لیف در برابر عوامل مختلف زیاد میشود .

Mode shades

رنگهای تند — رنگهایی که مورد پسند و جالب توجه فصل باشند.

Modified Cellulose

پنبه ای که با سود عمل شده تا شفافیت و تمایل آن نسبت برنگ افزایش پیدا کند . (مرسریز) .

Modified Cellulose fibre

الیاف رایون که با سایر مواد نظیر پروتئین ادغام شده تا خواص رنگرزی متفاوتی پیدا کنند .

Modified starches

نشاسته هایی که با موادی نظیر اسید و یا اکسید کننده ها عمل شده باشد مثل صمغ انگلیسی این نوع نشاسته ها در غلظت دهنده های خمیر چاپ مورد استفاده قرار میگیرند .

Mohair

یکی از قدیمترین الیاف حیوانی که از بزهای نژاد آنقره بدست میآید این الیاف سفید ، شفاف دارای طول بین ۱۶ تا ۴۰ سانت و دارای ظرافت مخصوصی است منشاء این حیوان ابتدا در ترکیه بود اکنون در تکزاس امریکا — ترکیه و افریقای جنوبی پرورش مییابند .

Moire

۱ — عمل تکمیل که با فشار غلطکهای سنگین مثل کالندر پارچه را مواج نشانمیدهد .

۲ — این اصطلاح سابقا " در مورد پارچه های بسیار گران که از طلا و نقره بافته میشد بکار میرفت .

۳ - نقصی که در ناپیکنواختی اثر رنگریزی در ماشین رنگ بواسطه سنگینی غلطکهای بالا بوجود میآید .

Moisture content

- ۱ - رطوبت مکتوم .
- ۲ - مقدار رطوبتی که در لیف ، پارچه و نخ قبل از خشک شدن در اتو بصورت معمول در محیط باز وجود دارد .
- ۳ - وزن رطوبت جذب شده بر حسب در صد مجموع وزن کالای خشک باصافه وزن رطوبت جذب شده .

Moisture equilibrium

توازن مقدار رطوبت در هوای آزاد و لیف وقتی که الیاف در هوای آزاد در حال حرکت قرار داده شوند و پس از مدت زمانی تفاوتی در وزن آنها ایجاد نشود .

Moisture - free weight

شرایط رطوبت کالا پس از خشک شدن کامل در اتو (خشک شدن کامل) .

Moisture regain

رطوبت باز یافته - وزن رطوبت جذب شده بکالا بر حسب درصد وزن خشک کالا .

Molten metal dyeing process

روش رنگریزی رنگهای خمی با استفاده از آلیاژ فلزاتی که نقطه ذوب آن حدود ۷۰ درجه است رنگریزی در محفظه ای که بشکل U است انجام میگردد در این روش فلز جای بخار را گرفته و حرارت را بخوبی بصورت یکنواخت و عاری از هوا به پارچه میرساند این روش در مورد نخ

نیز بکار برده میشود.

Molybdate colour

نام تجارتي رنگهای پیگمنت از کارخانجات مختلف.

Monastral

رنگ پیگمنت از کارخانجات دوپونت و T - سی.

Monochrome

۱ - روش رنگ و دندانۀ تواءم در رنگهای کرومی.

۲ - نام تجارتي رنگهای کرومی از کارخانجات مختلف.

Mordant

۱ - دندانۀ.

۲ - املاح فلزی که جهت دندانۀ دادن پشم جهت رنگری آن با رنگهای دندانۀ ای و یا طبیعی بکار برده میشوند.

۳ - نام تجارتي رنگهای دندانۀ ای از کارخانجات مختلف.

Mordant dyes

رنگهای دندانۀ - کلاسی از رنگهای محلول و یا غیر محلول در آب که با املاح فلزی در داخل نسج تولید یک لاک غیر قابل حل میکند.

Morindone

ماده رنگین نارنجی تا قرمزی که از ریشه گیاهی بهمین نام گرفته میشود. ماده رنگی در این گیاه مخلوطی از فرمز طبیعی شماره ۱۹ و زرد طبیعی شماره ۱۳ کا لرا ایندکس میباشد.

Moscow

پارچه های ضخیم با بافت ساده و محکم که بیشتر جهت پالتو و

جلوگیری از سرما مورد استفاده قرار میگیرد .

Mosolin

موسلین - این اصطلاح از زمان مارکوپولو وارد زبانهای اروپائی شده و منشاء آن پارچه هائیکست که در شهر موصل بافته میشد این پارچه ها پنبه ای و دارای ظرافت فوق العاده و زیبا بوده است و اکنون به بیشتر پارچه های ظریف بافت اروپا اطلاق میشود .

Motes

ذرات ریز گیاهی که در پنبه در مراحل ریسندگی و بافندگی پیدا میشود .

Mothicide

انواع مواد سمی ضد بید که جهت جلوگیری از بید خوردگی به پارچه های نخی بکار برده میشوند .

Mothproofing

اصطلاحی که در مورد ضد بید کردن کلیه الیاف و یا موادی که منشاء حیوانی دارند بکار برده میشود .

Mothrepellent

با اصطلاح قبلی مراجعه شود .

Motif

طرح و نقشه قالبی - پارچه .

Motor drive loom

دستگاه بافندگی موتوری .

Mountain flax

پشم کوهی - اصطلاح پنبه نسوز در کانادا و انگلستان .

Mountain flesh

پنبه نسوز - آسبست .

Mountain leather

چرم کوهی - نوعی پنبه نسوز که بصورت نم درآمده .

Moynel

نام تجاری الیاف رایون که در برابر رطوبت مقاومت خوبی از خود نشان میدهند .

Mule

ماشین ریسندگی سلفاکتور در ریسندگی پشم .

Mulham

ملهام - نام تجاری پارچه ابریشمی شرق ایران در قرن نهم میلادی .

Mungo

پشم غیر مرغوب - بدترین نوع پشم - پشمی که مجدداً "ازقالی" پارچه های مستعمل و امثال آن بازیافته میشود .

Munsell system

جدول مونسل - یکی از سیستم هائی که برای سنجش رنگ بکار میرود .

Muslin

ململ - پارچه های موسلین .

Mylar

اسم تجاری فیلمهای پلی استر .

N

Nacreprints

روش چاپ بطریقی که پارچه مرطوب را چاپ کرده و باینترتیب رنگ باطراف طرح پس داده میشود شبیه این نتیجه بوسیله چاپ نخ تار قبل از بافندگی نیز گرفته میشود.

Nadika

لغت سانسکریت برای یکی از الیاف گیاهی شبیه کتان.

Nail

یک اصطلاح کهنه انگلیسی در اندازه گیری پارچه معادل $\frac{1}{16}$ یارد.

Nainsook finish

تکمیل نرم پارچه بطریقی که پارچه در دو طرف کمی شفاف شود. پارچه ای که با این نوع تکمیل عمل میشود عاری از آهار خواهد بود. این تکمیل در فرانسه کمی زبر و در انگلستان نرم است.

Namad

نمد.

Namazlik

نماز لیک - اصطلاح ترکی در مورد فالیچه های کوچک جانمازی.

Nap

پرز پارچه های خار زده - پارچه های کرکی - کرک دار.

Napery

اصطلاح معمولی برای پارچه های رومیزی - سفره ای - دستمال سفره و امثال آن که از کتان ساخته شده باشد.

Naphthalene dyes

نام تجارتي رنگهای اسیدی ساخته شده در کارخانجات مختلف .

Naphthamine dyes

نام تجارتي رنگهای مستقیم ساخته شده در کارخانجات مختلف .

Naphthols

۱ - طبقه ای از ترکیبات آلی که جهت تهیه رنگهای آزوئیک بطور واسطه عمل میکند .

۲ - جزء ترکیب کننده رنگهای آزوئیک .

۳ - رنگهای آزوئیک بطور اعم .

Naphthol as dyes

۱ - انواع نفتل ها که با نمک دی ازونیوم ترکیب شده و تولید رنگهای آزوئیک میکنند .

۲ - نام تجارتي انواع نفتلها ساخته شده در شرکت های آلمانی .

Narcon

نام تجارتي نوعی از الیاف ویسکوز رایون .

Narcrest

نام تجارتي دسته ای از الیاف ویسکوز بصورت فیلامنت .

Nardura

نام تجارتي ویسکوز .

Natural coloring matter

رنگهایی که منشاء کاملاً " طبیعی " دارند مثل رناس - قرمز دانه - نیل و امثال آن .

Natural Silk

ابریشم طبیعی - ابریشمی که کرم ابریشم بصورت پيله تولید میکند .

Navy

رنگ سرمه ای سیر.

Navy cloth

پارچه های سرمه ای مخصوص افسران نیروی دریائی.

Needle tapestry work

کارهای سوزن دوزی.

Needle work

سوزن دوزی - تهیه گل و بته و سایر طرحها بر روی پارچه.

Neolan

رنگ متال کمپلکس از نوع ۱ : ۱ ساخته شده در سیبا.

Nep

پنبه نارس - پنبه مرده - الیاف کوتاه و فاسد پنبه.

Nettle

(ابریشم) فیلامنت ابریشم که رشته شده باشد.

Nettle fibre

نوعی از الیاف گیاهی شبیه کتان.

Neutral

خنثی - محلولهائی که عکس العمل اسید و یا بازی نداشته باشند.

Neutral dyeing acid dyes

رنگهای اسیدی که در حمام خنثی و یا اسیدی ضعیف در روی پشم بکار برده میشوند .

Neutral soap

صابون خنثی - ماده تمیزکننده ای که عاری از اسیدهای چرب و یا قلیائی است و در آب سنگین نیز مانند آبهای که سنگینی آنها گرفته شده است بخوبی حل میگردد .

Nigrosin

نام تجارتي مشکی اسیدی از کارخانجات مختلف .

Nip padding

آغشته کردن یکنواخت پارچه در یک سطح آن با یک رنگ و یا محلول شیمیائی .

Nito Cellulose Silk

اولین الیافی که بطور مصنوعی بوسیله بشر ساخته شده این الیاف با عمل کردن پنبه یا تراشه های چوب با اسیدنیتریک تهیه میشدند با بوجود آمدن سایر الیاف مصنوعی از اهمیت این الیاف بطور کلی کاسته شد .

Nitro coloring matter

رنگهائی که حاوی کروموفور NO_2 - همراه با گروههای هیدراکسی و یا آمین بصورت اکسوکروم باشند .

Noil

الیاف کوتاهی که در اثر شانه کردن از ابریشم و پاپشم جدا میشوند .

Non - Ionic dyes

دسته‌ای از رنگهای محلول در آب که در محلولهای آبیکی دیسوسییه نمیشوند .

Non Shrink finish

تکمیل ضد جمع شدگی در پارچه های مختلف .

به لغت Anti - shrink مراجعه شود .

Non - Woven fabrics

پارچه ای که بدون بافتن الیاف بدست آمده باشد مثل نمدی کردن پشم - الحاق الیاف بهم بوسیله انواع رزینها .

Nonslip finish

عمل تکمیلی بر روی نخ که از سر خوردن و لغزیدن آن بر روی یکدیگر جلوگیری شود .

Non textile

کالائی که از موادی غیر از نسج تهیه شده باشد .

Normal mixture

پارچه تریکو بافته شده از پنبه و پشم در رنگهای سفید و سیاه .

Novamina

نام تجاری رنگهای مستقیم ساخته شده کارخانجات آکنا ایتالیا .

Nuage

لغت فرانسوی بمعنی - ابر - سایه - کدري و امثال آنها که بر روی پارچه یا طرحهایی نظیر آنها اطلاق میشود .

Nab

گه گاه ها ، که حکم ... می دهد .

Nubbi

نام تجارتي وپسکوز فيلامنت .

Number

شماره نخ -

Nyloft

اسم تجارتي نخ نايلون كه براي تهيه فرشهاي ماشيني بكار ميرود .

Nylomine

رنگهاي اسيدي براي نايلون از كارخانجات T - سي - انگلستان .

Nylon

نام تجارتي الياف مصنوعي پلي آميد .

Nylosan

رنگهاي اسيدي مخصوص نايلون از ساندوز سوئيس .

O

Oil in water emulsion

- ۱ - تهیه امولسیون بصورت 0- W در چاپ رنگهای پیگمنت.
- ۲ - امولسیون روغن در آب.

Oil mordant

روشی در رنگرزی رنگهای بازیکروی پارچه پنبه ای بمنظور ایجاد رنگهای شفاف علی الخصوص انواع ارعوانی که متأسفانه شبات آن در برابر شستشو و غیره ضعیف است.

Oil - treated fabric

پارچه هایی که با روغن بزرک اکسید شده و همراه با سایر مواد تکمیل میشود این نوع پارچه ها ضد آب بوده و برای روپوش باغبانی و امثال آن بکار برده میشود.

Olefin fibres

نام صنعتی الیافی که از پلی اتیلن یا پلی پروپیلن تهیه میشوند.

Ombre

زمینه یا رنگ پارچه که از روشن تا کاملاً "سیر متدرجاً" بطور یکنواخت تغییر کند بطور مثال از آبی آسمانی تا آبی کاملاً "سیر".

Ombre printing

نوعی چاپ دستی بوسیله قالب که رنگ را بصورت رنگین کمان بر روی پارچه ظاهر میکنند.

Omega chrome

رنگهای دندانه ای ساخته شده بوسیله کارخانجات ساندوز سوئیس.

One bath union dyeing

رنگری پارچه و یا نخهای مخلوط دو نوع لیف مختلف با یک یا دو نوع رنگ مختلف در یک حمام رنگ.

Onium dye

رنگهای کاتیونیک محلول در آب که گروههای قابل ایونیزه شدن آن یک آمونیوم - سولفونیوم - فسفونیوم و یا رادیکال اکسونیوم باشند.

One face fabric

پارچه ای که در یکطرف آن عملیات تکمیلی نظیر سوزاندن - پرزگیری - گره گیری و امثال آن انجام شده باشد.

Open boil

عمل کردن پارچه سلولزی در ماشینهای سرباز نظیر ژیر و وینچ بمنظور گرفتن آهار و صمغ و سایر ناخالصیهای طبیعی آن.

Opener

ماشین پنبه بازکنی.

Opening power

قدرت باز کردن پنبه از هم.

Open kier boiling

به اصطلاح Open boil مراجعه شود.

Open soaper

ماشینهای متوالی شستشو بصورتی که پارچه بصورت متوالی شسته شود.

Open width

عملیاتی که در روی پارچه با عرض باز انجام میگردد. مانند شستشو

و رنگریزی در ماشین ژیکر .

Optical bleaching agents

مواد فلورسنت - سفیدگری نوری . موادی که سفید را سفیدتر نشان دهند .

Orange

رنگ نارنجی . مخلوطی از زرد و قرمز .

Orchil and cudbear

رنگ گیاهی طبیعی که از بعضی انواع گلشنکها گرفته میشود .
۲ - ماده رنگی طبیعی میباشد که مستقیماً قابل جذب پشم و ابریشم میباشد و بدون اینکه از دندان استفاده شود زمینه های سرخ پررنگ بوجود میآورد .

Organdy

ارگاندی - ۱ - پارچه پنبه ای بسیار نازک با بافت ساده .
۲ - تکمیل پارچه پنبه ای بصورتی که قسمتی از آن حل شده و سپس خشک میشود و باینترتیب پارچه زیر دست زیر و نخی پیدا میکند (سوئیس)
پارچه های ارگاندی دارای انواع مصارف پوششی است .

Organic Acids

اسیدهای آلی - غیر معدنی نظیر اسید استیک - اگزالیک و امثال آنها .

Organic compound

ترکیبات مشتق از کربن - ترکیبات آلی .

Organic pigments

پیگمانهایی که از ترکیبات آلی گرفته و یا تهیه میشوند . مثل رسوب

رنگهای ازوئیک .

Organic solvents

حلالهای آلی - حلالهایی که از مشتقات و ترکیبات کربن دار گرفته میشوند معمولاً "بیشتر این حلالها در آب محلول نیستند و یا مخلوط نمیشوند .

Organza

پارچه بسیار نازک که فاصله تار و پود آن بیشتر از حد معمول و شل هستند و بیشتر در مورد زخم بندی ، پرستاری و امثال آن بکار گرفته میشوند .

Orientation

تجمع جهت گرفته مولکولها در یک مجموعه ملکولی که دارای ترتیب و نظم خاصی باشند . بطور مثال میتوان بآرایش مولکولی کریستالها در الیاف اشاره نمود .

Oriental carpets

بگروهی از قالیهای دستباف آسیا من جمله ایران و ترکیه گفته میشود .

Oriental rug knots

گره های ترکی - و فارسی در قالی ایران .

Orlon

اسم تجاری الیاف اکریلونیتریل در امریکا .

Ortol

رنگ اسیدی از کارخانجات BASF آلمان .

Ortolan

نام تجاری رنگهای اسیدی از کارخانجات BASF آلمان .

Outdoor furnishing

پارچه هائی که خارج از خانه نظیر چادر خیمه - روپوش اتومبیل و امثال آن بکار برده میشود این پارچه ها بایستی با رنگهائی که ثباتشان در برابر نور و آب باران کاملاً " خوب است رنگ شوند .

Oven (curing)

محفظه یا مخزنی که پارچه را در حرارتهای بسیار زیاد میتوان در آن عمل نمود .

Oven dry weight

نمونه کاملاً " خشک شده آزمایشگاهی بمنظور توزین خالص آن .

Over treated

عمل شدن زیاده از ظرفیت .

Oxidation coloring matter

۱ - رنگهائی که در اثر اکسیداسیون در داخل لیف بوجود میآیند نظیر آنیلین مشکی .

۲ - رنگهای اکسید شونده که در رنگرزی پوست بطور وسیعی مورد استفاده قرار میگیرند .

Oxidizing agent

ماده ای که میتواند بطور سریع ترکیب دیگری را اکسیده کند این اکسیداسیون بدو طریق صورت میگیرد .

۱ - بوسیله دادن اکسیژن .

۲ - بوسیله گرفتن هیدروژن .

مواد اکسیدکننده ای که در صنایع نساجی دارای اهمیت فوق العاده هستند

بشرح زیر میباشند :

- ۱- آب اکسیژنه .
- ۲- پراتها - پرسولفاتها .
- ۳- هیپوکلریت سدیم یا کلسیم .
- ۴- کلرات سدیم .
- ۵- پراکسید سدیم .

Oxy Cellulose

اکسی سلولز - سلولزی که در اثر عملیات سفیدگری یا سایر عملیات شیمیائی تا حدودی اکسیده و پوسیده باشد . این سلولز دارای خواص فیزیکی متفاوتی از نظر قدرت - کشش و امثال آن با سلولز معمولی میباشد .

P

P.A.Cotton

اصطلاحی است در مورد پنبه‌ای که قسمتی از آن استهله شده است. خاصیت عمده این الیاف آنست که در برابر باکتری و حرارت مقاوم تر از پنبه - معمولی هستند ولی مقاومت آنها در برابر کشش از استات سلولز کمتر است .

P.P.G

نام تجاری جهت الیاف و نخهای شیشه ای .

Package dyeing

طبق تعریف SDC روش رنگرزی بطریقی که محلول رنگ با مواد تعاونی در دو جهت از داخل بخارج و یا بالعکس حرکت نموده بطوریکه نخ پیچیده شده بدور لوله های مشبک و یا فنرهای مخصوص را بطوریکه نواخت رنگ میکند .

Pack

۱ - اصطلاح انگلیسی برای اندازه گیری وزن بسته پشم و یا تاپس که وزن آن ۲۴۰ پوند باشد .

۲ - واحد اندازه گیری نخ کتان که طول آن ۶۰۰۰۰ یارد باشد .

Package dyeing

۱ - روش رنگرزی که کالا در ماشین ثابت و محلول در حال گردش باشد .

۲ - طبق تعریف SDC روش رنگرزی بسته های الیاف - نخ و یا پارچه بطوریکه کالا ثابت بوده و محلول در آن گردش کند .

Pad - bake

عملیاتی که شامل بار دادن پارچه با محلول رنگ با مواد تعاونی،

و خشک کردن و عمل کردن آن در حرارت های بالای صد درجه باشد .

Pad - develop

۱ - ظهور رنگ در زیر غلطک ماشین پد .

۲ - این اصطلاح معمولاً " به عملیات دو مرحله ای بار دادن و آغشته کردن پارچه و ظهور آن نیز اطلاق میگردد .

Padding

روش آغشته کردن و یا بار دادن پارچه بوسیله رنگ و یا مواد تکمیلی بصورت یکنواخت و گرفتن بار و یا محلول اضافی آن با غلطک های فشار - دهنده طبق تعریف SDC

Padding machine

ماشین پد - این ماشین مرکب از یک یا چند مخزن کوچک است که پارچه بصورت باز از داخل آنها گذشته و پس از گرفتن محلول بخود از بین غلطک های فشار دهنده که معمولاً " فشار آنها قابل تنظیم است گذشته و مقدار معینی از محلول در داخل پارچه باقی میماند ، ممکن است که محلول توسط یکی از غلطکها که از داخل مخزن عبور میکند گرفته و به یک طرف پارچه مالیده شود این عمل را پد پیکترفه مینامند .

Paddle dyeing machine

این نوع ماشینها بیشتر در چرم سازی و رنگرزی و تکمیل مورد استفاده قرار میگیرند . در رنگرزی بیشتر در مورد تکه های کوچک پارچه و یا لباس که احتیاج به حرکت آرام مایع در حمام رنگ دارند از این نوع ماشینها استفاده میشود در این نوع ماشینها صفحه های کوچکی بصورت پارو در قسمت بالا و یا پایین محلول حرکت کرده و باعث حرکت و بهم -

خوردن محلول رنگ و کالا در داخل حمام میگردند .

Pad - roll dyeing system

روش مداوم و یا نیمه مداومست برای رنگری پارچه های پنبه ای
بارنگهای مستقیم بصورت پد و بخار و یا پد و ژیکر بصورت باز . نفوذ
رنگ در این روش معمولاً " بسیار خوب است ولی متأسفانه نتیجه عمل
در مورد ثبات رنگ پارچه در برابر شستشو غیر کافی بنظر میرسد .
اصولی که در مورد کاربرد رنگهای مستقیم باید در نظر گرفته شود
بقرار زیر است :

۱ - عمل پد کردن پارچه باید در حرارت کم انجام شود تا جذب
رنگ بطور یکنواخت و ملایم انجام گیرد .

۲ - پارچه پد شده باید تا درجه حرارت کافی برای عمل رنگری
حرارت داده شود .

۳ - کالای پد شده باید در درجه حرارت لازم بعدت کافی بماند
بدون اینکه در فاز مایع (محلول رنگ که جذب پارچه شده) تغییرات
نهایی رخ دهند .

Pad - system process

روش مداوم عملیاتی که ابتدا پارچه بصورت باز وارد محلول رنگ
و مواد تعاونی در ماشین پد شده و پس از گذشتن از بین غلطکهای فشار
دهنده بخار داده میشود .

Pad - system process (printing)

این روش چاپ بیشتر در مورد رنگهای خمی بکار گرفته میشود در این
روش خمیر چاپ حاوی رنگ احیاء شده و غلظت دهنده میباشد . پس از
چاپ و خشک نمودن پارچه آنرا در محلول احیاء کننده و قلیائی پد نموده

و سپس بخار داده میشود .
Padding solution .

محلولی که برای چاپ، رنگریزی و تکمیل در ماشین پد بمنظور بار-
دادن پارچه بکار برده میشود .

Pad trough

محفظه یا تشتکی که در زیر غلطکهای ماشین پد قرار گرفته و حاوی
محلول رنگ میباشد و پارچه با عرض باز که از داخل آن عبور کرده و
بار میگردد در داخل این مخزن غلطک راهنمایی نیز وجود دارد .

Palanile

نام تجاری رنگ دیسپرس از کارخانجات آلمان .

Palantherene

رنگهای خمی از کارخانجات آلمان .

Palantine .

نام تجاری رنگ پریمتالیزه ۱ : ۱ از کارخانجات آلمان .

Pale

کمرنگ - رنگ پریده - ضعیف - صفتی که در مورد کمرنگی پس
از عملیات رنگریزی بکار برده میشود .

Paper - chromatography

کاغذ کروماتوگرافی (بزیر همان عنوان مراجعه شود .)

Palmer

عمل مخصوص کالندر گرم در مورد پارچه های ویسکوز رایون .

Palmering

عملیات تکمیلی در مورد پارچه های ساتن و تافته تا بآنها زیر-
دست نرم دهد .

Pambah

پنبه - اصطلاحی که در مورد پنبه در ارمنستان شوروی و شوروی و در ایران بطور عامیانه بکار برده میشود.

Panama

۱ - نوعی طرح در بافندگی پارچه.
۲ - پارچه تابستانی که بافت ساده آن دارای تار پنبه‌ای و پود نخ فاستونی میباشد.

Pao - Brazil

نام دیگر از چوب برزیلی و یا چوب قرمز، رنگ طبیعی قرمز با شماره ۲۲ کالرایندکس.

Paper dyes

رنگهای اسیدی - بازیکی - مستقیم از کارخانجات مختلف که در رنگرزی کاغذ بکار برده میشوند.

Para dyes

رنگهای مستقیم از بایر آلمان.

Paradiazole

رنگهای مستقیم از آلمان.

Paradone

رنگهای خمی از انگلستان.

Paramine

رنگهای مستقیم از انگلستان.

Parchmentizing

پوست نما کردن - روش تکمیلی است که بیشتر در مورد پارچه‌های پنبه‌ای بکار گرفته میشود. بطور مثال بمنظور گذاشتن بعضی آثار و یا طرح

مخصوص پارچه را با دقت فراوان در یک زمان بسیار کوتاه وارد اسید - سولفوریک غلیظ میکنند و باینترتیب نقاطی که با اسید در تماس بوده نیمه شفاف میگردد .

Particle size

اندازه گیری ابعاد ذرات جامد که بحالت دیسپرس هستند (بر- حسب میکرون) .

Pashm

پشم - این لغت غیر از ایران در بسیاری از نواحی آسیای میانه و هند و پاکستان بکار برده میشود و در بعضی از این نواحی به شالهای - پشمی و یا کشمیر نیز اطلاق میگردد .

Paste

- خمیر - ۱ - رنگهای غیر محلول و پیگمانها که با آب مخلوط شده و بصورت رقیق و یا غلیظ به بازار عرضه میشوند .
- ۲ - هر پودری که با مقدار کمی آب خمیر شده باشد .
- ۳ - خمیر آماده شده چاپ با تمام مواد تعاونی لازم در آن .

Pastel brown

رنگ قهوه ای مات از رنگهای پوست مینک .

Pastel shades

زمینه های کمرنگ که دارای یکنواختی کامل بوده و شفافیت آنها کم و کدر باشند .

Patent dyes

رنگهای اسیدی از کارخانجات مختلف .

Peach wood

نام دیگری از چوب قرمز که بنام چوب برزیل - چوب سیما که از صنایع مختلف گرفته میشود با شماره کالرایندکس قرمز طبیعی ۰۲۴.

Pe Ce

نام تجارتي برای الیاف پلی وینیل کلراید آلمانی که بصورت رشته های کوتاه است .

Peeler

یکنوع پنبه مرغوب امریکائی با الیاف بلند .

Peg printing

بلغت Surface printing مراجعه شود .

Pegging

عمل تکمیلی که بمنظور شفاف کردن در روی پارچه های مخملی انجام میگرفت در این عمل با چوب مسطح و یا تکه های صابون سطح و پرزهای پارچه مالش داده میشدند .

Pelagol

نام تجارتي رنگهای اکسید شونده .

Pellioni

لغت پوستین دوز در رم قدیم که در ضمن عمل رنگرزی روی پوست نیز با او بود .

Pelt

۱ - پوست یک جانور که شامل مو و یا پشم است .

۲ - پوست گوسفند با پشم .

Penetrating agents

مواد رسوخ کننده - مواد تعاونی که باعث رسوخ و نفوذ بیشتر رنگ در داخل الیاف میگردند این مواد اکنون متنوع و برای هر نوع از الیاف مواد رسوخ کننده مخصوص ساخته میشود.

Penetration

(نفوذ) در موارد عمده ای از عملیات رنگرزی و تکمیل مقدار رسوخ و نفوذ مانع به داخل لیف یکی از فاکتورهای مهم این عملیات را تشکیل میدهد. این کیفیت بیشتر در مورد انواع نمد و همچنین پارچه های هائی که دارای بافت متراکم و نخهای با تاب زیاد هستند بیشتر صدق میکند.

Pepper and salt

فلفل نمکی - اثر مخلوط دو رنگ متفاوت در پارچه مثل سیاه و سفید که خاکستری نشان میدهد این اصطلاح بیشتر بخاکستری و گاهی نیز به قهوه ای سر و با سایر رنگهایی که از مخلوط دو رنگ متباین نظیر آنچه گفته شد درست شده اند نیز اطلاق میگردد.

Percentage

در صد مقدار رنگ و مواد تعاونی مورد لزوم نسبت بوزن کالا که معمولاً " در صد گرم و یا کیلوی آن در نظر گرفته میشود.

Perchlorethylene

پر کلر اتیلن - حلال غیر قابل اشتعالی که مورد استفاده آن در صنعت خشک شویی میباشد. با فورمول $CCl_2 - CCl_2$

Percupine opener

باز کننده خارپشتی (ریسندگی).

Perch perching

۱ - تخته بازرسی .

۲ - یک قاپ چهار گوش که پارچه در آن بحالت قائم عبور کرده و باینوسيله مورد بازرسی قرار میگيرد تا معايب آن برطرف شود .

Perchrome

نام تجارتي رنگهای دندانه ای .

Perkin

ویلیام هنری پرکین شمیست انگلیسی که اولین رنگ مصنوعی

بنام Mauveine را بسال ۱۸۵۶ تهیه نمود .

Perkin's violet

بنفش پرکین اولین رنگی که بصورت مصنوعی ساخته شد .

Perlon

پرلون - نام تجارتي الیاف پلی آمید (نایلون ۶) که درآلمان ساخته میشود .

Perlon fast

نام تجارتي رنگهای دیسپرس و اسیدی جهت رنگرزی نایلون ساخت کارخانجات آلمان .

Perlon U

نام تجارتي الیاف پلی اورتان که در جنگ جهانی دوم درآلمان ساخته میشد ولی امروز تقریبا " منسوخ شده است .

Permanent dyes

رنگهای پیگمنت ساخته شده در کارخانجات مختلف .

Permanent finish

تکمیل پایدار - این اصطلاح در مورد ضد آب و یا ضد چروک کردن دائم بکار برده میشود.

Permanent Hardness

سنگینی دائمی آب که در اثر انحلال نمکهای نظیر سولفاتها - کلورها و نیتراتهای کلسیم در آب بوجود میآید که با جوشاندن آن در فشار اتمسفر این املاح از بین نمیرود.

Permanent press

ضد چین خوردگی دائم پارچه که در شستشو و یا خشک شویی چین دار نشوند و احتیاج باطو نداشته باشند.

Permeability

- ۱ - نفوذ پذیری.
- ۲ - قابلیت پذیرش هوا - گاز - رطوبت را بداخل پارچه و اندازه گیری آنرا گویند.

Peroxide bleaching

سفیدگری که با آب اکسیژنه و یا سایر مواد اکسیژن دار نظیر پز - کلرات سدیم و یا پر اکسید سدیم انجام میگردد.

Peroxide bleaching fastness to

- آزمایش ثبات رنگ در برابر سفید کننده ها (پراکسید) - در برخی کالاهائی که سفیدگری میشوند ممکن است نخهای رنگ شده نیز وجود داشته باشد که در این صورت باید رنگ آنها در برابر مواد سفید کننده مقاوم باشد این آزمایشات در دو مورد اجرا میشود.
- ۱ - اثر مواد سفید کننده روی فام رنگ.

۲ - اثر لکه گذاری قسمت رنگ شده روی قسمت‌های سفید شده .

Perotine printing machine

روش چاپ قالب بوسیله ماشین که در سال ۱۸۳۴ در فرانسه اختراع شد و امروز تقریباً " منسوخ شده است .

Persian

پارسی - پارچه بسیار نازک ابریشمی که با گل‌های بزرگ چاپ شده بود و در انگلستان قرن هجدهم بسیار معمول و شهرت داشت .

Persian berries

توت سفید - توت ایرانی - توت زرد - رنگ زردی که از برگ‌های درخت توت گرفته میشود و سابقاً " در رنگرزی قالی برای رنگ‌های زرد تا نارنجی با دندانه های مختلف بکار برده میشد و بخاطر فراوانی آن از اهمیت زیادی برخوردار بود همچنین تا قبل از بوجود آمدن رنگ‌های مصنوعی در چاپ چلوار برای رنگ‌های زرد و نارنجی استفاده میشد ماده رنگی این درخت در کالرایندکس با شماره رنگ زرد طبیعی ۱۳ ثبت است.

Persian cord

پارچه راه راه که پود در سطح قرار گرفته با بافت ساده که تار آن پنبه و پود آن نخ پشم فاستونی است .

Persian embroidery

انواع پارچه های برودری دوزی ساخت ایران که در گذشته در اروپا از شهرت فراوانی برخوردار بود .

Persian knot

گره فارسی یا گره سنا در قالی های ایران .

Persian lamb

- ۱ - بره ایرانی که بخاطر پوست آن شهرت فراوانی داراست .
- ۲ - یکنوع تکمیل پوست نما کردن که در پارچه های مختلف بکار برده میشود .

Persian print

چاپ ایرانی اصطلاحی که در انگلستان در مورد چاپ رنگهای روشن با کیفیت نامرغوب بصورت چیت و پارچه های کم بها بکاربرده میشود .

Persian lawn

کتان ایرانی - یکنوع پارچه با بافت ساده معمولا " سفید و بزمینه های کمرنگ و گاهی چاپ شده جهت لباس زنانه استفاده میشد .

Persian rugs

قالی های ایرانی که دارای ظرافت و طرحهای مخصوص بخود بوده و در دنیا از شهرت بی نظیری برخوردار است .

Persian Shawls

شال ایرانی - کلاسی از پارچه های پشمی دست بافت که پشم آن از گوسفند های ایرانی گرفته میشد و با روپا صادر میگردد .

Persian Sheeps

دو نژاد مختلف گوسفند دنبه دار ایرانی که دارای پشمهای زبر و بلند و دارای رنگهای مختلف میباشند از این پشمها در گلیم و قالی بافی بیشتر استفاده میگردد . نوعی از این گوسفندها به افریقای جنوبی برده شد که اکنون بنام نژاد افریقائی خوانده میشوند .

Persian Thibet

پارچه پشمی " برودری " دوزی شده که در قرن نوزدهم در انگلستان بمنظور پارچه های لباسی زنانه استفاده میشد .

Perspiration - fastness to

ثبات رنگ در برابر عرق بدن - آزمایشهایی که بمنظور ارزیابی ثبات رنگ در برابر عرق بدن انسان فراهم شده است این آزمایشات نه تنها در مورد رطوبت و گرمی و سردی عرق بدن میباشد بلکه در مورد نمکهای مختلفی که در عرق بدن میباشد نیز بکار برده میشوند.

Peteron

نام تجاری الیاف پلی استر که در ژاپن ساخته میشود.

Pheno dyes

نام تجاری رنگهای مستقیم.

PH

پ هاش - غلظت یون هیدروژن که بر حسب تعداد گرم ملکولی یون هیدروژن در یک محلول اندازه گیری و بیان میشود و معمولاً " بر حسب معکوس لگاریتم غلظت یون هیدروژن نوشته میشود.

$$Ph = \log \frac{1}{[H^+]}$$

در صورتیکه غلظت یون هیدروژن یک محلول بزرگتر از غلظت یون هیدروکسید (OH) باشد محلول اسیدی و در حالت عکس محلول قلیائی میباشد.

عدد PH از ۱ تا ۷ مبین اسیدی بودن، ۷ خنثی و از ۷ تا ۱۴ مبین قلیائی بودن محلول است.

Phase

فاز - هر قسمت هم جنس از یک سیستم که بوسیله سطحی از قسمتهای و یا فازهای دیگر مجزا باشد و میتواند بطور مکانیکی از قسمتهای دیگر

جدا گردد. مثال، امولسیون روغن در آب که روغن فاز دیسپرس شده و ماده امولسیون کننده فاز دیسپرس کننده را تشکیل میدهد.

PH meter

وسیله ای برای اندازه گیری درجه اسیدی و یا قلیائی یک محلول این وسیله ممکن است کاغذ اندیکاتور و یا دستگاه PH متر باشد.

Phenylene

نام تجاری رنگهای بازیک قهوه ای از کارخانجات مختلف.

Phenolphthalein

بقسمت معرف و اندیکاتورها مراجعه شود.

Phenylphenol

از دو ترکیب اورتوفنیل فنل و پارافنیل فنل در رنگریزی و چاپ الیاف پلی استر بصورت کریر استفاده میشود.

Phosphates

فسفاتها - سه ترکیب زیر از فسفاتها بیشتر در رنگریزی بمنظورهای مختلف استفاده میشود.

۱ - مونوسدیم فسفات . $\text{Na}_2\text{HPO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$

۲ - دی سدیم فسفات . $\text{NaH}_2\text{PO}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$

۳ - تری سدیم فسفات . $\text{Na}_3\text{PO}_4 \cdot 2\text{OH}_2\text{O}$

Phosphoric Acid

از این اسید در برخی از چاپهای قرمز آلizarin استفاده میشود و عمل آن ثابت کردن دندانه آلومینیوم در چاپ میباشد در برخی از رنگریزی های پشم نیز با رنگهای اسیدی و کرومی بجای اسید استیک استفاده میشود.

Photodegradation

هر نوع پوسیدگی که بطور فیزیکی یا شیمیائی ناشی از اثر نور در پارچه بوجود آید .

Photographic printing

چاپ با روش عکاسی و یا غلطکهای حکاکی شده و یا اسکرین بصورتی که چاپ در پارچه حالت عکاسی داشته باشد .

Phthalocyanine colouring matters

مواد رنگی فتالوسیانین - این گروه از رنگها بعلت دارا بودن هسته " تترابنزوپوفیرازین " که کروموفور رنگ را تشکیل میدهد مشخص میگردد این رنگها ممکن است همراه با وجود یک فلز در ساختمان مولکولی آنها که با چهار اتم ازت مرکزی پیوند شیمیائی تشکیل میدهد و یا بدون همراهی فلز باشند بعلاوه با استخلاف نمودن چهار گروه فنیل موجود در این رنگ میتوان مشتقات متنوعی از آن تهیه نمود ، رنگهای تجارتي فتالوسیانین در زمینه های آبی تا سبز وجود دارند مهمترین عضو این خانواده پیگمنتها میباشد ولی تعدادی رنگهای دیگر ، نظیر خمی - دندانهای - گوگردی - مستقیم - سالونت و همچنین دونه از رنگهایی که داخل الیاف تشکیل میشوند (اینگرین) که یکی از آنها مشتق مس فتالوسیانین و محلول در آب میباشد ، انواع بیشتری از این رنگها ، رنگهای دی اکسید و جزء ترکیب شونده رنگهای ازوئیک میباشد .

Physical testing

روشهای مکانیکی و فیزیکی آزمایشگاهی که بمنظور آگاهی از درجه مقاومت و سایر مشخصات فیزیکی الیاف - نخ و پارچه انجام میگردد - بطور مثال - تعیین مقاومت پارچه و نخ در برابر کشش و سایش - و

نظایر آنها .

Pickling

عمل اسید و نمک زنی در دباغی .

Picks

پود در پارچه هائیکه بافته میشود دارای نخهای تار و پود میباشد.

Pick change gear

دنده تیغه پود (بافندگی) .

Picks per inch

پود در اینچ (بافندگی) .

P.P.I

مخفف پود در اینچ (بافندگی) .

Picks per minute

پود در دقیقه (بافندگی) .

P.P.M

مخفف پود در دقیقه (بافندگی) .

Pick pawl

دنده کوک (بافندگی) .

Picking

عبور ماکو از دهنده کار (بافندگی) .

Pick - up

اصطلاحی که در مورد برداشت مقدار معینی از محلول در ماشین پد توسط پارچه و پس از عبور از بین غلطکهای فشار دهنده در خود نگاه میدارد . و بر حسب درصد محلول جذب شده نسبت بوزن

کالا اندازه گیری میشود .

Piece

طاقه - مقدار استاندارد پارچه که از هر نوع الیاف مختلف
ببازار عرضه میشود این مقدار بنا به الیاف مختلف از پانزده تا ۷۵ متر
پارچه در هر طاقه متفاوت میباشد .

Piece dyeing

۱ - رنگری طاقه .

۲ - رنگری پارچه بافته شده که دارای تار و پود باشند . این
اصطلاح در مورد انواع پارچه های تریکو و توری بکار برده
نمیشود .

Pigment

پینگمان - مواد رنگ دار غیر قابل حل که بوسائل مکانیکی یا
فیزیکی و یا روشهای شیمیائی در سطح اشیاء و یا الیاف نساجی بکار
برده شده و موجب رنگدار شدن آنها میگرددند .

Pigment dyes

رنگهای پیگمنت که در کارخانجات مختلف ساخته و در نساجی
مصرف میشوند .

Pigment padding process

روش رنگری رنگهای خمی که رنگ بصورت احیاء شده درروی پارچه
بوسیله ماشین پد بکار برده شده سپس بحالت مشتق بیرنگ در میآید
این عمل جدیداً " در مورد رنگهای دیسپرس و پارچه های بافته شده از
الیاف پلی استر و نظایر آن نیز بکار میرود .

Pigment printing

روش چاپ پیگمنتها در روی پارچه با همراهی یک رزین یا بایندر که رنگ را همراه خود در سطح پارچه بصورت فیلم غیر قابل حل و مقاوم نگاه میدارد .

Pigment yarn

نخهای الیاف مصنوعی نظیر انواع رایون و یانایلون که در محلول ریسندگی آنها قبل از تبدیل شدن به الیاف از پیگمنتهای رنگدار استفاده شده باشد و گاهی برای کدر کردن و غیر شفاف نمودن الیاف نیز از پیگمنتها نظیر اکسید تیتانیوم استفاده میشود .

Pile

کرک - پرز - خواب .

Pile fabrics

پارچه های کرکی - پرزدار .

Pilling

۱ - عملیاتی که باعث بوجود آمدن کرک - پرز در سطح پارچه میگردد این اصطلاح را بیشتر در مورد پارچه های پشمی و فاستونی و گاهی در مورد الیاف مصنوعی بکار میبرند .

Pima

نژادی از پنبه که از مصر با امریکای جنوبی برده شد و پس از اصلاح نژاد اکنون بومی امریکا و دارای الیاف بلند و استقامت خوبی میباشد .

Pineapple fibre

الیاف شفاف و محکمی که از بوته آناناس گرفته میشود .

Pinning

سوزن بندی (ریسندگی) .

Pitch

- ۱ - نسخه ای که جهت نمونه در آری در کارگاه رنگریزی بکار میبرند.
- ۲ - در قالبهای دست باف تعداد گره در هر اینچ .
- ۳ - مشابه همین عدد در قالبهای ماشینی در مورد تار قالی .

Pitch pins

- ۱ - نقطه هائی که بوسیله سنجاق های فلزی و یا سوزنهای مخصوص در چاپ قالب در پارچه برای تنظیم تکرار قالبها بکار برده میشوند .
- ۲ - تنظیم فاصله ها در چاپ .

Placarder

اصطلاح فرانسوی برای رنگریزی مقاوم بطوری که زمینه پارچه رنگدار و طرح بدون رنگ باقی خواهد ماند .

Plain finish

اصطلاحی در مورد پارچه های پنبه ای که مرسریزه شده اند .

Plain loom

ماشین بافندگی که فقط بافت ساده و یا جناغی میتواند ببافد بر خلاف ماشین بافندگی ژاکارد و یا دابی که با آنها میتوان بافتهای مختلف تهیه کرد .

Plaiting

تاکردن پارچه های تکمیل شده و یا طاقه کردن آن در آخرین مرحله کارخانه .

- ۲ - تابتا کردن پارچه جهت مصارف مختلف در قسمت رنگریزی و تکمیل مثل تابتا کردن پارچه خام پنبه ای در ماشینهای پخت - کی بر

Planking (Acid), Fastness to

روش میلینگ اسیدی جهت تهیه کلاه. آزمایش ارزیابی ثبات رنگ در برابر این نوع اسید زنی که:

- ۱ - مقدار رنگ رفتگی کالا در برابر اسید مشخص میشود.
- ۲ - مقدار لکه گذاری آن بر روی پارچه بدون رنگ مشخص میشود.

Plastic

۱ - شکل پذیری.

۲ - ماده آلی میباشد که قابلیت شکل پذیری داشته و زیر شرایط مناسب از حرارت و فشار میتواند جریان پیدا کند و یا شکل قالبی را بخود بگیرد بطوریکه بعد از رفع شرایط فوق بهمان شکل باقی بماند.

Plastic film

پوشش نازکی از پلی وینیل کلراید - پلی اتیلن - پلی استایرین یا پلی پروپیلین و یا ترکیباتی نظیر این مواد در سطح پارچه.

Plastic goods

مواد پلاستیکی که بصورت صفحه و قابل پوشش و یا مصارف دیگر برای نساجی درآمده اند. مثل انواع بارانی ها که از پلاستیک تهیه میشوند.

Plasticizer

ماده ای که جهت بهبود خواص سیالیت و شکل پذیری لاکها و پلاستیک بآن افزوده میگردد و قابلیت انعطاف آنرا افزایش میدهد نقطه جوش این مواد عموماً " بالاتر از صد درجه میباشد. مثل تری فنیل فسفات.

Plate singeing

روش پرزگیری بوسیله صفحه های داغ.

Plisse

پلیسه - ۱ - پارچه های پنبه ای که با سود سوزآور عمل شده و بان چینهای طبیعی موازی تار پارچه داده میشود .

۲ - ممکن است این عمل بوسیله چاپ خطوط موازی با سود انجام شود و نقاطی که از پارچه در تماس با سود بوده است دارای چین خوردگی شود .

۳ - همین عمل ممکن است بوسیله غلطکهای کالندر و حرارت و یا انواع رزینها انجام گیرد .

Plockage

اصطلاح فرانسوی جهت پشمی که از ماشین کارد گذشته است .

Plothing

خسارت‌هایی که در نتیجه کریستالیزه شدن نمک در خمیر چاپ به غلطکهای حکاکی شده وارد و باعث خراشیدگی های عمیق در سطح آن میگردد .

Ply (Plied yarn)

تعداد چند نخ که باهم پیچیده شده و کلاف را بوجود میآورند .

Ply yarn

نخ چند لا (بافندگی) .

Poise

واحد اندازه گیری ویسکوزیته .

Polar dyes

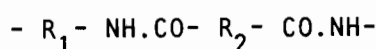
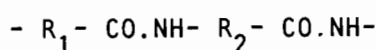
رنگهای اسیدی از کارخانجات سوئیس .

Polyacrylonitryl

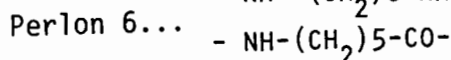
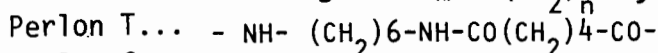
به الیاف اکریلیک مراجعه شود.

Polyamide

پلیمرهای مصنوعی که برخی از آنها قابلیت لیف شدن دارند و مواد واسطه تشکیل دهنده آنها از طریق اتصال گروههای آمید بیکدیگر پیوند میابند مانند:

در حالیکه R_1 و R_2 عموماً "زنجیر هیدرو کربورهای خطی نظیر $(CH_2)_n$ میباشند، مثل

به بحث نایلون مراجعه شود.

Polyazo dyes

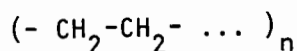
برنگهای آزوئیک مراجعه شود.

Polyesters

تعدادی از مواد پلی مری که از پلیمریزاسیون تراکمی الکلهای پلی هایدریک با اسیدهای پلی کربوکسیلیک ساخته میشوند. تعداد مشابهی از الیاف مصنوعی جزو این گروه مواد هستند مانند داکرون-ترگال-تترون-تریلن و غیره.

Polyethylene

پلیمرهای مصنوعی که از اتیلن تهیه میشوند. پلیمرهای خطی تهیه شده شامل زنجیر بلند هیدروکربن میباشند. نظیر:

این نوع پلیمرها قابلیت لیف شدن دارند مانند الیاف کورلن .

Polygenetic dyes

ماده رنگی که با عملیات و یا مواد تعاونی مختلف دارای چندرنگ مختلف باشد مثل رنگهای دندانه ای مخصوصا " دندانه ای گیاهی که در برابر نمکهای فلزی مختلف " دندانه " دارای رنگهای مختلفی می باشد .

Polymer

ترکیبی آلی که از اتحاد و پیوند چندین مولکول مشابه درست شود. مخصوصا " که مولکولهای تشکیل دهنده یک نوع باشند .

Polymerization

عملیاتی که جهت تهیه پلی مرانجام میگردد .

Polypeptide

پلیمر خطی متشکل از اسیدهای آمینه که بوسیله اتصالهای پپتاید $(-CO-NH-)$ بیکدیگر متصل شده اند . اسیدهای آمینه متشکل ممکن است بکنوع و یا از انواع مختلف باشند مانند ابریشم پشم - نایلون .

Polyphenyl dyes

رنگهای مستقیم از کارخانجات سوئیس .

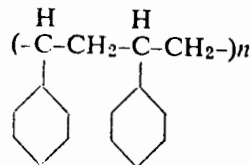
Polypropylene fibre

الیافی که مستقیم و یا با همراهی پروپیلین $-CH_2=CH.CH_3$ تهیه میشود .

Polystyrene

پلی مر مصنوعی که از استایرین

تهیه میشود و فرمول عمومی آن $(C_6H_5-CH-CH_2)$

میباشد این پلی مرها در ساختمان الیاف بکار میروند .

Polythane

اصطلاحی که بیشتر در مورد الیاف و یا فیلمهای پلی اتیلن بکار برده میشود .

Polyurethane(fibres)

الیاف مصنوعی که در زمان جنگ جهانی دوم در آلمان ساخته شدند و بعد در سایر نقاط نیز ساخت آنها شروع شد این الیاف دارای قدرت کشش زیاد بوده و جذب رطوبت توسط آنها اندک میباشد و نقطه ذوب آن پائین میباشد .

Polyvinyl Alcohol

ترکیب شیمیائی الیاف وینیلون است که بطور عمده در ژاپون تهیه میگردد .

Polyvinyl chloride fibres

گروهی از الیاف مصنوعی نساجی که از نظر ساختمان فیزیکی و عکس العملهای شیمیائی باهم متفاوت اند این تفاوتها بیشتر بخاطر طرز ساخت و مواد مختلفی است که به فرمول اصلی در زمان تهیه لیف به محلول ریسندگی اضافه میشود .

Ponsol Dyes

رنگهای خمی از کارخانجات دوپونت امریکا .

Pontachrome Dyes

رنگهای دندانهای ای از دوپونت امریکا .

Pontacyle Dyes

رنگهای اسیدی از دوپونت امریکا .

Pontamine Dyes

رنگهای مستقیم از دوپونت امریکا .

Popline

پوپلین - نوعی پارچه ظریف با بافت ساده که بیشتر از پنبه و گاهی از ابریشم و یا الیاف مصنوعی ساخته میشود و مصرف آن لباسهای ورزشی پیراهنهای زنانه و مصارفی نظیر آنهاست .

Postboarding

عملیاتی که جهت ثابت کردن پارچه های تریکو - توری و امثال آن و بیشتر در مورد الیاف مصنوعی اجراء میشود و در حقیقت یک نوع تکمیل در مورد این نوع بافتها محسوب میشود .

Potash

اصطلاحی که در مورد کربنات پتاسیم بکار برده میشود .

Potassium Bichromate

ترکیب بی کرومات پتاسیم ($K_2Cr_2O_7$)

که بیشتر در رنگرزی و دندانهای دادن و گاهی بجای بی کرومات سدیم بکار گرفته میشود .

Potassium Carbonate

ترکیب کربنات پتاسیم (K_2CO_3) که قلیائی استاندارد جهت چاپ رنگهای خمی میباشد .

Potassium Chlorate

ترکیب کلرات پتاسیم ($KClO_3$) نظیر کلرات سدیم در عملیات رنگرزی و چاپ بکار گرفته میشود .

Potassium Ferricyanide

ترکیب $K_2Fe(CN)_6$ یا پتاس قرمز پروس که با حضور سود سوزآور مانند یک اکسید کننده قوی عمل میکند و در بعضی از انواع چاپ بکار میرود .

Potassium Ferrocyanide

ترکیب $K_4Fe(CN)_6.3H_2O$ در بعضی از چاپهای برداشت بعنوان حامل اکسیژن بکار گرفته میشود .

Potassium Hydrogen Tartrate

کرم دوتارتر - درد شراب ، ترکیب
 $CO_2K.CHOH.CHOH.COOH$

از گذشته های دور در ایران مورد استفاده در رنگرزی قالی با رنگهای دندانهای بوده و امروز نیز بیشتر در رنگهای دندانهای مصنوعی در روش کروم احیاء شده مورد استفاده قرار میگیرد .

Potassium Hydroxide

ترکیب KOH گاهی در رنگرزی در موارد مخصوص بجای سود سوزآور مورد استفاده قرار میگیرد .

Potassium Permanganate

ترکیب پرمنگنات پتاسیم ($KMnO_4$) که در حالت های

خنثی - اسیدی و یا قلیائی دارای قدرت اکسید کننده فوق العاده است بیشتر در سفیدگری و یا رنگ‌زدائی در صنایع نساجی بکار برده میشود.

Pot Spinning

یکی از روشهای ریسندگی در تهیه ویسکوز.

Potting

عمل تکمیلی جهت پارچه های پشمی - پارچه بدور غلطک پیچیده شده و برای چندین ساعت در حرارت بین ۷۰ تا ۱۰۰ درجه در آب عمل شده و سپس با هستگی خنک شده و آخر الامر برای ثابت ماندن پارچه با آب سرد عمل میشود.

Potting Fastness

آزمایشهایی که بمنظور ارزیابی ثبات رنگ پارچه در برابر عمل

Potting انجام میگردد این ارزیابی شامل دو عمل است:

- ۱ - مقدار رنگ رفتگی پارچه .
- ۲ - مقدار لکه گذاری آن در روی پارچه سفید .

Power Loom

ماشین بافندگی که حرکت خود را از یک ماشین الکتریکی و یا تسمه ای که بیک میله گردنده مرکزی متصل است کسب میکند .

Prayer Rugs

قالیچه جانمازی - قالیچه های کوچکی که در نقاط مختلف ایران و یا سایر نقاط آسیا مخصوص عبادت و نماز گذاشتن بافته میشود این قالیچه ها اکثرا " دارای طرح محراب و گاهی آیاتی از قرآن و یا طرحهای مخصوص میباشد .

Prebording

عمل تکمیلی در مورد پارچه های تریکو و امثال آن که با الیاف ترمو پلاستیک نظیر نایلون بافته میشوند روش کار باین صورت است که پارچه را قبل از عملیات رنگرزی با حرارت های بالای درجه حمام رنگ و یا تکمیل (حرارت های خشک و یا بخار) عمل نموده و باین ترتیب پارچه فرم ثابتی پیدا کرده و از لوله و یا جمع شدن آن جلوگیری میشود .

Precipitate

رسوب - موادی که قابل حل در محلول نبوده و از آن جدا شده و ته نشین میشوند .

عملیاتی که باعث رسوب یک ماده محلول در آب و یا سایر محلول های شیمیائی میشود . مثلاً " ترکیب استات سرب با سولفات آلومینیوم که باعث رسوب سولفات سرب میگردد .

Preparatory Processes

مقدمات بافندگی (بافندگی) .

Preparation

آماده نمودن - آماده نمودن پارچه جهت رنگرزی با عمل نمودن
• ابتدائی آن با عملیات سفیدگری و پختن .
نفته کردن پارچه جهت زوج نمودن آن با نمک های ازوئیک به منظور ظهور رنگ ازوئیک در سطح پارچه .

Press

فشار - هر نوع عمل نمودن پارچه با فشار و حرارت (مانند - اتو) جهت برطرف نمودن چین و چروک و یا تاخوردگی در سطح پارچه .
فشردن پارچه بوسیله غلطک های آبگیر جهت خشک نمودن بعدی پارچه .

Pressing

عمل تکمیلی روی پارچه جهت برطرف نمودن چین و چروک و تا- خوردگی آن بوسیله حرارت و فشار .

Pressure Boil

اصطلاحی معادل پختن پارچه در حرارت‌های بالای صد درجه و فشار بالای اتمسفر .

Pressure Dyeing

رنگرزی در فشارهای بالاتر از اتمسفر بمنظور داشتن درجه حرارتی بالاتر از صد درجه .

Print

چاپ پارچه های نساجی .

Printers Hydro

اصطلاحی که در مورد ترکیب سدیم سولفواگزالات فورم‌آلدئید بکار میرود این ترکیب بنامهای تجارتي فرموزول و یا رنگالیت بفروش میرود .

Printing Blanket

پارچه ای نمدی که در ماشین چاپ غلطکی جهت گردش در زیر پارچه ای که بایستی چاپ شود قرار گرفته است گاهی این نمد وکالابایک پارچه آستری دیگر ازهم جدا میشوند . معمولاً " جنس این نمد ازپشم و ضد آب شده است تا کمتر کشیف شده و بهتر شسته شود .

Printing Range

گروه ماشین‌هایی که همراه ماشین چاپ جهت تسهیلات و سرعت بخشیدن بکار چاپ در کارگاه بکار میبرند . بطور مثال ماشین خشک کن - ماشین شستشوی آستری و پتوی نمدی و بالاخره اطاق بخار .

Printing Roller

انواع غلطک‌هایی که بر روی آن طرح‌های مختلف حکاکی شده و این طرح‌ها بوسیله خمیر چاپ در ماشین چاپ غلطکی بروی پارچه منتقل میگردند.

Printing Screen

پارچه‌های توری که در داخل قاب یا اسکرین قرار گرفته و بر روی آنها طرح‌های مختلف بصورت عکاسی ایجاد شده است و این طرح‌ها به وسیله خمیر چاپ بروی پارچه منتقل میگردند.

Print Pad

غلطکی که پس از چاپ یا قبل از آن مواد شیمیایی و یا رنگ همراه غلظت دهنده را بتمام نقاط پارچه میرساند.

Print Paste

خمیر چاپ - خمیری که از غلظت دهنده - رنگ و سایر مواد تعاونی تهیه و بوسیله روش‌های مختلف روی پارچه بکار برده میشود.

Process Silk

پارچه‌ای که جهت تهیه اسکرین در چاپ اسکرین بکار برده میشود.

Processed Filament Yarn

این اصطلاح در مورد الیاف سنتتیک که بمنظور ازدیاد حجم عمل شده اند اطلاق میگردد.

Progressive Shrinkage

جمع شدگی استمراری - کاهش طول و عرض پارچه در زمان شستشوی معمولی و یا خشک شوئی که هر بار کمی از پارچه جمع شدگی پیدا میکند.

Prolene

نام تجارتي الياف پروپيلن که دارای قدرت واستحکام زيادهستند و همچنين جذب رطوبت بوسيله آنها بسيار کم است و بيشتر برای ساختن ريسمان - تسمه و امثال آن بکار برده ميشوند .

Protective Agent

موادی که الياف نساجی را در برابر عوامل مختلف مقاوم میکند .

Protein Fibres

الياف پروتئين - اين نوع الياف دارای دو گروه مشخص هستند :

- ۱ - الياف حيوانی طبیعی مانند پشم - ابريشم - مو .
- ۲ - الياف بازيافته حيوانی که از منابع مختلف مثل کازئين وغيره گرفته ميشوند .

Prototype Number

شماره نمونه های نخستين - اين روش که اول بار توسط اتحاديه رنگرزان و شيميست های امريکا عرضه شد و مورد شناسائی ساير دول قرار گرفت شماره گزاری بر روی نمونه های نخستين رنگ و مواد تعاونی بود ، که بعداً " شماره های کالرايندکس متداول شد .

Prussian Blue

آبی پروس - از رنگهای معدنی که با کمک فروسيانور در داخل پارچه بوجود میآيد .

Pua Fibre

يک نوع ليف درختی که منشاء آن هند است و در برابر پوسيدگی در آب مقاوم است .

Pully

فلکه (بافندگی) .

Punched Felt

نمدی که با الیاف کوتاه تهیه شده و جنس آن نامرغوب است.

Punician

رنگ ارغوانی بسیار قدیمی که معادل صدف ارغوانی است و منشأ آن سوریه و سواحل مدیترانه بوده است. ماده مصنوعی این رنگ که بعدها ساخته شد دارای آن اهمیت اولیه نبود.

Pyrazol

رنگهای مستقیم از کارخانجات ساندوز سوئیس.

Pure Finish

تکمیل پارچه های نساجی که در آن شرایط از هیچ نوع مواد خارجی نظیر نرم کننده - پر کننده و شفاف کننده ها استفاده نشود.

Pyridine

پیریدین - ترکیب آلی C_5H_5N که بواسطه حلالیت فوق العاده آن در شناسائی الیاف و سایر مصارف بکار گرفته میشود.

Pyrogene

رنگهای گوگردی از کارخانجات سیبا سوئیس.

Pushmina

پشمینه - اصطلاحی که در مورد شالهای حقیقی کشمیر بکار میرود.

Q

Quality Control

کنترل کیفیت محصول .

آزمایشها و بازرسی‌هایی که در طول مراحل تولید در کارخانه بعمل می‌آید تا کیفیت محصول بعد استاندارد رسیده و از ضایعات جلوگیری شود .

Quality Control Department

قسمت کنترل کیفیت محصول کارخانه .

Quality Number

نمره ای که از نازکی و کلفتی نخ و الیاف پشمی سخن می‌گوید هر - قدر مقدار نمره زیادتر باشد آن لیف و یا آن نخ نازکتر و مرغوبتر است .

Qualitative Analysis

تجزیه کیفی - روشهای تجزیه آزمایشگاهی بمنظور شناسائی طبیعت و ساختمان شیمیائی ماده بدون در نظر گرفتن مقدار و درجه آن .

Quantitative Analysis

تجزیه کمی - روشهای تجزیه آزمایشگاهی بمنظور اندازه‌گیری وزن و یا ساختمان اتمی ماده و درصد عناصر تشکیل دهنده آن .

Quebradinho

انواع بوته پنبه که در برزیل امریکای جنوبی عمل می‌آید .

Quercitron

رنگ طبیعی زرد با شماره کالرایندکس زرد طبیعی شماره ۱۰ که از انواع بلوط گرفته میشود و بیشتر جهت زرد در رنگهای مخلوط زیتونی و قهوه ای مورد استفاده قرار میگیرد .

R

Rabat Rug

قالی بومی که در رباط مراکش بافته میشود این قالی دارای کرک پشمی و دارای حاشیه‌های چندرنگ و طرحهای هندسی و شش گوش میباشد.

Rabit Hair

موی خرگوش - موی شفاف خرگوش که اندازه آن از $\frac{1}{4}$ تا $\frac{3}{4}$ اینچ میباشد و رنگ آن معمولاً "قهوه ای روشن است - معمولاً" مخلوط باپشم برای مصارف مختلف در پارچه هائی بکار برده میشود. مصرف این مو بخاطر خاصیت شدید نمدی شدن آن در تهیه نمد نیز میباشد.

Rabit and Hair Fur

بتعریف قبلی مراجعه شود.

Rug Picke

ماشینی که الیاف پشم قالی را از هم باز کرده و بصورت الیاف رشته نشده درمیآورد.

Raion

لغت رایون که در ایتالیا مورد استعمال است.

Raised Colours

رنگهای ظاهرشونده - رنگهایی که پس از چاپ با عملیات ظاهر شونده و یا تکمیلی ظاهر میشوند مثل چاپ رنگهای خمی محلول دررروش نیترات سدیم و حمام اسید سولفوریک.

Raising

۱ - در پارچه بافی - عملی که باعث بیرون آمدن پرزهای پارچه میشود مثل ماشینهای خارزنی در پتو بافی و یا پارچه های کرکی.

۲ - در چاپ پارچه - در مورد رنگهای نامحلول و ظهور آنها پس از چاپ در محلول دیگر.

Rami or China Grass

علف چینی - بوته هائی که از بدنه و شاخه های آن لیف بدست میآورند. رامی از خانواده Boehmeria or Nivea و شبیه گزنه معمولی است این گیاه بیشتر در شرق دور و امریکای جنوبی بدست میآید. بوته بصورت معمول همه الیاف نظیر آن در آب غوطه ور شده تا قسمت بیرون بوته ها نرم شده و همچنین موم و صغ و سایر مواد خارجی از الیاف گرفته شوند و سپس در محلول جوشان قلیائی عمل شده و الیاف سفید و تقریباً "خالص سلولز بدست میآید. رامی برای پارچه - های نساجی مصارف کمتری دارد تا ریسمان - نخ های صنعتی و غیره - معمولاً "رامی رنگ نمیشود ولی رنگهائی که جهت سلولز بکار میروند در مورد این نوع الیاف نیز میتوان بکار برد.

Random Dyeing

اصطلاحی که در مورد رنگریزی و چاپ نخهائی بکار میرود که قسمتی از آن رنگ شده و قسمتی دیگر رنگ نشده باقی میماند.

Rapid Fast رنگهای ازوئیک ساخت هوخست آلمان.

Rapidogen رنگهای ازوئیک ساخت بایر آلمان.

Raschel ماشین تریکو بافی نوع راشل.

Rate of Dyeing

- ۱ - سرعت جذب رنگ در واحد زمان .
- ۲ - جذب مقدار معین و استاندارد رنگ بوسیله یک وزن استاندارد و معین کالا در فاصله زمانی و حرارت استاندارد .

Raveled Strip Test

آزمایشی که جهت تعیین مقاومت پارچه در برابر کشش و نقطه - پارگی آن انجام میشود .

Raw Cotton

پنبه خام در حالت طبیعی - بطور مثال پنبه ای که جهت پاک - کردن در ماشین های جین از مزرعه میآورند .

Raw Silk

ابریشم طبیعی در حالتی که هنوز دارای صغ های طبیعی خود باشد و فقط در پيله باز شده باشد .

Raw Stock

الیافی که هیچ نوع عملیات ریسندگی - بافندگی و رنگرزی در روی آنها انجام نشده باشد .

Raw Wool

پشم شسته و تمیز نشده بصورتی که از پشت گوسفند چیده شده باشد .

Rayon

اسم قبول شده برای الیاف بازیافته سلولزی که از گیاهان مختلف و درختان گرفته میشود و قبلا " بان ابریشم مصنوعی - پشم -

درختی - ابریشم علفی و امثال آن می‌گفتند .

Rayon Staple

الیاف کوتاه رایون یا پنبه نما شده بوسیله کوتاه کردن الیاف فیلامنت باندازه تقریبی یک تا پنج اینچ و غالباً " این الیاف با سایر الیاف مصنوعی و یا طبیعی بمنظور مصارف مختلف مخلوط می‌شوند .

Rayon Cuprammonium

الیاف سلولزی بازیافته که بوسیله حل کردن لینترهای پنبه در محلول "اکسید کوپر - آمونیوم" تهیه شده باشد .

Reactant

مواد شیمیائی که با الیاف ترکیب شده و تولید یک پیوند شیمیائی میکنند .

Reactive Dyes

دسته ای از رنگها که در شرایط مناسب با الیاف ترکیب شده و تولید یک پیوند شیمیائی رنگ و لیف مینامند .

Reactone Dyes

نام تجارתי رنگهای ری اکتیو ساخت ساندوز سوئیس .

Reanimalizing

عملیاتی که جهت بار دادن پارچه های ابریشمی انجام میشود و استقامت این الیاف با فرو بردن آنها در محلول فسفات سدیم یا چسب و یا کازئین افزوده میشود .

Reclaimed Wool

پشم کار شده و یا پشم مستعمل .

Recombing

شانه زدن مجدد پشم فاستونی بمنظور برطرف کردن زائد های گیاهی که در مرحله اول شانه زنی از روی الیاف پشم زدوده نشده است عمل مجدد شانه زنی سایر عملیات ریسندگی را در مراحل بعدی آسانتر میکند .

Recovery

قابلیت برگشت مجدد بحالت اولیه وقتی که لیف - نخ یا پارچه ای پس از اعمال کشش معین بحال خود رها شود .

Redispersible Powder

ماده ای که یکبار دیسپرس شده و دومرتبه بحالت پودر درآوردده باشند و در این حالت نیز هنوز حالت دیسپرس شدن خود را حفظ کرده باشد .

Red Liquor

به استات آلومینیوم مراجعه شود .

Redon

اسم تجاری الیاف اکریلیک که در آلمان تهیه میکنند .

Red Prussiate of Potash

به فری سیانور پتاسیم مراجعه شود .

Reduced Chrom Mordant

دندان کرم احیاء شده که بی کرومات بهمراهی کرم دوتارتر- یا اسید فورمیک و یا اسید لاکتیک و یا اسید اگزالیک در روی پشم بکار میرود .

Reducing Agent

هر نوع ماده شیمیائی که بتواند سبب احیاء ماده دیگری شود که

اعم آنها در رنگریزی و تکمیل عبارتند از هیدروسولفیت سدیم و سدیم-سولفواگزالات فورم آلدئید و سولفید سدیم .

Reduction (Chemical)

عملیات شیمیائی که باعث احیاء یک ماده شود نظیر تبدیل کلرور فریک به کلرور فرو .

Reduction (Physical)

رقیق کردن و یا کاهش غلظت مواد شیمیائی در خمیر چاپ و یا محلول رنگ و یا مواد تعاونی .

Reduction Clearing

زدودن رنگهای دیسپرس جذب نشده پس از خاتمه رنگریزی پارچه- های پلی استر که در سطح پارچه باقی مانده اند و یکی از مراحل مهم رنگریزی پلی استر بشمار میرود .

Red Wood

چوب قرمز - بقم قرمز - چوب برریل - قبلا " در زیر چوب برزیل شرح داده شده است .

Reed

شانه (بافندگی) .

Reed Number

نمره شانه (بافندگی) .

Reel Dyeing

رنگریزی ماسوره ای - این نوع رنگریزی بیشتر برای پارچه های نازک و یا پشمی بکار میرود تا زمان رنگریزی پارچه در زیر کشش نباشد انواع این نوع ماشینها با نامهای مختلف در زمان حاضر ساخته شده اند .

Refina Wool

بهترین و مرغوبترین پشم مرینو اسپانیایی .

Refractive Index

ضریب شکست نور - نسبت سرعت سیر نور در خلأ به سرعت سیر نور در یک ماده .

Regain

مقدار رطوبتی که الیاف نساجی از فضای اطراف خود جذب میکنند .
این مقدار با درجه حرارت و رطوبت موجود در هوا متفاوت میباشد . همینطور بعضی از الیاف بیشتر از سایرین رطوبت جذب میکنند . بطور مثال پشم حداکثر و الیاف ضد آب نظیر نایلون و یا پلی استر حداقل رطوبت هوا را جذب میکنند .

Regenerated Cellulose

سلولز بازیافته یا سلولزی که با روشهای مکانیکی و شیمیایی از گیاهان مختلف گرفته شده اند .

Regenerated Modified Cellulose

سلولزهای تبدیل شده و بازیافته مثل استات سلولز که از پرزهای پنبه دانه و یا الیاف کوتاهی نظیر آنها گرفته شده باشد .

Regenerated Protein Fibres

الیاف مصنوعی ساخته بشر که از مواد پروتئینی نظیر کازئین - دانه های لوبیا - بادام زمینی و امثال آنها گرفته شده باشد .

Relative Humidity

رطوبت نسبی - عبارتست از نسبت فشار حقیقی بخار آب به فشار بخار اشباع در همان درجه حرارت و بر حسب درصد بیان میشود .

Relief Printing اصطلاحی معادل چاپ سطحی .

Remazol نام تجاری رنگهای ری اکتیو از هوخست آلمان .

Repeat تکرار کامل یک طرح چاپ بوسیله اسکرین و یا غلطک و یا تکرار یک طرح بافت کامل در ماشین بافندگی .

Replent نوعی تکمیل که پارچه را در برابر ماده ای مقاوم کند مثل دفع آب کردن ضد لکه - ضد روغن و غیره .

Reprocessed Wool ضایعات پشمی که از ریسندگی و بافندگی بقسمت حلاجی برگشت داده میشود و مجدداً " باز شده و در نخ و پارچه بکار میرود .

Reserve Dyeing رنگریزی مقاوم - روشی از رنگریزی بنحوی که از جذب رنگ بقسمتهای مختلف پارچه و یا نخ ممانعت میکند .

Reserve Printing چاپ مقاوم - روشی از چاپ پارچه که بنحوی از جذب رنگ بقسمتهایی ممانعت میکند .

Residual Shrinkage درصدی از خاصیت جمع شوندگی پارچه که حتی بعد از عملیات ضد جمع شدگی مانند سانفوریزه کردن ، باقی میماند .

Resin-Finish

انواع رزینهای شیمیائی مثل اوره - فورم آلدئید - ملامین که در روی پارچه پلیمریزه شده و بصورت فیلمی درآیند که بسهولت از روی پارچه جدا نشده و ثابت باشند .

Resin Bonded Fabrics

- ۱ - پارچه هائی که از دو لایه تشکیل شده و این دو لایه بوسیله رزین و یا صغ بهم متصل شده باشد .
- ۲ - پارچه های روکش و یا پشت کش شده بوسیله ، صغ - رزین - پلاستیک و امثال آنها .

Resin Finish

تکمیل هائی که با رزین مخصوصا " بمنظور ضد چروک کردن پارچه انجام می گیرد .

Resin Fixed Pigment

رنگهای پیگمنت که بوسیله یک رزین یا بایندر در سطح پارچه مالیده شده و بصورت یک فیلم غیر قابل حل درمیآیند .

Resist

ماده ای که به نخ و یا پارچه اضافه میشود تا از جذب شدن یک رنگ و یا ماده تکمیلی روی کالا ممانعت کند مانند روغن و یا صابون کلسیم و سایر مواد شیمیائی که PH موضع را تغییر میدهد و از جذب رنگ و یا مواد تکمیلی در آن موضع جلوگیری میکند .

Resist Agents

مواد مقاوم - موادی که بتنهائی و یا بکمک مواد دیگری در پارچه بکار میروند و از جذب رنگ در چاپ و رنگرزی ممانعت میکنند . این مواد بدو دسته تقسیم میشوند :

۱ - گروهی که با عکس العمل شیمیائی و یا تغییر PH باعث مقاوم نمودن پارچه میشوند .

۲ - گروهی که بصورت فیزیکی پوششی ایجاد کرده و مانع نفوذ رنگ میگرددند مثل موم و پارافین در چاپ با تیک .

Resist Dye

رنگی که با مواد مقاوم همراه میباشد و جهت رنگرزی نخ و یا الیاف بکار میرود که در پارچه های مخلوط مصرف میگرددند و در رنگرزی مجدد پارچه تهیه شده ، از جذب رنگ دوباره ممانعت میکنند و اثرات جالبی بوجود میآورند مانند پارچه مخلوط از ویسکوز و نایلن .

Resist Printing

چاپ مقاوم - پارچه ابتدا با موادی که در برابر رنگ مقاوم است چه فیزیکی و چه شیمیائی چاپ شده و سپس در حمام رنگ برده میشود رنگ به نقاط چاپ شده نفوذ نمیکند .

Resloom

نام تجارتي گروهی از رزینها که مورد استعمال متنوعی در عملیات تکمیل پارچه دارند و خواص گوناگونی ایجاد میکنند .

Restraining Agents

موادی که به حمام رنگ اضافه میشود تا باعث تأخیر و کم شدن رمق کشی رنگ در حمام شوند .

Retarding Agents

موادی که در حمام اضافه میشود و باعث تأخیر رمق کشی رنگ میگرددند ولی در کم شدن آن اثری ندارند .

Retting

غوطه ور کردن گیاهانی که بدنه و یا شاخه های آنها دارای الیاف سلولزی است در آب ، این عمل باعث سست و نرم شدن پوسته خارجی شاخه ها شده و صغ و موم و مواد خارجی تقریباً " نرم و حل شده و الیاف از ساقه جدا میگردند .

Return Roller

غلطک برگشت (ریسندگی و حلاجی) .

Reused Wool

پشم مستعمل – پشمی که یک یا چند مرتبه بصورت نخ – پارچه – پتو – قالی و امثال آن مورد استفاده قرار گرفته است و بدیهیست که در هر بار تحت عملیات حلاجی قرار میگیرد و پشم مرغوب نمیشد .

Reworked Wool

پشمی که دوباره بقسمت ریسندگی و بافندگی فرستاده شده باشد.

Reza

رضا؟! – پارچه پنبه ای با بافت ساده و گاهی گلدار که درهندو پاکستان بافته میشود .

Rhodamine

رنگ بازیک بسیار شفاف و معروف، قرمز مایل به بنفش که گاهی بعنوان معرف بکار میرود .

Ring Spinning

ماشین ریسندگی تمام تاب – ماشین ریسندگی رینگ – ماشینی که نخ را از ماشین نیم تاب گرفته و کاملاً " تابیده و بصورت نخ کامل درآورده سپس بدور بوبین پیچیده میشود .

Rock Cork انواع مختلف اسبست - پنبه نسوز .

Roller-Ager
اطاق بخار که پارچه از طرفی داخل و از طرفی بوسیله غلطک‌های هدایت شونده خارج میشود و بدینترتیب پارچه چاپ شده تحت بخار قرار میگیرد و چاپ تثبیت میشود .

Roller Bale Breaker ماشینی عدل شکن غلطکی .

Roller Printing ماشین چاپ غلطکی .

Romantrene رنگ خمی ساخت آکنا - ایتالیا .

Roofing Felt
نمدی که از الیاف حیوانی تهیه و برای پوشش سقف بکار میرود .
این نمد هنوز در بین ایلات ایران جهت سقف چادر تهیه میشود .

Room Temperature
حرارت آزمایشگاه - حرارت کارگاه - حرارت معمول حدود ۲۰
درجه سانتی گراد .

Rope Form عملیات شستشو و رنگریزی پارچه بصورت طنابی .

Rope Marks
ایجاد لکه و خطوط در جهت طول پارچه که در عملیات شستشو و یا رنگریزی طنابی حادث میشود .

Rope Soaper Washing Machine

ماشینی که جهت شستشو و صابونی کردن پارچه بصورت لوله یا طنابی بکار میرود .

Rosanihrene

رنگ مستقیم ساخت سیبا - سوئیس .

Rotary Beaters

زننده های دوار در ماشینهای حلاجی .

Rot Proofing

مقاوم نمودن پارچه در برابر عمل باکتری و یا سایر عوامل نظیر آن بطوریکه پوسیدگی پارچه بحداقل برسد . روکش قایق در کنار دریا و یا پارچه های خیمه و چادری .

Roving Frame

ماشین نیم تاب در سیستم ریسندگی پنبه که فتیله را از ماشین شش لا گرفته و بصورت نیم تاب درمیاورد . در این ماشین از قطر فتیله بمقدار زیاد کاسته و کمی تاب بآن داده میشود .

Rubber Fibre

الیاف لاستیکی - الیافی که بوسیله لاستیک مصنوعی و یا طبیعی تهیه میشوند .

Ruber Natural

کائوچو - لاستیک طبیعی - ماده ای که از شیر درخت مخصوص گرفته میشود و پس از خالص و ولکانیزه کردن بصورت صفحه بازار عرضه میشود .

Rubber Synthetic

پوشش یکطرفه پارچه - رسیله یک فیلم نازک بطوریکه آنرا در برابر

جریان هوا و یا نفوذ آب مقاوم کند. روکش کردن پارچه بوسیله مواد لاستیکی و یا نظایر آن.

Rubber Synthetic

لاستیک مصنوعی - موادی که خاصیت الاستیسیته و کشش کافی و حالتی شبیه پلاستیک طبیعی دارند و از مشتقات نفت تهیه میشوند.

Rubbing (Fastness)

درجه لکه گذاری پارچه رنگ شده روی پارچه سفید در اثر سایش. این اثر در مورد رنگهای تیره شدیدتر و بنوع بافت پارچه و رنگ مصرف شده و شرایط بستگی دارد و با روشهای استاندارد قابل اندازه گیری است.

Rug

بکلیه کف پوشهای مختلف اعم از دست باف و یا ماشینی از جنس پشم، پنبه، ابریشم و یا الیاف مصنوعی نظیر ویسکوز - اکریلن و امثال آنها اطلاق میگردد.

S

Saddening

روش دندان نه پس از رنگ در رنگری پشم با رنگهای کروی .

Sawfflower

گل رنگ - رنگ زرد طبیعی که از هزاران سال پیش درهند - چین ایران وسایر نقاط دنیا مورد استفاده بوده است . گیاهیست مشتق از خانواده *Cartamus Tinctoria* که شامل دو ماده رنگی زرد و قرمز است رنگ زرد بهسولت در آب حل شده و رنگ قرمز آن بسختی حل میشود . شماره کالرایندکس آن قرمز طبیعی شماره ۲۶ و زرد طبیعی شماره ۵ میباشد .

Saffron

زعفران - رنگ نارنجی بسیار معطر، که در شرق وجنوب شرقی ایران کشت میشود در گذشته در رنگری قالی مصارف زیاد داشت ولی اکنون فقط در رنگهای غذایی بواسطه عطر و طعم آن مورد استفاده قرار میگیرد . شماره کالرایندکس آن رنگ زرد طبیعی شماره ۶ میباشد .

Saframine

رنگ قرمز بازیک .

Salt

ملح - ماده ای که از ترکیب شدن یک قلیائی و اسید بوجود میآید . در اصطلاح رنگری لغت نمک بیشتر به نمک طعام (کلرور سدیم) و یا نمک گلابر (سولفات سدیم) اطلاق میگردد . لغت نمک ثابت *Fast Salt* گاهی به ترکیب ثابت جزء دوم ترکیب شونده رنگهای

ازوئیک نیز اطلاق میگردد .

Salt Controllability

قابلیت کنترل جذب برخی رنگهای مستقیم که با افزایش نمک بحمام رنگری درجه یکنواختی رنگ افزایش پیدا میکند در این مورد به طبقه بندی رنگهای مستقیم مراجعه شود .

Salting Box

در ماشینهای وینچ قسمت جلوی آنرا با صفحه مشکی جدا کرده و معمولاً در آن قسمت رنگ و مواد تعاونی ریخته میشود تا کم کم بمخزن اصلی رفته و رنگری تدریجاً انجام پذیرد .

Salting - on

مقدار کم نمک که در انتهای رنگری رنگهای مستقیم بحمام رنگ اضافه میشود تا عمل رمق کشی کامل شده و زمینه مورد نظر بدست آید .

Salt Sensitivity

- ۱ - حساسیت بنمک در رنگری - حضور مقدار اضافی نمک که باعث جذب سریع و ناهماهنگ رنگ و در نتیجه نایکنواختی رنگری میشود .
- ۲ - در مورد پارچه های چاپ و یا رنگ شده ، بقابلیت عوض شدن رنگ و یا رنگ یاختگی در محلول الکترولیت های خنثی گویند .

Sample

نمونه - نمونه رنگ و یا پارچه یافته شده که جهت آزمایش آزمایشگاه فرستاده میشود و یا جهت کپی کردن در کارخانه و کارگاه بکار میرود .

Sandogen

رنگهای آزوئیک ساخت ساندوز - سوئیس .

Sanothrene

رنگهای خمی ساخت ساندوز – سوئیس.

Sandozol

رنگهای خمی محلول ساخت ساندوز – سوئیس.

Sand Roller

غلطک پیچش پارچه (بافندگی).

Sanforizing

عملیاتی که باعث جمع شدگی پارچه در اثر بخار و حرکتهای مکانیکی میشود. مقصود از این عملیات آنست که کشش هائی که در زمان ریسندگی و بافندگی در پارچه بوجود آمده است از بین رفته و بنا بر این پارچه تکمیل شده در رنگرزی و خشک شوئی و زمان مصرف کمتر دچار جمع شدگی شود.

Sanforized-Plus

یک نام تجاری است که مبین استاندارد قابل قبول برای پارچه بشور و بیوش میباشد. برای احراز این استاندارد باید پارچه آزمایشات ویژه ای از ضد چروک بودن، نرمی پس از شستشو، و قدرت را تحمل کند.

Saponification

- ۱ – تشکیل صابون بوسیله عمل قلیائی روی چربی ها.
- ۲ – عمل زدودن کامل و یا قسمتی از رادیکالهای استیل در پارچه های استات که آنرا شبیه به سلولز باز یافته میکند.

Saponified Acetate

الیاف استات سلولز که گروههای استیل شده آن کاملاً "بوسیله قلیائی از بین رفته و بجای آنها گروههای هیدرواکسیل نشسته باشند.

Saponification Number

عدد میلی گرم KOH که برای صابونیفیه کردن اگر ماده لازم است.

Sarakh Rugs

ساروق؟ - معادل قالی بیجار - نوعی فرش ایرانی که دارای پرز بلند پشم با ترنج و گل‌های درهم زمینه برنگهای قرمز و آبی تندوبافت محکم و نزدیک بهم میباشد. گره این قالیها از نوع ترکی میباشد.

Saran

نام کلی که برای الیاف مشتق از کلرور وینیلیدین Vinylidene Chloride در نظر گرفته شده این الیاف ضد آتش - در برابر هوا - باکتریها و مواد شیمیائی مقاوم بوده و بیشتر برای مصارف خارج از خانه در نظر گرفته میشود.

Sari

لباس محلی و ملی زنان هندوستان که از چند قرن پیش رایج است پارچه هائی که برای این لباس بافته و چاپ شده و یارنگ میگردد. جنس این پارچه ها معمولاً از ابریشم و یا کتان و اخیراً از پارچه های مصنوعی نیز میباشد.

Sarouk Rug

قالی ساروق - قالیچه های ساروق نزدیک کاشان که در تمام دنیا مخصوصاً در امریکا از شهرت بی نظیری برخوردار است این قالیچه ها دارای بافت و طرح نظیر قالیچه های کاشان میباشد.

Sateen

بافت اطلس (بافندگی).

Satin

ساتین - ساتن - اطلس - این لغت از شهر زایتون در کشور چین که اکنون کانتون خوانده میشود گرفته شده این نوع پارچه ها اولین بار

در قرون وسطی بدنای آتروز وارد یا معرفی شدند. این پارچه ها دارای نرمی و شفافیت خاص خود بوده و بافت ساتن تاری و ساتن پودی از بافتهای متداول بافندگی میباشد جنس این پارچه ها ابتدا از ابریشم و امروزه الیاف مصنوعی نیز بکار میرود .

Saturation Value

درجه اشباع - حداکثر مقدار رنگی که در شرایط استاندارد یک لیف نساجی میتواند جذب کند .

Scale

پوسته خارجی یا فلسهائی که پشم - مو و یا سایر الیاف حیوانی را احاطه کرده اند . این فلسها عامل اصلی شدن پشم میباشد .

Schreinerling

عمل تکمیلی که بوسیله غلطکهای که سطح آن بطرافت حکاکی شده و با اعمال فشار و گرما شفافیت و درخشندگی خاصی روی پارچه های پنبه ای و کتانای ایجاد مینماید .

Scotch Finish

اصطلاحی که در مورد اجرای یک سری از تکمیل های ویژه روی پارچه های سیستم پشمی بکار برده میشود .

Scotchgard

نام تجارتي جهت پارچه هائیکه با مشتقات فلتور در مقابل روغن و لکه های آب و سایر لکه های نظیر آنها مقاوم شده اند .

Scoured Wool

پشم شسته شده - پشمی که بوسائل شیمیائی و مکانیکی کلیه

ناخالص های آن گرفته شده باشد .

Scouring

شستشو - آزاد نمودن الباف نساجی از مواد زائد طبیعی و یا سایر مواد خارجی بوسیله شستشو نمودن آنها با آب و دترجنت .

Screen Printing

چاپ اسکرین - چاپی که بوسیله ماشین و یا دست طرحهائی را که بر روی قابهای مخصوص منعکس شده است بر روی پارچه منتقل میکند .

Screen Stencil

صفحه نایلون و یا ابریشم و یا پارچه های نازک دیگری که جهت منعکس نمودن طرح بر روی آن مورد استفاده قرار میگیرد .

Scroop

صدائی که در اثر مالش با دست در بعضی از پارچه های نساجی مخصوصاً " ابریشم " تولید میشود .

Scuming

لکه هائی که در اثر کار نکردن صحیح تیغه دکتر در ماشین چاپ روی پارچه ایجاد میشود .

Scutcher

ماشین حلاجی - ماشین بالش .

Scutching

جدا نمودن الباف ساقه از قسمت چوبی پس از عملیات خیساندن

(Retting) ،، مانند کتان .

۲ - قسمتی از عملیات حلاجی پنبه .

۳ - جدا نمودن رشته های ابریشم و بریدن آنها بصورت های کوتا هتر .

Scutching and Blowing

حلاجی و پنبه زنی .

S.D.C. Fastness Test

آزمایشاتی که جهت تعیین ثبات رنگ در برابر عوامل مختلف از طرف اتحادیه رنگرزان انگلستان (براد فورد) تهیه و پیشنهاد شده است . این آزمایشات توسط سازمان بین المللی استاندارد ها ISO نیز مورد شناسائی قرار گرفته .

Sea Island Cotton

مرغوبترین نوع پنبه امریکائی با الیاف بسیار بلند و نازک که در ایالات جورجیا کارولینای جنوبی کشت میشود . این پنبه بیشتر جهت نخهای بسیار ظریف و مرغوب استفاده میشود .

Sea Water-Fastness to

مقدار مقاومتی که رنگ در برابر آب دریا در مدت زمان و حرارت معین دارد . این ثبات را در رنگ رفتگی و همچنین لکه گذاری بر روی پارچه سفید ارزیابی میکنند .

Secondary Acetate

این الیاف از استیله کردن سلولز تهیه میشوند (در استن ۷۰% عموماً " حل میشود) و حدود ۲/۷ درصد گروههای استیله در مولکول سلولز دارد . رنگریزی آن عموماً " در حرارتهای کمتر از ۸۰ درجه بارنگهای دیسپرس انجام میشود .

Second Combing

پشمی که بطریق مخصوص از پشت گوسفند تا گردن آن چیده شود.

Secondary Shades

الوانی که از مخلوط دو رنگ اصلی از رنگهای زرد و قرمز و آبی

بوجود می‌آیند مانند انواع سبزه‌ها - نارنجی‌ها و بنفش‌ها .

Section Beam

بخش نورد پیچی در بافندگی .

Seed Wool

پشم ناخالص و خام که دارای مقدار زیادی دانه‌ها و یا سایر گیاهی میباشد .

Sehna Knot

گره فارسی در قالیهای دست باف ایران .

Self Acting Mule

ماشین سلفاکتور در ریسندگی پشم .

Selvage

قسمت لبه پارچه که بافت آن با بافت پارچه متفاوت بوده و موازی تار پارچه میباشد .

Sequestering Agents

ترکیبات شیمیائی که قابلیت تعویض نمودن یک عنصر شیمیائی با یک عنصر دیگر را دارا میباشند . این ترکیبات برای جدا نمودن عناصر شیمیائی بکار میرود . از این خاصیت برای نرم کردن آبهای سنگین و جدا کردن عناصر فلزی نامطلوب استفاده بعمل می‌آید .

Sericin

ماده پروتئینی که در صمغ ابریشم خام موجود است .

Set

تهیه حمام رنگ و یا سایر حمامهای تکمیلی با توجه به سایر عوامل تشکیل دهنده آن قبل از عملیات .

Setacyl

رنگ دیسپرس از گایگی سوئیس.

Setting

تثبیت نمودن الیاف مصنوعی یا پارچه های متشکل از الیاف مصنوعی و یا پشم بوسیله بخار و حرارت برای حفظ شکل و ابعاد پارچه.

S.G

حروف استاندارد جهت نشان دادن سنگینی ویژه

Specific-Gravity

Shade

- ۱- زمینه رنگ مثل سیری و روشنی - کمرنگ یا پررنگ .
- ۲- از نظر کمی مقدار رنگی که بحمام رنگ اضافه میشود تا زمینه مورد نظر بدست آید .
- ۳- مترادف با فام رنگ نیز بکار میرود .

Shaft

آسه - میله - محور مرکزی .

Sharpening

اصطلاحی که در رنگری رنگهای خمی جهت برطرف نمودن اکسیژن محلول در حمام و زدودن آن بوسیله افزودن مقدار کمی سودکستیک و هیدروسولفیت سدیم بحمام بکار میرود .

Shaker Flannel

فلانل نرم از جنس پنبه و یا پشم و یا مخلوط آنها .

Shal

شال - پارچه ای که با ماشینهای بافندگی دستی در ایتالیا بافته میشود.

۲- پارچه و یا چادری که در هند و پاکستان باین نام بافته میشود. اصولاً "لغت شال فارسی و از ایران به هندو کشورهای اروپائی برده شده است و بیشتر به پارچه های پشمی ظریف اطلاق میگردد.

Shearing

- ۱- عمل پشم چینی از پشت گوسفند.
- ۲- عمل تکمیل مکانیکی در کارگاه بافندگی که طی آن نخهای نا یکنواخت و اضافی از سطح پارچه بریده میشود.
- ۳- بهر نوع عملی که مربوط به صاف و مرتب کردن الیاف در پارچه و یا نخ باشد اطلاق میگردد.

Shearlings

زدن پشم های کوتاه از پشت گوسفند قبل از کشتن آن. این پشمها که طول آنها از $\frac{1}{4}$ اینچ تجاوز نمیکند بیشتر برای تهیه نمد مصرف میشود.

Shed

دهنه تار در بافندگی - قرار گرفتن تار پارچه در دو سطح بالا و پائین بطوریکه تشکیل دهنه میدهند و ماکوکه حامل نخ پوداست از بین آنها عبور میکند.

Sheer

حریر - پارچه های بسیار نازک بافته و یا تریکو و بیشتر پارچه های ابریشمی اطلاق میشود.

Shersh

اصطلاح ترکی جهت عمامه - یا پارچه هایی که جهت روسری تهیه میشود.

Shesh

شش - اصطلاح انجیل جهت پارچه های کتانی که در اوائل تاریخ

یهود دیده میشود .

Shikiso Dyes

رنگهای مستقیم - اسیدی - دندانهای از زاپن .

Shiraz Rug

قالی شیراز - قالی های اطراف شیراز مرکز استان فارس در ایران .
این قالی و قالیچه ها بیشتر متعلق بگروه های ایلات قشقایی و بختیاری
بوده و دارای گره های مختلف ترکی و فارسی است پرز این
قالیها متوسط و طرحهای آنها اکثرا " هندسی و دارای رنگهای
شفاف میباشد .

Shirley Analyzer

دستگاه تجزیه شرلی .

Shirley Opener

بازکننده شرلی .

Shirley Regain Indicator

دستگاه رطوبت سنج شرلی

Shirley Wheel

چرخ شرلی

Shirting

پارچه پیراهن - کلیه پارچه هائیکه جهت پیراهن مردانه بکار
برده میشود این پارچه ها از همه نوع الیاف نظیر پنبه - ابریشم -
الیاف مصنوعی و برنگهای روشن ، تیره و چایی تهیه میشوند .

Shoddy

پشم مستعمل - پشمی که یکبار مورد استفاده قرار گرفته باشد مثل قالی یا پتو و یا لباسهای کهنه که برای مرتبه دوم بکارخانجات ریسندهی فرستاده میشود و پس از باز نمودن الیاف از هم مجدداً "مورد استفاده قرار میگیرند و بدترین نوع پشم مستعمل آنهاست که از انواع نمدها باز میشوند .

Short Liquor

شرایطی که مقدار مایع حمام رنگ نسبت بوزن کالا بسیار کم است مثل ماشین پد یا در بعضی موارد رنگریزی در ماشین ژیگر .

Shousha

شوشی ؟ - انواع مختلف قالیهای که در جمهوری قفقاز و جنوب کشور روسیه مثل آذربایجان - ازبکستان و ارمنستان بافته میشود . این نوع قالی بواسطه ثابت نبودن رنگ و پستی نوع پشم و عدم مرغوبیت طرح از اهمیت زیادی برخوردار نیست .

Shower Proofing (Repellent)

ضد باران - پارچه ای که طوری بافته شده و یا با مواد شیمیائی عمل شده که در برابر باران سبک مقاوم بوده و آب در آن نفوذ نمیکند ولی مقاومت چندانی در برابر بارانهای سخت ندارد .

Shrink

جمع شدگی در طول و عرض پارچه .

Shrinkage

جمع شدگی در طول و عرض پارچه (آب رفتگی) آب رفتگی در مورد پارچه های پشمی که ناشی از نمدی شدن آن میباشد در حالیکه در

پارچه های پنبه ای بیشتر بعلت وجود کشش است که در هنگام ریسندهی و بافندگی بالیاف وارد میشود و در زمان شستشو کشش بر طرف و سبب جمع شدگی و در واقع آب رفتگی میگردد .

Shrinkproof

پارچه هایی که در برابر آب رفتگی با مواد شیمیائی و یا مکانیکی مقاوم شده اند و حداقل آب رفتگی آنها صفر است .

Shrink Temperature .

درجه حرارتی که در آن پوست جمع میشود .

Shuttle

ماکو - وسیله ای قایق مانند که نخ پود را در امتداد عرض پارچه بحرکت درآورده و بدینوسیله عمل بافتن انجام میگردد .

Shuttleless Loom

ماشین بافندگی بدون ماکو - ماشینهای جدید بافندگی که بوسیله هوا یا گیره و یا فشار آب عمل پودگذاری را انجام میدهند .

Siamese Cotton

پنبه سفید و الیاف کوتاه که در هند و آنتیل کشت میشود .

Siara

انواع پنبه خامی که در امریکای جنوبی کشت میشود .

Side Chian

زنجیر حانسی - گروهی از اتمها ، دارای ساختمان خطی و یا حلقوی که یک نقطه از زنجیر ملکولی بزرگتری متصل میگردد .

Sieves

الک - الکلهای پشمی نازک که تمام مواد شیمیائی و رنگ را قبل از

وارد نمودن در حمام از آن عبور داده تا ذرات درشت و یا مواد خارجی گرفته شوند .

Sighting Colours

رنگهائی که بالیاف نساجی بمنظور شناسائی آنها در حین عملیات تولید زده میشوند . این رنگها بمحض شستشوی اولیه زایل میشوند .

Silicones

طبقه ای از پلیمرهای اکسیدارگانو – سیلیکون که بصورت امولسیون در ضد آب کردن و ضد چروک کردن و همچنین نرم کردن رزینها در صنایع نساجی بکار برده میشوند .

Silk

ابریشم طبیعی – رشته های بسیار بلند پروتئینی که توسط کرم ابریشم تولید میشود .

Silk Boil-Off

جوشانیدن ابریشم برای زدودن صغ آن .

Silk Bleaching of

سفیدگری ابریشم – معمولا " ابریشم صغ گرفته شده را با آب – اکسیژنه سفید میکنند .

Silk Degumming of

صغ گیری ابریشم – جدا نمودن سریشین – ابریشم را در آب جوش و کمی صابون می شویند ولی گاهی در مورد بعضی از پارچه ها مقداری از صغ را در ابریشم باقی میگذارند .

Silk, Dyeing and Printing of

رنگرزی و چاپ ابریشم – ابریشم یکی از برجسته ترین البیاف نساجی از نظر رنگ پذیری و شفافیت میباشد . تقریبا " تمام رنگهائی که جهت

رنگری و چاپ پنبه و پشم بکار میرود در مورد ابریشم نیز استفاده میشود.

Silk Finishing

ابریشم نما کردن - تکمیل ابریشمی - نوعی تکمیل جهت شفاف و ابریشم نما کردن پارچه های پنبه ای.

Silk Grass

ابریشم علفی اصطلاحی برای الیاف درختی که دارای شفافیت کافی هستند.

Silk, Weighting of

باردادن ابریشم - این عمل بخاطر افزایش وزن و زیر دست دادن بابریشم انجام میگردد. جهت اینکار از املاح فلزی مخصوصاً "املاح قلع مثل کلرور استانیک بکار میرود. بایستی پس از باردادن ابریشم در انتخاب رنگ آن دقت بسیار کرد چون پایداری بیشتر رنگها مثل رنگهای اسیدی پس از باردادن بر روی ابریشم خوب نیست.

Silk Worm

کرم ابریشم - انواع حشراتی که برای پروانه شدن پيله ساخته و تولید ابریشم مینمایند.

Silver Blue

رنگ نقرآبی از رنگهای معروف خزومینک.

Singeing

کز دادن - زدودن الیاف باز شده و بالا آمده از سطح نخ و یا پارچه های پنبه ای بوسیله سوزاندن آن که از دوراه انجام میگردد.
۱ - از طریق گذراندن پارچه از بین صفحه های سرخ شده بوسیله حرارت.

۲ - بوسيله شعله مستقيم گاز .

Single Processing

عمليات يك مرحله اى .

Sinna Knot

گره فارسى - گره مشهورى كه قاليهاى ايرانى اكثرا " بوسيله آن بافته ميشوند .

Sirius Dyes

رنگهاى مستقيم از كارخانجات باير آلمان .

Sisal

اليافى كه از برگهاى گياهى بنام سيسال گرفته ميشوند . اين الياف زرد كم رنگ يا كرم ميباشند . الياف بسيار بلند و شكنده ميباشند و بيشتر در جزاير اندونزى و جاوه ميرويند .

Size

آهار - ماده ايكه در سطح نخ پوشش نازك ايجاد ميكند تا قدرت نخ را در عمليات بافندگى افزايش دهد و از پاره شدن آن جلوگيرى كند . آهار قبل از عمليات رنگرزى و چاپ از روى پارچه زدوده ميگردد .

SIZING Comb

شانه آهار (مقدمات بافندگى) .

Skein

كلاف نخ .

Skein Dyeing

رنگرزى كلاف - رنگرزى كلاف نخ قبل از بافته شدن اين روش بيشتر در مورد نخ پشم و ابريشم اجراء ميشود .

Skin Wool

پشمی که پس از مرگ گوسفند از روی پوست قیچی میکنند .

Skitteriness

لکه های کوچک و بزرگی که ناشی از بدرنگ کردن و یا عوامل خارجی در سطح نخ و یا پارچه دیده میشود .

Skying/Skying Range

تعدادی غلطکهای هدایت شونده که معمولاً " در ارتفاع بالاتر از ماشینهای رنگریزی و تکمیل و یا رنگریزی مداوم قرار گرفته و پارچه پس از عملیات رنگریزی و تکمیل و قبل از اینکه وارد ماشین بعدی شود روی این غلطکها بطور آزاد در قضا حرکت میکند . این عمل در بعضی موارد مانند رنگریزی با رنگهای خمی بمنظور اکسیده شدن رنگ در هوای آزاد انجام میگردد .

Slasher

ماشین آهار نخ تار (مقدمات بافندگی) .

Slasher Creel

پایه فرقه ماشین آهار (مقدمات بافندگی) .

Slashing

عمل آهار زنی تار - ماشین آهار زنی تار - عملیاتی که بوسیله آغشته کردن نخ تار با آهار نشاسته و غیره انجام میگردد و استحکام و قدرت تحمل عملیات بافندگی را در نخ افزایش میدهد .

Sley

تعداد دندان در اینچ شانه (بافندگی) .

Slape Wool

پشم دباغی - پشمی که بوسیله مواد آهک دار از پوست در دباغی جرم کنده میشود . این پشم معمولا " مقدار زیادی کلسیم و آهک همراه دارد .

Slippage

تمایل الیاف ، نخ ، فیلامنت و پارچه به باز شدن از هم و در رفتن .

Sliver

فتیله - لوله کردن بدون تاب الیاف ، موازی هم ، در ماشین فتیله یا شش لا .

Slop Padding

بار دادن یکنواخت پارچه بطور باز داخل در حمام ماشین فولارد یا پد قبل از آنکه محلول اضافه آن با غلطکهای فشار دهنده گرفته شود .

Slub

مکانهای نایکنواخت در نخ بطوریکه این نقاط ممکن است بمنظور ایجاد آثار مخصوص در نخ انجام شده باشد . مثل نخهای فانتزی .

Slubbing(Wool)Dyeing of

رنگرزی الیاف پشمی بصورت فتیله و هانک .

Smyrna Rugs

قالیهای از میر - قالیهائی که در ترکیه بصورت گلیم و یا قالی بافته میشوند .

Snaps/Snappers

در ماشین چاپ غلطکی پرزهای پارچه از آن جدا شده و مجتمع میگردد و تولید گلوله میکنند و در زیر تیغه دکتر جمع میشوند و باعث بالا آمدن آن شده و تولید لکه های طولی زیاد میکند .

Soaking

- ۱ - غوطه زنی - عمل کردن ویسکوز رایون با یک محلول مناسب روغن دار .
- ۲ - عمل کردن ابریشم یا صابون و یا روغن قبل از گرفتن کامل چسب و سربسین آن .

Soap

صابون - ماده ای که بوسیله ساختن نمک سدیم یا پتاسیم اسیدهای چرب و یا مخلوط اسیدهای چرب بدست می آید . معمولا " صابون از اثر یک قلیائی قوی در روی گلی سریداسید چرب بدست می آید بعلاوه گلیسرین که محصول جنبی آن میباشد .

Soaping Aftertreatment

عمل صابونی کردن با اضافه کردن قلیائی و یا بدون آن یکی از مراحل پس از رنگریزی در بعضی از رنگها مانند رنگهای ازوئیک ، خمی و یا گوگردی میباشد .

Soap-Shrunk Finish

عمل تکمیلی که در مورد پارچه های فاستونی در محیط آب و صابون انجام میشود و پارچه زیر دست نرم و رنگ شفاف پیدا میکند .

Soda Ash

به بیکربنات سدیم مراجعه شود .

Soda Boiling and Fastness to

جوشاندن و شستشوی پارچه پنبه ای در محلول کربنات سدیم در ماشین کی یر بدون فشار . معمولا " این عمل در مورد پارچه های رنگشده انجام میگردد و آرامایش ثبات رنگ بهمین منظور انجام میشود . در این

آزمایشات مقدار رنگ رفتگی و لکه گذاری مورد ارزیابی قرار میگیرد .

Sodium Acetate

استات سدیم بفرمول $\text{Na}(\text{C}_2\text{H}_3\text{O}_2) \cdot 3\text{H}_2\text{O}$

که بیشتر جهت چاشنی کردن اسید استیک بجای اسیدهای معدنی در رنگریزی ، چاپ و تکمیل بکار میرود .

Sodium Bicarbonate

جوش شیرین، بیکربنات سدیم، ترکیب NaHCO_3

بمقدار زیاد بعنوان یک قلیائی ضعیف بکار برده میشود .

Sodium Bichromate

بیکرومات سدیم بفرمول $\text{Na}_2\text{Cr}_2\text{O}_7 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$

که در رنگریزی پشم با رنگهای کرومی مورد استفاده قرار میگیرد . همچنین بمنظور عملیات بعدی پس از رنگریزی در رنگهای مستقیم و خمی استفاده میشود .

Sodium Bisulphate

بی سولفات سدیم با فرمول NaHSO_4 گاهی در

رنگریزی و تکمیل بجای اسید سولفوریک رقیق مورد استفاده قرار میگیرد .

Sodium Bisulphite

بی سولفیت سدیم با ترکیب NaHSO_3 یک احیاء

کننده ضعیف است و در چاپ مقاوم در رنگهای ازوئیک مورد استفاده است .

Sodium Borate

براکس - بورات سدیم - ترکیب $\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$

که بعنوان قلیائی ضعیف مورد استفاده است .

Sodium Carbonate

کربنات سدیم - سودا^۱ش - با فرمول $\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$ که در بیشتر موارد برای ایجاد محیط قلیائی متوسط در رنگری و چاپ رنگهای ری اکتیو و رنگهای خمی بکار میرود.

Sodium Chloride

نمک طعام - کلرور سدیم - با ترکیب Na Cl در اکثر رنگریها و چاپها بعنوان الکترولیت و ماده تعاونی بکار میرود مثل رنگهای مستقیم و ری اکتیو.

Sodium Chlorite

ترکیب NaClO_2 در سفیدگری بکار میرود.

Sodium Chlorate

ترکیب کلرات سدیم Na ClO_3 که همراه با یک اسید معدنی و یک کاتالیزور نظیر کلرور وانادیم بصورت یک اکسید کننده قوی در رنگهای که احتیاج به اکسیداسیون قوی دارند مانند مشکی آنیلین بکار برده میشود. در چاپ برداشت نیز بکار میرود.

Sodium Chromate

کرومات سدیم با ترکیب $\text{Na}_2 \text{Cr O}_4$ در رنگری رنگهای دندانه ای و کرومی مخصوصا " در روش رنگ و دندانه تواءم بکار برده میشود.

Sodium Hexametaphosphate

ترکیب $\text{Na}_2(\text{Na}_4\text{P}_6\text{O}_{18})$ بصورت نرم کننده جهت آبهای سنگین که نمکهای کلسیم و منیزیم آن فراوان است بکار میرود.

Sodium Hydrosulphite

هیدروسولفیت سدیم - یک ماده احیاء کننده قوی که در رنگهای خمی و گاهی جهت سفیدگری بکار برده میشود.

Sodium Hypochlorite

ترکیب Na O Cl که جهت سفیدگری و همچنین کلرینه کردن پشم بکار میرود و یک ماده اکسید کننده میباشد.

Sodium Nitrite

نیتريت سدیم با ترکیب Na NO_2 که در «دیازتاسیون» و در سایر راکسیونها که با اسید نیترو احتیاج باشد و همچنین در ظهور رنگهای خمی محلول در پارچه های چاپ شده بکار میرود.

Sodium Perborate

پربرات سدیم با ترکیب $\text{Na BO}_3.4\text{H}_2\text{O}$ که از جمله مواد اکسید کننده ایست که در رنگرزی و چاپ بکار میرود.

Sodium Peroxide

ترکیب $\text{Na}_2 \text{O}_2.8\text{H}_2\text{O}$ یک ماده اکسید کننده قویست که در سفیدگری های معینی در پارچه بکار برده میشود.

Sodium Persulphate

ترکیب پر سولفات سدیم $\text{Na}_2 \text{S}_2 \text{O}_7$ بصورت اکسید کننده مورد استفاده است.

Sodium Phosphate

بقسمت فسفاتها مراجعه شود.

Sodium Silicate

(آب شیشه) - ترکیب $\text{Na}_2 \text{Si}_4 \text{O}_9$ بصورت یک قلیائی ضعیف مورد استفاده قرار میگیرد.

Sodium Sulphate

سولفات سدیم یا نمک گلابر یا سولفات دو سود با ترکیب $\text{Na}_2\text{SO}_4 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$ بطور وسیعی در حمام رنگ مستقیم بصورت الکترولیت و یا رنگهای اسیدی بصورت یک ماده تعاونی مورد استفاده قرار میگیرد.

Sodium Sulphide

سولفید سدیم با ترکیب $\text{Na}_2\text{S} \cdot 9\text{H}_2\text{O}$ یک ماده احیاء کننده است که بطور وسیع در رنگهای گوگردی مورد استفاده است.

Sodium Sulphoxylate Formaldehyde

سولفواگزالات فورم آلدهید با نامهای تجاری فورموزول و رنگالیت با ترکیب $\text{NaHSO}_2 \cdot \text{CH}_2\text{O} \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ که بمقادیر زیاد به صورت یک ماده احیاء کننده در چاپ رنگهای خمی و همچنین برداشت سفید و رنگی مورد استفاده قرار میگیرد.

Softening

عمل نرم نمودن الیاف و یا بهتر نمودن زیر دست آنها که بوسائل مکانیکی و یا شیمیائی صورت میگیرد.

Soft Water

آب سبک - آبی که عاری از سنگینی موقتی و یا دائمی میباشد. و یا سنگینی آن بوسائل مختلف گرفته شده باشد.

Solanil Dyes

رنگهای اسیدی، قهوه ای ساخت اکنا - ایتالیا.

Solanthrene Dyes

رنگهای خمی ساخت فرانکلور - فرانسه.

Solar Dyes

رنگهای مستقیم و اسیدی ساخت ساندوز - سوئیس.

Soledon Dyes

رنگهای خمی محلول از آی سی آی - انگلستان.

Sollio Dyes

رنگهای گوگردی ساخت اکنا - ایتالیا.

Solid

اصطلاحی که معمولاً "در مورد رنگری پارچه های بافته شده مخلوط از دو یا چند نوع لیف بکار میرود بطوریکه پس از رنگری همه الیاف یک رنگ شده و با نگاه تفاوتی بین رنگ آنها احساس نشود.

Solidonia

نوعی الیاف بازیافته گیاهی که توسط آلمان قبل از جنگ جهانی اول به بازار فرستاده شد.

Solochrome Dyes

رنگهای دندانه ای ساخت کارخانجات آی سی آی انگلستان.

Solophenyl Dyes

رنگهای مستقیم ساخت گایگی - سوئیس.

Solubility

حلالیت - قدرت حلالیت یک ماده در یک حلال - بطور مثال انحلال نمک در آب یا نایلون در اسیدفورمیک - کیفیت و کمیت قدرت حلالهای گوناگون برحسب ویژگی حلال و شرایط محیطی متفاوت میباشد. قدرت حلالیت برحسب در صد تعیین میگردد.

Solubilized Sulphur Dyes

رنگهای گوگردی محلول - این طبقه از رنگها - دو نوع هستند .
۱ - آن دسته از رنگهای گوگردی که با اضافه کردن سولفید سدیم و یا یک احیاء کننده دیگر بحمام احتیاج دارند .
۲ - دسته دیگر که تمایلشان نسبت بسلولز زیادتر است و با افزودن سولفید سدیم و یا یک ماده احیاء کننده بحمام رنگری نیاز ندارند .

Solubilized Vat Dyes

رنگهای خمی محلول - نمک " سدیم سولفوریک استر " رنگهای خمی که بصورت پایدار و محلول در آب هستند . این رنگها مانند رنگهای مستقیم روی سلولز بکار برده میشوند و بعضی از این رنگها بواسطه تمایل کمشان بجذب شدن با روش پد در روی پارچه های سلولزی بکار برده میشوند .

Solubilized Agents

موادی که باعث حل شدن و یا تسریع عمل حل شدن شوند بدون آنکه خود وارد عمل گردند .

Soluble Oiles

روغنهای محلول - روغنهایی که بوسیله عملیات شیمیائی قابل حل در آب میشوند مثل روغنهای سولفونه شده نظیر روغن قرمز ترک .

Solute

ماده ای که در یک حلال حل شود .

Solution Dyeing

عمل رنگری الیاف مصنوعی بروش افزودن پیگمنت بمحلول ریسندهی قبل از آنکه بصورت لیف درآیند .

Solution Spinning

محلول سلولز که آماده ریسنندگی میباشد.

Solvent

حلال - مایعی که یک ماده را در خود حل میکند. در چاپ و رنگریزی آب بهترین حلالها میباشد.

Solvent Dyeing

روش ویژه رنگریزی با استفاده از قدرت حلالیت حلالهای آلی مثل رنگریزی پشم با رنگهای اسیدی در حضور الکل بنزلیک.

Solvent Dyes

رنگهایی که حلالیت آنها در آب کم و معمولاً " در یک حلال آلی قابل حل میباشد و استفاده از این رنگها با روشهای معمولی در رنگریزی الیاف نساجی بسیار کم و محدود میباشد.

Sorption

به مبحث جذب رنگ (Adsorption) مراجعه شود.

Sorting

جور کردن پشم - دسته بندی الیاف از نظر کیفیت و نوع کاربرد آنها.

Soumac Rugs

فرشهای سماقی - فرشهایی با گره ترکی و طرحهای هندسی بدون پرز که شباهت زیاد به گلیم دارند و در قفقاز و جمهوری های جنوبی اتحاد جماهیر شوروی بافته میشوند.

Soupling

عملیاتی که در آن قسمتی از صغ ابریشم طبیعی گرفته میشود این عمل زمانی انجام میشود که بخواهند در رنگریزی ابریشم مقداری از صغ

آن باقی مانده باشد.

Sour

ترش کردن - هر نوع عملیاتی که با اسید رقیق انجام شود.

Sour Chrome Mordant

دندان ترش - روش دندان دادن پشم با بیکرومات و اسید سولفوریک.

Soybean Fibre

الیافی که منشاء پروتئینی داشته و کوتاه هستند و از دانه های سویا گرفته میشوند.

Space Dyeing

رنگرزی نایکنواخت نخ بمنظور بوجود آوردن نخ و پارچه های فانتزی.

Spanish Knot

یکی از سه نوع گره قالی های دست باف.

Special Finishes

اصطلاح مخصوص جهت تکمیل های ویژه در پارچه مثل ضد آب ضد چروک - نرم کردن و غیره.

Spek Dyeing

اصطلاح امریکائی برای لغت Burl Dyeing

رنگرزی مواد گیاهی باقی مانده در پشم و یا رنگرزی پارچه های مخلوط پشم و پنبه.

Spectrophotometer

دستگاهی که جهت اندازه گیری شدت تشعشع طول موجهای مختلف در یک طیف ساخته شده است. با این دستگاهها کیفیت و کمیت رنگ

یک کالای نساجی از طریقه مطالعه در بازتابهای نمونه تعیین میگردد .

Spool

قرقره (بافندگی) .

Spin-Dyed or Spun-Dyed

مراجعه شود .

Mass- Coloration

به لغت

Spun Yarn

نخی که در آن الیاف کوتاه و بلند بهم تابیده شده اند .

Spinning

ریسندگی - کلیه عملیات تهیه نخ از ابتدا تا انتهای آن ریسندگی

مینامند .

Spinning Oil

روغنهایی که جهت استحکام و نرمش الیاف پشم ، کتان و غیره در

زمان ریسندگی به آنها میزنند تا از شکنندگی و پاره شدن آنها جلوگیری

گیری شود . این روغنها بایستی طوری انتخاب شوند که در شستشوی اولیه

قبل از رنگریزی کاملاً زدوده شوند .

Spinning Machine

کلیه ماشین آلاتی که در خطر ریسندگی صرفنظر از نوع الیاف بکار

میروند .

Spiral Steamer

نوعی اطاق بخار که پارچه بطور مداوم از آن عبور کرده و بخار

می بیند شرایط بخار دادن در این نوع ماشینها شبیه اطاقهای بخار معمول

میباشد .

Spirit of Salt

جوهر نمک - اسید کلریدریک . H Cl

Splash Resistant

به مبحث مقاوم نمودن پارچه در برابر باران Showerproof
مراجعه شود .

Splits

پارچه هائیکه دارای یک لبه اضافه در وسط بوده و پس از تکمیل
میتوان آنرا بدو قسمت و دو پارچه کامل لبه دار تقسیم نمود .

Spray Printing

روش بکار بردن اسپری، یا پاچیدن رنگ روی پارچه بکمک کاغذهای
پیش طراحی شده و یا نوعی استنسیل .

Spun Blend

نخی که از چند نوع مختلف لیف باهم تابیده شده باشد ، مثل
مخلوط ویسکوز - نایلون - پشم و پنبه و غیره .

Spurt Pipes

لوله های مشبکی که در ماشین شستشو قرار دارند و آنها را با فشار به
روی پارچه میپاشند .

Squeegee

رنگ کش - قطعه چوب یا فلز با لبه لاستیکی که خمیر چاپ را
در قالبهای اسکرین با فشار دست و یا ماشین بسطح پارچه هدایت میکند.

Stabilized

نام تجارتي جهت تکمیل های مختلف پارچه های پنبه ای ویسکوز
بارزین جهت ضد چروک و نرم کردن آن .

Stabilized Diazo Compounds

ترکیبات دی آزو پایدار و مخصوصاً "ترکیبات" آزودی آزو" که ثابت و بصورت پودر درآمده اند .

Stability

پایداری - مقدار پایداری یک ماده شیمیایی چه از نظر فیزیکی و چه شیمیایی در استفاده و یا انبار شدن در شرایط مختلف .

Stain Resistant

عملیاتی که باعث مقاوم شدن پارچه در برابر لکه میگردد .

Staining

لکه گذاری - لکه پذیری - قابلیت رنگ و لکه پذیری مختصر پارچه ، کاغذ ، چرم و غیره - لکه پذیری غیر قابل انتظار در عملیات نساجی .

Standard Atmosphere

هوای استاندارد - هوایی که دارای ۶۵٪ رطوبت و ۲۰ درجه سانتی گراد حرارت باشد .

Standard Condition

مقدار رطوبتی که یک کالای نساجی در شرایط متعارفی میتواند داشته باشد .

Standard Depth

عمق استاندارد رنگ - کمیت بصری رنگ موجود در یک ماده نساجی که معرف عمق استاندارد میباشد و تحت آن آزمایشات ثبات رنگ انجام میگردد بدون اینکه فام رنگ تغییر کند .

Standard Regain

مقدار درصد رطوبتی که بطور رسمی نسبت بوزن خشک کالا در صنایع نساجی پذیرفته شده است که این درصد نسبت بانواع مختلف

الیاف متفاوت میباشد .

Standard Bath

حمام استاندارد ، حمامی که در آن عمل کردهای متعدد رنگریزی انجام میشود و هر بار مقداری مواد تعاونی و یا رنگ جهت ثابت نگهداشتن غلظت مواد بآن افزوده میشود .

Stannous/Stannic Chloride

کلرور استانو و استانیک (کلرورهای قلع) که در چاپ رنگهای دندانه ای و مخصوصاً " قرمز آلیزارین و همچنین رنگریزی پشم با رناس و بار دادن ابریشم مورد استفاده قرار میگیرند .

Staple Fibre

الیاف کوتاه، لغتی متضاد فیلامنت یا الیاف بلند که البته طول الیاف باید مناسب با عملیات ریسندگی باشد .

Starches

انواع نشاسته - نشاسته یکی از اجزاء مهم در خمیر چاپ پارچه به عنوان غلظت دهنده میباشد و همچنین در آهار زنی نخ تار و بعنوان پر کردن پارچه در چلوار و سایر پارچه های نظیر آن بکار میرود . انواع مختلف نشاسته که در نساجی بکار میرود عبارتند از :
ذرت - گندم - برنج - سیب زمینی - جو و سایر حبوبات نشاسته دار .

Starch-Iodid Paper

کاغذ آغشته به ید و نشاسته که در محیط اسید نیتر و یا کلر آبی رنگ میشود و بعنوان معرف بکار میرود .

Starch Roller

غلطک نشاسته زنی که در بعضی از ماشینهای چاپ وجود دارد .

Star Frame Dyeing Machine

ماشین رنگری ستاره ای - در این ماشین پارچه از یکطرف به قابهایی که دارای قلاب و یا گیره میباشند و شکل علامت (+) دارند متصل میشوند و باینصورت در حمام رنگری ماشین قرار میگیرند و رنگ میشوند . در این نوع ماشینها محلول در حرکت و پارچه ساکن میباشد .

Star Steamer

دستگاه بخار ستاره ای - پارچه بصورتی که در بالا ذکر شد در اطاق بخار قرار میگیرد و بخار داده میشود . این طریقه بیشتر جهت پارچه هائیکه بصورت تریکو تاری و یا توری بافته شده اند .

Starting Bath

غلظت اولیه رنگ و مواد تعاونی که در شروع رنگری تعیین و در حمام رنگری ریخته میشود . چنانچه تعداد رنگری مکرر باشد مقدار مواد بر حسب تعداد عملیات تعیین و در فواصل هر رنگری غلظت حمام مجدداً تنظیم میگردد .

Static Electricity

الکتریسته ساکن - الکتریسته ای که در حین عملیات تولید بویژه ریسندگی و بافندگی در اثر سایش الیاف بهم جمع شده و ایجاد اشکالاتی مینماید . این اثر در مورد ریسندگی الیاف مصنوعی شدیدتر میباشد .

Steaming

بخار دادن - هر نوع عملیات بخار دادن چه نخ و چه پارچه که جهت تثبیت آنها انجام گیرد . بویژه بخار دادن پارچه چاپ شده که برای تثبیت رنگ اجراء میشود .

Stencil Printing

چاپ استنسپل - چاپی که قبل از چاپ اسکرین رایج بوده و اکنون بسیار محدود شده است. روش کار متکی به کندن طرح روی صفحه نازک "روی" میباشد و رنگ بوسیله برس از آن عبور کرده و به پارچه منتقل میگردد.

Stenter

ماشین استنتر - در این ماشین دو سری نوار زنجیری و یا سوزنی متحرک و با سیکل بسته حرکت میکند و پارچه را با عرض بازو وارد محفظه داغ ماشین میکند. این ماشین جهت خشک کردن، فیکسه کردن رنگ، ثابت نمودن ابعاد پارچه و تکمیل های مشابه بکار میرود.

Sticking - In

برخی از خمیرهای چاپ دارای مواد جامدی میباشد که در شرایطی خاص هاکی شده غلطک رسوب سختی را تشکیل میدهند و باعث ایجاد نقص و معایبی در چاپ میشوند.

Stiffening

پر کردن - سخت نمودن - هر نوع ماده ای که باعث سخت و پر شدن پارچه بشود. گاهی مواد ویژه ای که این خاصیت را دارند با هار نشاسته و یا رزینها افزوده میشوند.

Stiffness Tester

به اصطلاح Flexing Test مراجعه شود.

Stilbene Colouring Matter

دسته رنگهایی با ساختمان شیمیائی متنوع که از کندانسه شدن ماده شیمیائی واسط "نیتروتولون سولفونیک اسید" در محلول قلیائی آبی،

تنها و یا همراه با سایر ترکیبات حلقوی بدست می‌آید، کروموفور این رنگها عموماً "گروه‌های ($-N:N-$) و یا ($\begin{smallmatrix} N \\ \vdots \\ N \end{smallmatrix} \geq 0$) میباشند - رنگهای استیلبن عموماً "مستقیم" و در برخی اوقات جهت رنگریزی چرم و یا تشکیل لاک و یا رنگهای سولونت نیز مصرف دارند. فام این رنگها عموماً "زرد، نارنجی و قهوه ای می باشد. ثباتشان در برابر نور خوب و در محیط‌های احیاء کننده مقام هستند.

Stipple Roller

غلطک نقطه چین - غلطک مسی در چاپ غلطکی که بجای طرح فقط نقطه های کوچکی روی آن حکاکی شده است.

Stock Dyeing

رنگریزی الیاف بعد از شستشو و قبل از ریسندگی. اینوع رنگریزی در مورد تعدادی از الیاف بویژه پشم انجام میگردد.

Stock-Vat

حمام مادر - حمام اصلی - محلول غلیظ ترکیب لوکو (مشتق - بیرنگ) رنگ خمی که باین شکل تهیه میگردد و بعد بحمام رنگریزی (حاوی سود کستیک و هیدوسولفیت اضافی) افزوده میگردد و عمل رنگریزی در آن انجام گیرد.

Storage Stability

پایداری در انبار شدن و یا راکد ماندن - پایداری مواد نساجی در زمان انبار شدن بطوریکه مشخصات شیمیائی و فیزیکی آنها تغییر نکند.

Stoving

سفیدگری کوره ای - سفید کردن پشم، ابریشم و مو بوسیله گاز سولفورو. در این روش کالای مرطوب در داخل اطاقکی قرار میگیرد و برای

زمان معین و لازم گاز سولفورو بداخل مخزن دمیده میشود و کالا سفید میگردد.

Stoving, Fastness to

ارزیابی ثبات رنگ پارچه در مجاورت هوای آلوده بگاز سولفورو، جهت تعیین آن، پارچه رنگ شده بمحلول صابون آغشته میگردد و در دستگاہی در معرض وزش گاز سولفورو قرار میگیرد. میزان رنگ پدیدگی ارزیابی میگردد.

Straight Shades

رنگری کالا با یک رنگ که متمایز است از رنگری که در آن از مخلوط چند رنگ استفاده شود.

Straining Cloth

پارچه صافی - پارچه هائیکه معمولاً " جهت صاف کردن خمیر چاپ و یا پیگمان بکار میروند و بر حسب ظرافتشان انواع مختلف دارند.

Strength عمق و قدرت رنگ.

Stretch

کشش طولی یا عرضی پارچه - کشش الیاف و یا نخ.

Strike

مقایسه سرعت جذب رنگ در لحظات اولیه رنگری در یک کالای مشابه و در دو حمام رنگ مشابه.

Stripping

زدودن و یا زائل کردن رنگ و مواد تکمیلی از روی پارچه.

Stripping Agents

مواد رنگ زدا، موادی که با عکس العمل شیمیائی و یا حلالیت آنها رنگ و مواد تعاونی را میتوان از روی پارچه زدود .

Strong

قوی ، معادل لغت عمیق " Deep " که قدرت و پر بودن رنگ را نشان میدهد .

Structural Formula

فرمول باز ، فرمولی که با نگاه کردن بآن میتوان فهمید که ترکیب از چه عناصر تشکیل شده و ترتیب قرار گرفتن این عناصر و پیوند آنها چگونه است .

"S" Twist

تاب راست - سمت تاب نخ بطوریکه از چپ بالا شروع شده و بر راست انتها ختم شود مانند نوشتن حرف " S " ، که قسمت وسطی حرف سمت تاب را بخوبی نشان میدهد .

Style (Printing)

روش چاپ - طبق تعریف S.D.C. - اصطلاحی که بطور مختصر نحوه تولید چاپ را با توجه بروش و طبقه شیمیائی رنگ و یا هردو بیان میکند .

Sublimation

تصعید رنگ - تبدیل مستقیم ماده از حالت جامد به بخار بدون اینکه بحالت مایع درآید و همچنین بدون آنکه حرارت اثری در این تبدیل داشته باشد .

Substantive Dyes

نام دیگر رنگهای مستقیم .

Substantivity

طبق تعریف S.D.C. سوبستنتیو عبارتست از جاذبه بین کالا و یک رنگ و یا سایر موادی که در حمام رنگری قرار دارند .

Substrate

کالائی که رنگ و یا مواد تعاونی در روی آن بکار برده میشود .

Sudan

رنگهای حلال ساخت کارخانجات مختلف رنگسازی .

Suede

چرم - جیر .

Suede Cloth

پارچه های تریکو و یا نساجی که بصورت جیرنما تکمیل شده باشند .

Suede Finish

تکمیلی که پارچه های گوناگون را جیرنما نشان میدهد .

Suint

عرق خشک شده بدن گوسفند که در پشم خام بمقدار زیاد وجود دارد و حاوی نمکهای قابل حل پتاسیم و اسیدهای چرب میباشد .

Sujjadeh Rug

سجاده ؟ - قالیچه های کوچک جهت نماز که در کشورهای عربی بافته میشود .

Sulfogene

نام تجاری رنگهای گوگردی از کارخانجات دویونت - آمریکا .

Sulfonine

نام تجارتي رنگهای اسیدی از کارخانجات ساندوز - سوئیس.

Sulphide Colouring Matters

این گروه از رنگها بوسیله حرارت دادن ترکیبات مختلف آلی با گوگرد و یا پلی سولفورهای قلیائی تهیه میشوند. نوع رنگی که بدست میآید بترکیب آلی و شرایط سولفوریزه کردن آن بستگی دارد. اغلب رنگهای گوگردی و تعداد کمی از رنگهای خمی جزو این گروه میباشند.

Sulphol Dyes

نام تجارتي گروهی از رنگهای گوگردی.

Sulpholan Dyes

نام تجارتي رنگهای اسیدی از کارخانجات مختلف.

Sulphon Dyes

نام تجارتي رنگهای اسیدی از کارخانجات مختلف.

Sulphonated Oils

روغنهای سولفونه شده که قابل حل در آب شده اند و بیشتر بمنظور آبخور کردن الیاف مختلف بکار میروند.

Sulphozol Dyes

نام تجارتي رنگهای گوگردی.

Sulphur Dye

رنگهای گوگردی.

Sulphuric Acid

اسید سولفوریک - جوهر گوگرد با ترکیب H_2SO_4 که در رنگری الیاف نساجی مخصوصاً "پشم" موارد استفاده فراوانی دارد.

Sultan Silk

ابریشم سلطانی - پارچه های بافته شده ابریشمی در انگلستان با ابریشم تهیه شده در ایالت بمبئی هند .

Sun Fast

(ثابت آفتابی) رنگهایی که معمولاً " در برابر نور معمولی آفتاب دارای ثبات کافی هستند .

Sungee

پارچه های دست باف بنارس هند جهت روسری که تار و پود آن دارای رنگهای مختلف بوده و جنس آن ابریشم میباشد .

Super Chrome Dyes

رنگهای دندانه ای .

Superlan Dyes

نام تجارتي رنگهای اسیدی .

Supracen Dyes

نام تجارتي رنگهای اسیدی از باير - آلمان .

Supracet Dyes

نام تجارتي رنگهای دیسپرس از انگلستان .

Supramine Dyes

نام تجارتي رنگهای اسیدی از باير - آلمان .

Supranol Dyes

نام تجارتي رنگهای اسیدی از باير - آلمان .

Surface Active Agents

کلیه مواد آلی که دارای خاصیت های نفوذ پذیری - آب خور کردن دیسپرس نمودن - حل نمودن - ضد کف بودن و سایر عملیات مشابه

میباشند. اساس کار این ترکیبات آلی متکی بر تغییر خواص سطحی و نیروهای جاذبه بین ملکولهای شرکت کننده در سیستم میباشد که خواص فوق الذکر را عملی میسازد.

Surface Printing

روشی از چاپ پارچه میباشد که طرح روی وسیله انتقال طرح به برجسته تعبیه شده است و قبل از اینکه عمل چاپ انجام گیرد برجستگی های طرح برنگ آغشته شده و سپس روی کالا چاپ میشود. چاپ قالب یکنوع از این روش میباشد.

Surface Tension

کشش سطحی - نیروهای داخلی که سبب میگردند مایعات در کمترین سطح تماس قرار گیرند. مانند یک قطره آزاد مایع که مایل است حالت کروی داشته باشد. برخی مواد شیمیائی قادر هستند که این نیروها را کاهش دهند.

Surgical Gause

پارچه تنزیب - پارچه های نازکی که جهت زخم بندی و مصارف پزشکی بکار برده میشوند. این پارچه ها معمولاً "سفید و استرلیزه شده اند."

Surfactant

اصطلاحی که در آمریکا برابر اصطلاح.

Surface Active Agents بکار برده میشود.

Suspension

اصطلاحی معادل دیسپرس یا پراکنده نمودن پودر غیر قابل حل در آب یا حالتی مشابه آن.

Suzani

سوزنی؟ - ۱ - انواع مختلف پنبه مرغوب که در ترکستان تهیه میشود.

۲ - پارچه های پنبه ای با طرحهای مخصوص که از گذشته های دور در ایران بافته و جزو هدایای نفیس محسوب میشده است.

Swealing

طبق تعریف S.D.C. مهاجرت نامطلوب رنگ بین زمان رنگریزی و خشک کردن پارچه.

"Sweet" Chrome Mordant

دندانه شیرین - روش دندانه دادن پشم فقط با بیکرومات.

Swelling Agent

موادی که باعث تورم لیف در حمام رنگ میشوند.

Synchromate - Dyes

نام تجارتي رنگهای دندادنه ای از کارخانجات سیبا - سوئیس.

Synthetic

مصنوعی - موادی که بیشتر آن بطور مصنوعی ترکیب و ساخته شده باشد که متمایز از منابع طبیعی میباشد.

Synthetic Detergents or Syndet

صابونهای مصنوعی - پاک کننده هایی که از مشتقات نفت و یا سایر مواد آلی گرفته میشود.

Synthetic Dyes

رنگهای مصنوعی - رنگهایی که با سنتز نمودن مواد اولیه و واسطه با یکدیگر ساخته میشوند و از رنگهای طبیعی متمایز میباشند.

Synthetic Fibres

الیاف ساخته دست بشر - که کاملاً " از عناصر و ترکیبات شیمیائی اولیه ساخته شده اند .

Synthetic Gums

صغ های مصنوعی و یا مشتقات قابل حل سلولز .

Synthetic Resin

رزینهای مصنوعی که از پلیمریزه و یا کندانسه کردن موادآلی تهیه شده باشند .

Synthetic Textiles

کالاهاى نساجى ساخته دست بشر .

Synthetic Tannins

ترکیبات فنولیک سولفوریزه شده که بجای تانن و یا مواد مازوجی طبیعی در رنگریزی و چاپ رنگهای بازیک و همچنین در صنعت چرمسازی و رنگریزی آن بکار میروند . از این ترکیبات برای رزرو کردن پشم در رنگریزی مخلوط پشم و سلولز با رنگهای مستقیم بکار می رود .

Syntofil

نام تجارتي الیاف سنتتیک " پلی وینیل الکل " که در اروپا تهیه میشود .

T

Tabby

اصطلاح قدیمی انگلیسی برای بافتهای ساده ابریشمی، پشمی .

Tabriz Rug

قالی تبریز - قالی تبریز با بافت بسیار ظریف و پرز کوتاه و قیچی شده و طرحهای بسیار زیبای درهم و رنگهای متفاوت و گره ترکی ، یکی از معروفترین قالیهای ایران میباشد .

Taffeta

تافته ، لغت ایرانی که باروپا رفته - نوعی پارچه ساده با بافت معمولی که رنگ شفاف و یا مات داشته و از ابریشم - پنبه و کتان بافته میشود .

Tailing

دنباله دار شدن پارچه رنگ شده . این عیب ناشی از کاهش غلظت رنگ و یا مواد تعاونی موجود در حمام رنگ میباشد که سبب کم رنگ شدن تدریجی پارچه در جهت طول آن میشود .

Tailing Down

عیبی که در اثر کند و یا کثیف بودن تیغه تمیز کننده و یا تیغه دکتر در ماشینهای چاپ غلطکی روی پارچه بوجود میآید ، علت آن عبور کردن رنگ از زیر تیغه میباشد .

Take-Up

۱ - مقدار برداشت مایع توسط پارچه در ماشین پد .

Take - Up Gearing

دنده پیچش پارچه .

Talk

پودر نرم سیلیکات منیزیم که در وزن دادن بیارچه های پنبه ای مورد استفاده قرار میگیرد .

Tanners Wool

پشم دباغی شده - پشمی که از جلد گوسفند در عملیات دباغی جدا میشود .

Tannic Acid

نوعی کاربوهدرات قابض (مواد مازوجی) که مشتق شده از گیاهان و منابع طبیعی است و در چرمسازی و رنگرزی با رنگهای بازیک بکار میرود . بیشتر رنگهای طبیعی که در ایران مصرف میشود مثل پوست گردو ، هلیله ، بزغنج - ناردانه - و امثال آنها حاوی اسید تانیک میباشند .

Tannins

مواد مازوجی که اسید تانیک نیز خوانده میشود .

Tannin Mordant

روش دندانه دادن پارچه های سلولزی جهت رنگرزی با رنگهای بازیک با مواد مازوجی .

Tapestry

پرده دیوار کوب - پرده قالیچه نما - کف پوشهای سبک اطاق نوعی پارچه های سنگین با بافتهای پر طرح و دکوراتیو که طرح آن با نخ پود پارچه درست میشود و از گذشته های بسیار دور تاریخ ، انواع آنها در موزه های نساجی یافت میشود .

Tarakama

انواع مختلف فرش که در کوهستانهای قفقاز بافته میشود و دارای رنگهای پریده و جمع شدگی زیاد و طرحهای متوسط میباشد و شبیه قالیهای خرسک آذربایجان ایران هستند و دارای اهمیتی نیستند.

Tartar Emetic

ترکیب " پتاسیم آنتی موئن تارتارات " که در رنگرزی رنگهای بازیک بکار میرود. فرمول ($K SbOC_4H_4O_6 \cdot \frac{1}{2}H_2O$) .

Tartric Acid

اسید تارتریک $CO_2H \cdot CHOH \cdot CHOH \cdot CO_2H$
اسیدیست آلی و بیشتر در رنگرزی و چاپ مقاوم بکار برده میشود.

Teflon

نام تجاری الیاف " تترا فلورو اتیلن ". این الیاف در برابر حرارت و مواد شیمیائی بخوبی مقاوم بوده عموماً " مصارف صنعتی دارند.

Tehran Carpet

قالی و قالیچه هائی که در اطراف تهران مثل ورامین بافته میشود.
این قالیچه ها دارای طرحهای متنوع و رنگهای گوناگون میباشد.

Tekke Bokhara

قالیهای ترکمن ، ایل تکه .

Tekke Turkoman

قالیهای ترکمنی ایل تکه در ایران .

Temperature Control

کنترل درجه حرارت - اصول عملیات رنگرزی و تکمیل در درجه

حرارت‌های معین که از قبل تعیین و تنظیم شده است و کالای مورد نظر در زمان‌های معین و برای مدت معین تحت عملیات قرار میگیرد. مثلاً " استفاده از ترموستات و سایر وسائل مشابه.

Temperature-Range Properties

بررسی ویژگی‌های یک رنگ در یک سیستم رنگریزی که شامل ارزیابی کمی و رفتار یک رنگ ضمن عملیات رنگریزی و اثر درجه حرارت در مقدار جذب آن در شرایط تعیین شده میگردد.

Temperature Scales

بدرجات حرارت سانتی گراد و فارنهایت مراجعه شود.

Temporary Hardness

سنگینی موقت آب که ناشی از وجود بیکربنات کلسیم و یامنیزیم میباشد و در اثر جوشانیدن از بین میرود.

Tenacity

قوام و سختی لیف - نیروئی که جهت گسیختن یک لیف لازم است و بر حسب گرم بر دنیر بیان میشود.

Tenasco

اصطلاح تجارتي جهت ویسکوزهائی که قدرت زیادی در برابر کشش و پارگی دارند.

Tendering

پوسیدگی - شرایطی که باعث فساد و پوسیدگی فیزیکی الیاف شود، مثل اثر نور - تجزیه شیمیائی رنگ روی الیاف، تجزیه مواد کمکی و یا انواع تکمیل ها.

Tensile-Strenght

قابلیت و توانائی الیاف و کالای نساجی در مقابل پاره شدگی تحت کشش در یک جهت .

Tensionless Dye Jig

نوعی از ماشین های رنگرزی ژيگر که برخلاف ژيگرهای معمولی روی پارچه کشش وارد نمی کند .

Tenter

بلغت استتتر مراجعه شود .

Tenter Hook

قلاب و یا گیره های ماشین استتتر که در دو طرف ماشین روی نوار زنجیر دوار نصب شده و ضمن نگهداشتن کناره پارچه ، کشش نیز وارد میکنند .

Tergal

نام تجارتي الیاف پلی استر بصورت فیلامنت یا استیپل ، ساخت فرانسه .

Teron

الیاف پلی استر ساخت کشور رومانی .

Tertiary Colours

رنگهای سوم — زمینه رنگی که از مخلوط کردن سه رنگ اصلی قرمز ، زرد و آبی بوجود آمده باشد مثل زیتونیها ، قهوه ای ها — خاکستریها و مشکی و امثال آنها .

Terylene

الیاف پلی استر که در انگلستان ساخته میشود .

Test Paper

کاغذهای آزمایش که به محلول معرف ویا اندیکاتورها آغشته و خشک شده اند و در شرایط و حالات گوناگون شیمیائی رنگ مخصوصی ظاهر میسازند مثل کاغذ تورنسل و غیره .

Tetracid Dyes

نام تجارתי رنگهای اسیدی از کارخانجات CT

Tetrakisazo Dyes

به رنگهای آزوئیک مراجعه شود .

Tex

روش متریک شماره گذاری نخ :

برای الیاف و فیلامنتها برحسب میلی گرم بر کیلومتر .

برای نخ برحسب گرم بر کیلومتر .

برای نخهای کلفت برحسب گرم بر متر .

Textiles

منسوجات - کلیه الیاف و رشته‌هایی که بتوان آنها را در نساجی

بصورت نخ درآورد و یا آنها را بافت و یا تبدیل بصفحات پارچه نمود.

مانند تریکو ، توری ، پارچه های بافته شده ، نمد و پارچه های بافته نشده

و غیره .

Textile Fibre Identification

قانونی که در سوم مارچ ۱۹۶۰ در آمریکا جهت معرفی کالای نساجی

بتصویب رسید که شامل گذاردن برچسب روی کالا میباشد که جنس،

درصد الیاف تشکیل دهنده و سایر مشخصات لازم را روی آن نوشته‌اند.

Textile Finishing

تکمیل کالای نساجی - کلیه عملیاتی که پس از رنگرزی و سفیدگری

در کارگاه جهت بهتر نشان دادن ظاهر پارچه و یا مقاوم نمودن آن در برابر عوامل مختلف انجام میگیرد. مثل: عمل کالندر، مرسریز، ضد چروک، ضد آب، ضد آتش کردن و غیره.

Textile Finishing Agents

کلیه مواد تعاونی که در تکمیل پارچه های نساجی بکار میرود.

Textile Printing

چاپ منسوجات با انواع ماشینهای مختلف، مثل چاپ اسکرین، غلطک، قالب و غیره.

Textile Printing Styles

روشهای مختلف چاپ، مثل: چاپ مستقیم، چاپ برداشت، چاپ مقاوم، باتیک و غیره.

Textile Research Institute

تشکیلات سازمانی که جهت کارهای تحقیقی و آموزشی در رشته نساجی بوجود آمده و اعضاء آن از کارخانجات نساجی، مؤسسات علمی و آموزشی و تجاری این رشته میباشد و هدفشان جستجو و تحقیق درباره این رشته است.

Textile Testing

آزمایشات نساجی - کلیه آزمایشات فیزیکی و شیمیایی مربوط به الیاف، نخ و پارچه و مواد شیمیایی که روی آن بکار رفته است و شامل بررسی کمی و کیفی این عناصر میباشد.

Texture Rugs

یکنوع قالیههای ماشین باف که در ۱۹۳۰ بوجود آمد این نوع کف پوشها در انواع ماشینها بصور معمول و یا مخمل بانخهای مخلوط، شماره های

مختلف و رنگهای متنوع بافته میشوند .

Textured Yarn

نخهای تهیه شده از الیاف مصنوعی که یک سری عملیات حرارتی تحت کشش روی آنها انجام شده است و حجم آنها بطور قابل ملاحظه‌ای افزوده گردیده . از جمله تغییراتی که در خواص نساجی آنها رخ میدهد ، افزایش جذب رطوبت ، گرمی زیر دست و تقلیل خاصیت کرک شدن و افزایش قابلیت الاستیسیته را میتوان ذکر نمود . در این مورد بنخهای تجارتي تسلان ، بنلان ، آژیلان که مصرف عمده‌ای در تریکوبافی و جوراب بافی دارند اشاره میشود .

Thermal Conductivity Tester

روش اندازه گیری مقاومت پارچه در برابر حرارت .

Thermohardening

لغتی مترادف با ثابت نمودن کالا بوسیله حرارت .

Thermoplastic

موادی که در برابر حرارت نرم و پس از سرد شدن بسفتی اولیه برمیگردند .

Thermosetting

دارا بودن قابلیت سفت شدن و یا پلیمریزه شدن ترکیبات شیمیایی در اثر کاربرد حرارت . این روش جهت تثبیت کالاهای نساجی و تثبیت برخی از رنگها و رزینها روی پارچه اجراء میشود .

Thermostat

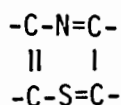
کنترل اتوماتیک درجه حرارت در فواصل زمانی معین .

Thermosol Dyeing

عمل رنگرزی الیاف مصنوعی مخصوصاً "الیاف پلی استر" بوسیله پدکردن آنها در محلول رنگ و سپس خشک نمودن پارچه و بعد تثبیت نمودن رنگ در حرارت حدود ۴۵۰ - ۴۰۰ درجه فادنه‌ایت. این روش در مورد پیگمنتها و برخی از رنگهای دیسپرس و پیگمنتهای خمی انجام میشود. مدت حرارت دادن حدود یک دقیقه است.

Thiazine Colouring Matter

مواد رنگی تی آزین - کروموفور این طبقه از رنگها حلقه تی آزین.

میباشد که در مرکز مولکول قرار بگیرد و در اطراف آن یک جفت حلقه معمولاً "بنزین یا نفتالن" قرار بگیرند. چنانچه اکسوکرومهای در موقعیت مناسب با اتم گوگرد قرار گیرند رنگهای بازیک بنفش - آبی و سبز بوجود می‌آورند.

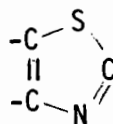
Thiazol Colouring Matter

مواد رنگین تی آزول - کروموفور این طبقه از رنگها حلقه تiazol

میباشد. اکسوکروم این رنگها گروه

آمین میباشند. و تiazol ها در

ساختن رنگهای مستقیم - سیانین

خمی گوگردی، آزو و آنتراکینون شرکت دارند. رنگهای تی آزول در مقابل مواد احیاء کننده ملایم پایدار هستند.

Thickener

غلظت دهنده - مواد طبیعی مثل کتیرا، نشاسته، صمغ عربی و

امثال آن و یا مواد مصنوعی و یا باز یافته از مواد طبیعی که در تهیه خمیر چاپ بکار میرود تا محلول رنگ را بصورت غلیظ و خمیر مانند درآورد. این مواد دارای چسبندگی بوده تا بتوانند در سطح پارچه قرار گیرند.

Thin کمرنگ - پریده رنگ - بسیار روشن.

Thioindigoid Dyes

رنگهای خمی از نوع ایندیگوئید که در فرمول آنها یک یا چند اتم گوگرد وجود دارد. از نظر طبقه بندی این رنگها جزو رنگهای خمی نوع ایندیگوئید محسوب میشوند.

Thional Dyes

نام تجاری رنگهای گوگردی از کارخانجات ساندوز - سوئیس.

Thionol Dyes

نام تجاری رنگهای گوگردی از آی سی آی - انگلستان.

Thixotropy

حالتی که در برخی از ژلاتین ها دیده میشود که در اثر همزدن و یا تکان دادن ویسکوزیته آنها کاهش میابد و پس از راکد ماندن بحالت اولیه بازمیگردند.

Thread

نخ - الیاف حلاجی و تابیده شده بهم - که مجموعه نازک و طویل الیاف را تشکیل میدهد. نخ ممکن است از الیاف گوناگون مانند پنبه، پشم، ابریشم و یا سایر الیاف و رشته های طبیعی و یا مصنوعی و یا مخلوط آنها تشکیل شده باشد.

Thread Count

شماره نخ - نمره نخ - واحدی که برای بیان کمیت نخ بکار میرود.

Tie and Dye Styles

روشهای مقاوم فیزیکی در رنگرزی که باعث ایجاد نقشهای جالبی روی پارچه میشود. مثل چاپ باتیک و یا رنگرزی پارچه با نقاط سیروپا گره خورده.

Tie Dyeing

روش رنگرزی پارچه در حالی که قسمتهایی از آن بسته شده و رنگ باین نقاط کمتر و یا اصلاً "سرایت نکرده و باعث بوجود آمدن طرحهای مختلف بر روی پارچه میگردد.

Tiftik

تفتک؟ - لغت غیر مستعملی که در قرن هفدهم در ایران جهت پارچه های بافته شده از پشم شتر رایج بوده است.

Time of Half Dyeing

اصطلاحی است برای مطالعه قابلیت جذب شدن رنگ توسط کالا و عملاً "مدت زمانی است که طی آن نصف رنگ موجود در حمام جذب کالا میشود.

Tinctorial Value

شدت رنگ که از کاربرد وزن استاندارد رنگ روی کالا در شرایط معین رنگرزی حاصل میشود.

Tionon Dyes

نام تجارتي رنگهای خمی از گایگی سوئیس.

Tinosol Dyes

نام تجارتي رنگهای خمی محلول از گایگی سوئیس.

Tint

حداقل رنگی که میتوان با آن یک منسوج را رنگ کرد وزمینه رنگی بسیار کمرنگ و پریده بوجود آورد .

Tin-Weighted Silk

ابریشم بار داده با املاح قلع .

Tipped

اصطلاح در مورد رنگرزی فقط نوک الیاف و یا پرزهای پارچه مثل پارچه های کرکی - مخملی و غیره .

Tippy Wool

پشمی که مقدار زیادی از عرق و کثافات بدن حیوان و سایر مواد خارجی همراه داشته باشد . پشمی که قسمت نوک آن در اثر عوامل خارجی خسارت زیادی دیده است و خواص آن از ریشه تا نوک تفاوت کند .

Titanium Dioxide

ترکیب اکسید تیتانیوم TiO_2 که در پیگمانهای سفید و همچنین جهت مات کردن الیاف مصنوعی بکار میرود .

Tjap Printing

چاپ قالب که در اندونزی و هند شرقی مرسوم است .

Tohalon

نام تجاری الیاف مصنوعی ساخت ژاپن که از سلولز مشتق میشوند .

Tola

فام یک رنگ طبیعی که در انجیل از آن نام برده شده و امروز معلوم نیست که از کدام گیاه گرفته شده است .

Tolah

نام پارچه های رنگ شده برنگ ارغوانی که در انجیل از آنها ذکر شده است .

Tommy Key

ابزار مخصوصی که در تنظیم های ماشین چاپ غلطکی بکار میرود .

Tone

فام - اصطلاحی که در مورد زمینه پارچه بکار برده میشود .

Ton-In-Ton

این اصطلاح در رنگریزی پارچه مخلوط از دو لیف مختلف با یک رنگ بکار میرود بطوریکه فام رنگ حاصل روی کالا برای هر دو لیف مشابه ولی عمق رنگ مختلف میباشد .

Ton-On-Ton Print

پارچه ای که با زمینه های مختلف از یک رنگ چاپ شده باشد .

Top, Tops

فتیله شانه شده که از الیاف بلند تشکیل شده و جهت تهیه نخ فاستونی بکار میرود - رشته های تابیده نشده الیاف مصنوعی که از ماشینی شانه گذشته باشد - بسته فتیله ، از پشم یا الیاف مصنوعی تقریباً "کروی و شلغمی شکل که وزن آن ۵ تا ۱۵ پوند میباشد و بهمین شکل بیزرنگری میشوند .

Top-Chrome Process

روش رنگریزی پشم با رنگهای دندانهای که ابتدا عمل رنگریزی و بعد عمل دندان (کروم) دادن انجام میگردد .

Top Dyeing

رنگریزی بسته فتیله بطوریکه کالا ثابت و محلول رنگ در حمام واز

درون بسته ها حرکت میکند .

Toquilla

الیافی که از برگ نوعی درخت خرما در امریکای جنوبی گرفته میشود .

Tour Jute

نوعی چتائی که مرکز عمده آن در هند و پاکستان است و رنگ آن از کرم روشن تا قهوه ای روشن و مسی متفاوت میباشد .

Total Solides

مقدار کمی مواد جامد در خمیر چاپ و یا حمام رنگ نظیر مجموع مقدار رنگ خمی یا دیسپرس و مواد غلظت دهنده که در خمیر چاپ بکار میروند .

Toucha

فرشهای پشمی مرغوب ساخت شوروی .

Tower Steamer

اطاق بخار بدون هوا که بشکل برج بلندی ساخته شده و در آن بخار بصورت اشباع دمیده میشود و پارچه در آن بصورت مداوم حرکت میکند و بدون اینکه با غلطک راهنما یا غلطکهای انتقال دهنده تماس داشته باشد طول برج را از پائین ببالا طی نموده و خارج میشود .

Tralon

نام تجارتي الیاف نایلون .

Trammel

نوعی تور جهت صید ماهی .

Trans Caspian Wool

انواع مختلف پشمی که در آسیای میانه بدست می آید و موارد استفاده آن بیشتر در تهیه قالیه های دست باف این مناطق میباشد.

Translucent

جسم نیمه شفاف - جسمی که تا حدودی نور را از خود عبور میدهد.

Travers Motion, Travers Arm

قسمتی از مکانیزمی که تیغه تمیز کننده دکتر را در ماشین چاپ عقب و جلو میبرد.

Trevira

الیاف پلی استر که در آلمان تهیه میشود.

Triacetate Rayon

معادل سلولز تری استات است.

Tri-Cel

نام تجاری تری استات در انگلستان.

Triarylmethane Dyes

مواد رنگین تری آریل متان - کروموفور این طبقه از رنگها گروه های

کینوئید شکل >C:Ar:NH و یا >C:Ar:O

است. (Ar در این ترکیبات هسته حلقوی میباشد). با متصل شدن

دو گروه آریل با تم کربن متان - سیستم کروموفور آنها کامل و با اضافه

شدن چند اکسوکروم در موقعیت پارانسیت با تم کربن متان مولکول رنگ

کامل میشود. رنگهای این گروه عموماً "در زمینه های قرمز - بنفش -

آبی و سبز هستند و ثبات آنها در برابر نور متوسط میباشد.

Triazol Dyes

نام تجاری رنگهای مستقیم از کارخانجات مختلف.

Tricot

تریکو - اقسام مهم پارچه های تریکو تاری .

Trichloroethylene

ترکیب $\text{CHCl}:\text{C Cl}_2$ که یکی از حلالهای آلست بهشتین استفاده آن در خشک شوئی میباشد .

Trichromatic Colorimeter

به کالریمتر مراجعه شود .

Triethanolamine

ترکیب $\text{N}(\text{C}_2\text{H}_4\text{OH})_3$ که برخی موارد بعنوان یک باز آلی بکار میرود .

Triphenylmethane

ساده ترین عضورنگهای خانواده " تری آریل متان " .

Trisazo Dyes

برنگهای آزو مراجعه شود .

Trisulfon Dyes

نام تجارتي رنگهای مستقیم از ساندوز سوئیس .

Tub-Dip or Tub Liquoring

روش فرو بردن کلاف نخ پنبه ای در رنگ و یا مواد دیگر بطوریکه پس از هر غوطه خوردن در مدت زمان محدود کلاف را خارج کرده و فشرده و زیادی محلول کلاف دو مرتبه بحمام بر میگردد . پس از هر بار عملیات ، مجدداً " حجم محلولی در حمام را با افزودن رنگ تنظیم میکنند .

Tumeric

زعفران هندی - ماده رنگی طبیعی که در رنگرزی پنبه با دندانه

زاج تولید رنگ زرد میکند . این رنگ در مقابل نور و قلیائی حساس میباشد .
و اخیراً " بعنوان معرف PH بکار میرود .

Turkestan Wool

پشم ترکستان - پشمهایی که در آسیای میانه بدست میآید و ۶۰٪
آن دارای رنگ سفید میباشد و بیشتر جهت قالی بافی بکار میرود .

Turkey Red

رنگ قرمز آلیمزایی .

Turkey Red Oil

روغن قرمز ترک یا روغن سولونه شده کرچک که مصرف عمده آن در
چرمسازی و آماده کردن نفتل و سایر موارد مشابه است و کلاً " کشش
سطحی را کاهش میدهد .

Turkish Knot

گره ترکی که از گره های عمده در بافت قالیهای دست باف است .
این گره بنام گره تبریزی نیز مشهور است .

Turkish Rug

انواع مختلفی از قالی که در ترکیه بافته میشود . طرح عمده آنها
هندسی و پرزهای قالی از پشم و ریز بافت میباشند ولی نسبت بقالی
ایران در درجه دوم اهمیت قرار میگیرد .

Turkoman Carpet

قالیچه ها ترکمن که تار و پود و پرز آن از پشم میباشد و عموماً "
قرمز رنگ با طرحهای هندسی هستند .

Tumeric

به مبحث زردچوبه یا زعفران هندی مراجعه شود .

Turpentine

اسانس تربانتین که از تقطیر رزینهای اولئیک کاج گرفته میشود. از این ماده جهت ضد کف در حمامهای رنگری استفاده میشود.

Tussah or Tussore

ابریشمی که از کرم ابریشم پرورش نیافته بدست میآید - انواع ابریشم که از کرمهای وحشی بدست میآید. ابریشم پرورش نیافته در مقایسه با ابریشم کرم پرورش یافته نایکخواخت تر و برتر و محکمتر میباشد. همچنین این اصطلاح در مورد پارچه هائیکه با این نوع ابریشم بافته شده اند نیز بکار میرود.

Twadde1 Hydrometer

غلظت سنج توآدل - این غلظت سنج استعمال فراوانی در تعیین چگالی محلولهای مورد استفاده در رنگری و تکمیل دارد در زیر مقایسه درجات توادل با درجه سنگین ویژه مقایسه شده است.

توآدل	سنگینی ویژه
۱۰	۱/۰۵
۴۰	۱/۲
۸۰	۱/۴
۱۲۰	۱/۶

Twille

جناق - نوعی طرح بافت پارچه (بافندگی).

Twist

تاب نخ - تابی که در ریسندگی بمنظور رشته کردن و تابیدن الیاف بهم اعمال میشود.

Two Bath Union Dyeing

روش دو حمامه رنگرزی پارچه های مخلوط از الیاف مختلف .

Twist Counter

ماشین اندازه گیری تاب نخ .

Twist Direction

جهت تاب - جهت تاب دادن نخ که به حروف "S" راست تاب و " Z " چپ تاب نشان داده میشود .

Twister

ماشین دولا تاب یا ماشینی که دو یا چند نخ را بهم می تابد .

Two Color Effect

رنگرزی دو رنگ متباین در روی یک پارچه مخلوط از الیاف مختلف .

Two Side Effects

پارچه هائیکه رنگ پشت و روی آنها باهم متفاوت هستند یا در اصطلاح فارسی پارچه های پشت دار .

Tyrian Purple

رنگ صدف ارغوانی که از هزار سال قبل از میلاد مسیح در مدیترانه شرقی مخصوصاً " در سواحل سوریه مورد استفاده قرار میگرفته و یکی از مهمترین رنگهای آندوره از نظر ثبات و شفافیت بوده است .

U

U.F or U/F

حروف اختصاری جهت نشان دادن رزین «اوره - فورم آلدئید» .

Ulstron

نام تجاری الیاف پلی پروپیلن ساخته شده در انگلستان .

Ultramarine

لاجورد - یک نوع پیگمنت معدنی برنگ آبی شفاف که پس از شستشوی لباس و ملحفه های سفید جهت سفید تر نشان دادن پارچه ، در آخر کار بحمام شستشو اضافه میکنند .

Ultramicroscopic

ذراتی که با میکروسکوپهای معمولی قابل رویت نیستند .

Ultradyes

نام تجاری رنگهای دندانهای ای از ساندوز سوئیس .

Ultralan Dyes

نام تجاری رنگهای اسیدی از آی سی آی انگلستان .

Ultra-Violet, U.V

اشعه ماوراء بنفش - اشعه ای که بالای بنفش در طیف نور مرئی قرار دارد . طول موج این تشعشع کمتر از ۴۰۰۰ واحد انگسترم میباشد و دارای انرژی زیادتر از نور معمولی بوده و سبب تجزیه شیمیائی برخی ترکیبات آلی منجمله رنگها میگردد .

Umbrella Fabrics

پارچه هائیکه مخصوص چتر و بارانی بافته و تکمیل شده اند .

Unbleached

پارچه سفید نشده — پارچه‌های خام ، پارچه‌ایکه هیچگونه عملیات شستشو و مشابه آن در موردش انجام نشده .

Undyed

پارچه یا نخى که دارای رنگ طبیعی و خام باشد .

Uneven

رنگ و یا چایی که بطور یکنواخت تمام سطح پارچه را نپوشانده است و نایکنواختی غیر قابل انتظار در آنها دیده میشود .

Unfinished

پارچه ایکه هیچگونه عملیات تکمیلی روی آن انجام نشده است .

Ungummed Silk

ابریشمی که صغ و سریسین آن گرفته شده است .

Uni

اصطلاح فرانسوی برای یک طرح تک رنگ در رنگریزی و یا بافت ساده در بافندگی .

Unicoloured

پارچه ای که با یک رنگ رنگ شده است .

Union Dye

۱ — رنگهای مخلوط بطوریکه پارچه های متشکل از دو لیف مختلف را بیک رنگ رنگریزی کند .

۲ — نام تجارتي رنگهای مستقیم از کارخانجات مختلف .

Union Dyeing One Bath

رنگرزی پارچه هائیکه با الیاف مختلف بافته شده اند . این الیاف ممکن است دارای شرایط رنگرزی مشابه و یا مختلف باشند . در حالت اول ممکن است که فقط دارای یک زمینه رنگی ساده باشند مانند زرد ، قرمز و غیره و در حالت دوم ممکن است رنگرزی بحالات زیر انجام شود .

- ۱ - ایجاد یک زمینه رنگی مشابه .
- ۲ - یک لیف رنگ میشود و دیگری سفید میماند .
- ۳ - ایجاد زمینه رنگهای متباین "

رنگرزی مخلوط در یک حمام - در این روش کالای متشکل از دو لیف در یک حمام و با یک زمینه رنگی رنگ میشود .

Union Dyeing Two Bath

رنگرزی مخلوط در دو حمام . یا در دو مرحله بطوریکه برای رنگرزی هر یک از الیاف یکبار عمل رنگرزی انجام گیرد .

Union Fabric

پارچه مخلوط - پارچه ای که از دو یا چند نوع لیف مختلف بافته شده باشد مثل مخلوط پشم و ابریشم و یا پشم و پنبه و سایر مخلوطهای متشکل از الیاف طبیعی و مصنوعی . گاه ممکن است تار از یک جنس و پود از جنس دیگر باشد .

Universal Numbering System

سیستم شماره گذاری نخ (A.S.T.M.) که در آن تعداد گرم در ۱۰۰۰۰ متر طول نخ شماره آنرا تشکیل میدهد .

Universal Indicator

مخلوط معرفهائیکه میتوانند تغییرات PH را در دامنه وسیعی مانند ۲ تا ۱۲ نشان دهند.

Unlevel

نایکخواخت شدن رنگ در سطح پارچه.

Untrue Wool

پشمی که قطر آن نامنظم میباشد و از گوسفند مریض و یا گوسفندی که خوب تغذیه نداشته است بدست میآید.

Untwisted

نخ و یا فتیله و یا فیلامنتی که تابیده نشده و یا تاب قسمتی و یا تمام آن باز شده باشد.

Unwashable Cloth

کالای نساجی که با دست و یا ماشین قابل شستشو نباشد. و این نوع شستشوها باعث زیان و خرابی کالا شود. معمولا " اینگونه کالا خشک شوئی میشود.

Unwashed Wool

پشم خام و شسته نشده - پشمی که هنوز مواد خارجی آن گرفته نشده است.

Uplano Cotton

یکی از سه نوع پنبه معروف که در امریکا کشت و تهیه میشود.

Urea

اوره با ترکیب $\text{NH}_2\text{-CO-NH}_2$ که بعنوان حلال رنگ و همچنین جاذب الرطوبه در خمیر چاپ بکار برده میشود. و همچنین همراه با فورم

آلدئید در تکمیل ضد چروک پارچه بکار میرود .

Urea-Formaldehyde

ترکیب " اوره - فورم آلدئید " یکی از مهمترین ترکیبات که جهت تهیه رزین و ضد چروک کردن پارچه بکار میرود .

Urna

لغت بسیار قدیمی سانسکریت جهت ابریشم .

Urso1

نام تجاری رنگهای اکسید شونده از کارخانجات مختلف جهت رنگری پوست .

Urylon

نام تجاری پلی اوره تان ، ساخته شده در ژاپن که برخی خواص آن مشابه پشم است .

V

Valencia

- ۱ - انواع پنبه ای که در کلمبیا، امریکای جنوبی میروید .
- ۲ - پارچه های بافته شده از تار ابریشم و یا پنبه و بود از پشم در سیستم فاستونی .
- ۳ - نوعی پارچه مخلوط پشم و ابریشم بافت انگلستان .

Valency

ظرفیت اتمی هر عنصر . والانس .

Valley Cotton

پنبه های الیاف بلند که در امریکای شمالی در دزه می‌سی‌سی‌پی کشت میشود .

Vanadium Chloride

ترکیب VCl_2 که در رنگهای مشکی آنیلین ، بعنوان یک حامل اکسیژن بکار می‌رود .

Varyamine

نام مشهوری از یک رنگ آبی آزوئیک که در چاپ و رنگریزی موارد استفاده زیادی دارد .

Vat

- ۱ - خم رنگریزی .
- ۲ - حمامی که رنگریزی در آن انجام میشود .
- ۳ - ظرفی که از سفال ، چوب و یا فلز ساخته شده است و در آن عملیات رنگریزی انجام میشود .

۴ - ظرف مخصوص رنگهای خمی .

۵ - عملیات احیاء و بحالت محلول درآوردن رنگ خمی بطوریکه برای رنگری آماده شود .

Vat Dyes

رنگهای خمی - علت اطلاق این نام باین دسته از رنگها بخاطر قدیمی بودن رنگری نیل که سابقاً " در " خم رنگری " انجام می شده است . این رنگها شامل گروه ایندیگوئیدها و آنتراکینوئیدها میباشد . نوع ایندیگوئیدها عموماً " برای چاپ پارچه متداولتر میباشد . عملیات رنگری شامل احیاء رنگ بکمک یک ماده احیاء کننده (معمولاً " هیدروسولفیت سدیم) و انحلال رنگ بکمک سودکستیک میباشد که اینحالت را تشکیل لوکو (Leuco) یا مشتق بیرنگ گویند . پس از خاتمه رنگری ، کالا را اکسیده مینمایند تا ملکولهای رنگ احیاء شده که جذب الیاف شده اند دوباره اکسیده گردند و بحالت رنگ نامحلول درآب درآیند .

Vegetable Dyes

رنگهای طبیعی گیاهی که از هزاران سال پیش شناخته شده اند و هنوز در ایران ، در رنگری الیاف پشمی جهت قالی و گلیم و جاجیم مصرف میشوند مانند رناس ، اسپرک ، بقم بنفش و غیره .

Vegetable Fibres

الیاف گیاهی که شامل انواع مهم الیاف ، نظیر پنبه - کتان - کنف چتائی و غیره میشود .

Vegetable Oils

روغنهای طبیعی که منشاء گیاهی دارند مثل روغن کرچک ، روغن زیتون ، پنبه دانه و غیره .

Velvet

۱ - پارچه مخمل .

۲ - پارچه با بافت مخمل .

Velvet Finish

مخمل نما کردن پارچه که یکنوع عمل تکمیل میباشد .

Velveteen

۱ - مخمل بافته شده از پنبه .

۲ - پارچه پنبه ای که خار زده شده مثل پارچه کرکی .

Vermillon

پارچه پشمی که با قرمز دانه رنگ شده باشد .

Vertical Organization

سازمان عمودی - در تجارت نساجی این واژه سازمان کارخانه ای گفته میشود که تعداد ۲ و یا بیشتر مراحل تولید ، عملیات اصلی نظیر ، ریسندگی ، بافندگی ، تریکوبافی ، رنگرزی و تکمیل ، فروش و پوشاک را شامل میگردد و متضاد سازمان افقی " Horizontal " میباشد .

Vestan

نام تجاری الیاف پلی وینیل کلراید ، ساخت آلمان .

Vialon Dyes

نام تجاری رنگهای اسیدی از کارخانجات BASF آلمان .

Vicara

نام تجاری الیاف پروتئین در آمریکا .

Victoria

۱ - پارچه ابریشمی نازک ساخت فرانسه .

۲- پارچه چاپ شده پنبه ای انگلیسی .

۳- پارچه های زنانه سنگین با رنگ مشکی .

۴- نوعی نژاد گوسفند در ناحیه ویکتوریا ، استرالیا .

Victoria Blue

آبی ویکتوریا - رنگ آبی مشهور با زیک با شماره کالراندکس ۲۶ که گاهی بعنوان معرف نیز بکار میرود .

Victoria Shawl

شال ابریشمی با طرحهای ژاکارد ، که در فرانسه تهیه میشود .

Vicuna

کوچکترین نوع شترلما که در آمریکای جنوبی وجود دارد . پشم این حیوان ظریف ترین نوع پشم طبیعی میباشد و برنکهای زرد طلائی یا قهوه ای وجود دارد .

Vicuna Finish

نوعی تکمیل جهت پارچه های پشمی سیستم فاستونی .

Vigoureaux Printing

چاپ الیاف رشته نشده پشم قبل از ریسندگی که بآن چاپ ملانژ نیز میگویند .

Vinyl Fibres

الیاف وینیل - گروهی از الیاف سنتتیک که از پلیمر و کوپلیمرهایی

نظیر وینیلیدین کلراید $\text{CH}_2:\text{C} \text{Cl}_2$ و وینیل کلراید CH_2-CHCl ساخته میشوند .

Vynlite

نام تجاری گروهی از رزینهای ترموپلاستیک وینیل که در کانادا

ساخته میشود .

Vynlon

نام تجاری برای الیاف کوپلیمر کلرور وینیل و استات وینیل که به صورت فیلامنت و الیاف کوتاه ساخته میشوند .

Vynlon

نام تجاری الیاف پلی وینیل الکل که در زاپس ساخته میشود .

Virgin Wool

پشم تازه - پشم بکر - پشمی که برای اولین بار مورد استفاده نساجی قرار گیرد .

Visa

نام تجاری پارچه ای که از مخلوط ۵۵% داکرون و ۴۵% پشم فاستونی بافته شده باشد .

Viscose Process

یکنوع روش تهیه ویسکوز که در انگلستان ابداع شد . در این روش ابتدا تراشه چوب و یا لاینترهای پنبه بصورت صفحه های نازک کاغذ در آمده سپس در محلول سود فرو برده میشوند پس از مدت زمان معین رطوبت اضافی آن گرفته شده و تحت حرارت معین با دی سولفید کربن عمل میکنند که نتیجه آن خمیر نارنجی رنگ خواهد بود بنام گزانتات - سلولز . پس از حل دوباره این خمیر در محلول سود و صاف کردن مکرر آن ، محلول ریسندگی ویسکوز بدست میآید .

Viscose Rayon

الیاف سلولز بازیافته شده ، که دارای شهرت و اهمیت زیادی در تهیه پارچه است .

Viskon

نام تجارتي برای پارچه های بدون بافت .

Viscosity

چسبندگی و غلظت یک مایع یا محلول و یا خمیر .

Viscous

مایعاتی که چسبندگی آنها از آب زیادتر باشد .

Vistra

نام تجارتي ویسکوز که در آلمان تهیه و بازار فرستاده شده است .

Vitriol

اسید سولفوریک . H_2SO_4

Volatile

مایعاتی که سرعت تبخیر میشوند مثل حلالها .

Vonderwehl Steamer

اطاق بخاری که جهت پارچه های چاپ شده با رنگهای خمی ابداع شده است .

Vulcan

نام تجارتي رنگهای پیگمنت از کارخانجات مختلف آلمان .

Vulcanizing

عملیاتی که روی کائوچوی طبیعی انجام میگیرد تا خاصیت ترمو-پلاستیک ذاتی آنرا به الاستیک تبدیل نماید . در این عملیات از گوگرد و برخی ترکیبات آن استفاده میشود و بنظر میرسد که گوگرد بین ملکولهای زنجیر هیدروکربن ایجاد اتصالهای شبکه ای میکند . ترکیب لاستیک هم بصورت نخ و هم در تکمیل پارچه بحالت لایه بکار میرود .

Vybran

اسم تجاری الیاف اکریلیک که از اورلس ۲۱ ساخته شده است .

Vycron

نام تجاری الیاف پلی استر بصورت رشته های کوتاه و بلند .

Vyrene

نام تجاری الیاف فیلامنت پلی اورتان که مقاومت زیادی در برابر روغنهای معدنی دارد و در نساجی مصارف گوناگون دارد .

Vysheen

نوعی پارچه پنبه ای نازک که با رزینهای نوع وینیل روکش شده است و مصارف گوناگون دارد .

W

Wa

لغت بومی نوعی پنبه در برمه که رنگ طبیعی آن از قهوه ای تا سفید تغییر میکند .

Wall Cloth

پارچه ایکه جهت پوشش و تزئین دیوار بکار میرود . این نوع پارچه ها دارای طرح و چاپ مخصوص دیوار است .

Warp

نخ تار پارچه - گروهی از نخهای موازی که در طول پارچه قرار - میگیرند و نخهای پود آنها را قطع میکنند و از لابلای آنها میگذرند و تشکیل یک پارچه بافته شده را میدهند .

Warp Dyeing

رنگرزی تار - این رنگرزی ممکن است بصورت نعتله کردن در حین عمل آهار دادن و یا رنگرزی در همان زمان و بصورت نخ و کلاف انجام گیرد .

Warper Beam

نورد چله (بافندگی) .

Warp Effects

پارچه ای که در آن نخهای تار خود را بیشتر نشان میدهند در واقع بیشتر در سطح پارچه قرار میگیرند .

Warp Faced Fabrics

پارچه ای که سطح روئی آن بیشتر در پوشش نخهای تار میباشد .

Warping

چله - (بافندگی) چله پیچی .

Warp Knit

تریکو تار - نوعی از بافت تریکو .

Warp Lace

ماشینهائی که تورهای تار می بافند .

Warp Printing

چاپ نخهای تار - این چاپ بصورت سطحی انجام میگیرد و بیشتر جهت بدست آوردن طرحهای فانتزی و درهم روی پارچه است . نظریه مدت زمان طولانی که رنگ بایستی روی نخ باقی بماند باید رنگهایی انتخاب شوند که بتوانند مدت زمان وسایر شرایط کارگاهی را تحمل کنند .

Warp Sateen

اطلس تار - بافت اطلس که نخهای تار در سطح پارچه قرار میگیرند .

Warp Sizing

آهار زدن تار که یکی از عملیات مقدمات بافندگی میباشد و بمنظور استحکام بخشیدن بنخ تار در جریان بافندگی است .

Wash Fast Fabric

پارچه که مشخصات اصلی آن مثل رنگ ، ابعاد (طول و عرض) و جمع شدگی و چروک پذیری آن در برابر شستشوهای خانگی تغییر نکند .

Washing Fastness To

آزمایشهائی که بمنظور ارزیابی ثبات رنگ پارچه در برابر شستشوهای مختلف انجام میگیرد و ثبات رنگ را با درجات ۱ تا ۵ برای ضعیف ترین

تا بهترین ثبات تعیین میکند .

Washing Off

آبشور کردن پارچه - آبکشیدن پارچه یا کالای نساجی .

Wash and Wear

پارچه های بشور و بپوش - معمولا " پارچه هائی اطلاق میگردد که پس از شستن احتیاج باطو نداشته باشند این پارچه ها معمولا " دو نوع هستند یا الیاف مصنوعی و یا الیاف طبیعی که با انواع رزینها عمل شده اند .

Wash Wheel

چرخ شستشو - ماشینی که در آزمایشگاهها بمنظور ارزیابی ثبات رنگ در برابر شستشو بکار میرود . این ماشین دارای یک مخزن و چرخ دوار است که بآن چرخ چندین جار استوانه ای شکل متصل است . در ظرفها کاملا " مسدود میشود و نمونه در داخل آن قرار میگردد و بوسیله چرخ بگردش درمیآیند . نمونه همراه محلول صابون و یا سایر محلولهای استاندارد در داخل این جارها قرار میگردد و پس از طی زمان معین شستشو در حرارت استاندارد نمونه ها را خارج و پس از آبکشیدن و خشک نمودن مورد ارزیابی قرار میدهند و بدینترتیب میزان رنگ رفتگی و یا لکه گذاری تعیین میگردد .

Wata

لغت ژاپنی پنبه که گاهی بآن " کی واتا " نیز میگویند .

Water

آب " H_2O " عمده ترین و اصلی ترین مایعی که جهت رنگریزی ، شستشو ، تکمیل و سایر عملیات در نساجی بکار برده میشود . آبی که در

صنایع نساجی بکار برده میشود باید سبک و عاری از هر نوع سنگینی و مواد خارجی باشد .

Water, Fastness To

درجه ثبات رنگ کالای رنگ شده و یا چاپ شده در برابر غوطه خوردن در آب و یا شستشوی با آب و پاراکد ماندن در شرایط استاندارد و میزان لکه گذاری آن روی نمونه بدون رنگ .

Water Glass

آب شیشه - سیلیکات سدیم .

Water-In-Oil Emulsion

امولسیون که از آب با نفت و یا بنزین تهیه میشود و در چاپ پیگمنت بکار میرود .

Watering

نوعی لکه دار شدن پارچه که در اثر انبار کردن پارچه های خیس روی غلطک و تحت فشار ناهماهنگ بوجود میآید و این ناپیکنواختی در انعکاس نور از سطح پارچه مشاهده میشود . از این عیب گاهی جهت ابریشم نما کردن پارچه های استات استفاده میگردد .

Water Proofing

ضد آب کردن پارچه که بدو منظور انجام میگردد :

۱ - حالتی که خواص سطحی و زیر دست پارچه حفظ گردد و فقط قطرات آب را دفع کند (Water Repellent) و در این مورد ترکیباتی نظیر واکس ها و اسیدهای چرب بکار میرود .

۲ - حالتی که خواص سطحی و زیر دست پارچه تغییر میکند و پارچه بطور کامل ضد آب میگردد که در این مورد پارچه بوسیله قشری از مواد

غیر قابل نفوذ نظیر لاستیک و یا مشابه آن اندود میشود .

Water Replency

معمولا " این اصطلاح پارچه و یا الیافی اتلاق میگردد که دافع آب و رطوبت هستند و رطوبت را کمتر در خود میپذیرند مثل الیاف پلی استر و نایلن و یا پارچه هائیکه بطور کلی با مواد واکس و یا اسیدهای چرب عمل شده اند بطوریکه هوا را از خود عبور میدهند ولی قطرات آب را بخود نمی پذیرند .

Water Resistant

مقاوم نمودن پارچه در برابر اثر آب .

Water Softening

نرم کردن آب - جدا نمودن املاح محلول کلسیم و منیزیم از آب .

Water Spots

لکه هائیکه معمولا " در اثر سقوط قطرات آب از سقف کارگاه و یا ماشینها در حین عملیات تولید روی پارچه های چاپ و یا رنگ شده ایجاد میگردد .

Water Spotting

آزمایشی که جهت ارزیابی ثبات رنگ در برابر مهاجرت آن در زمان خیس بودن پارچه انجام میگردد . زمینه برخی از رنگها هنگام خشک بودن پارچه و یا تر بودن آن متفاوت میباشد .

Wave

موج .

Wave Length

طول موج - نسبت سرعت به تواتر (فرکانس) موج .

Waviness

موج نمائی - حالت موجی - موج دار بودن .

Wax

موم - موم کشیدن ، موم اندود کردن .

Waxing Finish

عمل تکمیلی که بپارچه های پنبه ای شفافیت میدهد . این عمل همراه با بکار بردن مواد آهار و یا صغ توسط کالندر داغ انجام میگردد .

Wax Printing

چاپ مومی - چاپ باتیک .

Weak

اصطلاح ضعیف در مورد زمینه های بسیار کمرنگ و یا رنگ پریده .

Wear Dated

اصطلاح تجارتی جهت تضمین نمودن مدت استفاده از کالای نساجی مخصوصاً " در پوشش آنها .

Wear Testing

آزمایشاتی که در مورد خواص پوششی البسه و یا پارچه ای که جهت لباس بکار میرود انجام میگردد .

Weathering

ثبات رنگ پارچه در معرض هوا - پارچه های رنگ شده که در خارج از خانه مورد استفاده قرار میگیرد باید ثباتشان در برابر نور و رطوبت هوا باندازه کافی باشد .

Weave

بافت - تکنیک بافت پارچه - عمل سرهم کردن تار و پود بطوریکه تولید پارچه بافته شده کند .

Weaver

بافنده - کارگر ماشینی بافندگی.

Web

تار عنکبوتی که محصول ماشینی کاردینگ میباشد.
تار عنکبوتی، نامیکه جهت فتیله ماشینی کاردینگ قبل از متراکم شدن و بصورت ورقه بسیار نازک الیاف بکار میرود - پارچه نازک و بسیار قوی که جهت نوار بافته میشود و ممکن است تار آن از نخهای لاستیکی باشد - نام برخی از پارچه های بافته نشده.

Wedgwood Print

پارچه ای که طرح چاپ آن گل‌های سفید روی زمینه رنگی باشد.

Weft

پود - نخ‌ی که همراه با تار تولید پارچه میکند - نخ‌ی که در داخل ماکو در ماشینی بافندگی قرار گرفته و از دهانه ای که توسط نخهای تار باز شده است عبور کرده و تولید پارچه میکند.

Weight Silk

ابریشم بارداده و سنگین شده - نوعی تکمیلی پارچه های ابریشمی که با املاح فلزی نظیر کلرور قلع انجام میشود.

Weighting

کاربرد املاح معدنی جهت سنگین کردن پارچه.

Weld

اسپرک - رنگ زرد طبیعی بشماره کالرایندکس، زرد طبیعی شماره (۲). این رنگ در رنگرزی قالی موارد استفاده فراوان دارد و از گیاهان رنگدار است که از قرون گذشته در ایران مورد استفاده رنگرزی دارد.

Weld

رنگ طبیعی پلی ژنتیک که از گیاه خشک *Reseda Luteola* بدست میآید این رنگ با ثبات ترین نوع زردها را در برابر نور ، بویژه اگر با دندانه آلومینیوم همراه باشد بوجود میآورد .

Wet and Dry Fibre Tensile Strength

قدرت یک تار لیف در برابر کشش در زمان ترو خشک بودن که در آزمایشگاهها بصورت گوناگون مورد آزمایش و ارزیابی قرار میگیرد .

Wet Fading

پریدگی رنگ کالاهای نساجی در برابر نور ، زمانی که دارای مقدار زیادی رطوبت باشد . این رنگ پریدگی بمراتب بیشتر از زمانی هست که الیاف کاملاً " خشک هستند .

Wet Fastness Test

آزمایش و ارزیابی ثبات رنگ کالای نساجی در برابر عملیات خیس ، نظیر انواع شستشوها و غیره .

Wet Finishing

عملیات تکمیلی مختلف نساجی که با آب سروکار دارد مثل سفیدگری آهار زنی و غیره .

Wet Out

آبخور کردن پارچه - آبشور کردن یا آبکشیدن پارچه در آخرین مرحله عمل و قبل از خشک کردن .

Wet Processing

کلیه عملیات که در مورد الیاف - نخ و یا پارچه در حضور آب انجام میگردد مثل شستشو - رنگریزی - سفیدگری و غیره .

Wet Salting

نمک سود کردن پوست با روش تر.

Wet Spinning

ریسندگی تر - تهیه فیلامنت از محلول ریسندگی درالیاف مصنوعی مانند ویسکوز ریون.

Wetting Agents

مواد آبخور کننده - موادی که باعث آبخور شدن پارچه های با بافت متراکم میشود و رنگ بهتر نفوذ میکند.

White Calico

چیت سفید - چلوار سفید - پارچه های سفید پیراهنی.

White Dyes

رنگهائی که جهت پارچه سفید شده بکار میروند تا پارچه سفیدتر و شفافتر دیده شود.

White Goods

کالای نساجی که سفید شده است. پارچه های سفید شده.

Whitening Agents

مواد سفید کننده.

White Spirit

هیدروکربن های تجارتي مشتق از ترکیبات نفتی که بعنوان حلالهای آلی بویژه در خشک شوئی مصرف دارند مثل بنزین سفید.

Whizzer

سانتر یفوژ - دستگاه آبگیردوار پارچه بطریق گردش دورانی سریع.

Width

عرض پارچه - از یک لبه پارچه تا لبه دیگر.

Wild Silk

ابریشم وحشی - ابریشمی که از کرمهای غیر معمولی ابریشم گرفته شده باشد.

Wild Silk Worm

کرم ابریشم پرورش نیافته و اصلاح نژاد نشده.

Williams Unit

نوعی ماشین رنگریزی که در آمریکا ساخته شده است درجه حرارت در این ماشین حدود ۱۰۰ و مقدار حجم محلول نسبت بوزن کالا کم و پارچه بصورت کاملاً " باز در آن عمل میشود. بواسطه غلظتهای متعدد هدایت شونده که در بالا و پائین حمام رنگ قرار گرفته اند پارچه مدت زمان زیادتری در داخل رنگ قرار گرفته و پس از عبور کردن از بین این غلظتهای هدایت شونده بالا خره از بین دو غلظت آبیگر که در قسمت بالای مخزن قرار گرفته است عبور نموده و محلول اضافه آن گرفته شده و باز بحمام برگردانده میشود.

Wince-Winch Dyeing Machine

ماشین رنگریزی وینچ - در این ماشین پارچه عموماً " بحالت طنابی و گاهی با عرض باز رنگریزی میشود. وینچهای جدید سر بسته هستند و جهت رنگریزی الیاف پلی استر با کاربرد بکار میروند. در این ماشین یک سیلندر بیضوی قرار دارد که خارج از مخزن حمام قرار دارد و پارچه دور آن و از داخل محلول حمام رنگ دوران میکند. جهت یکنواختی رنگریزی، حمام رنگ و مخزن رنگ از یکدیگر جدا و با سوراخهای کوچک بهم مربوط میشوند.

Winding Machine

ماشین قرقره پیچی در بافندگی .

Woad

وسمه - رنگ آبی طبیعی با شماره کالرایندکس ، آبی طبیعی شماره (۱) که از گذشته های بسیار دور در ایران و سایر نقاط جهان بکارمیرفته و قبل از آشنا شدن اروپائیان با نیل از اهمیت زیادی برخوردار بوده است .

Woole

لغت آلمانی پشم .

Wool

پشم - پر مصرف ترین لیف حیوانی که در صنعت نساجی و تهیه پوشاک اهمیت ویژه ای دارد . جنس پشم از پروتئین میباشد و حاوی بسیاری از خواص فیزیکی و شیمیائی میباشد که یک لیف نساجی لازم دارد .

Wool Chlorinated Of

پشم کلرینه شده - پشم و یا نخ و یا پارچه که با محلول کلر عمل شده است و فلسهای آن بطور کامل و یا نسبی از بین رفته است .

Wool Dyes

نام تجارتي رنگهای اسیدی از کارخانجات مختلف .

Wool Dyed

پشم رنگ شده - پشمی که در حال معمولی و قبل از رشته شدن رنگ شده باشد .

Wool Grade By Count

طبقه بندی پشم از طریق شماره گذاری در سیستم قابل قبول امریکا .

Wool Grease (Or Yolk)

چربی طبیعی که در پشم خام وجود دارد و شامل کلسترول و اسیدهای چرب میباشد و به لانولین معروف است و در ساختن کرمهای آرایشی بکار میرود .

Wool Scouring Test

آزمایش شستشوی پشم خام که جهت تعیین مقدار درصد ناخالص همراه پشم انجام میگردد .

Wool Sorts

جور نمودن پشم گوسفند بترتیب چیدن پشم از نواحی مختلف بدن گوسفند، مانند پشم چیده شده از قسمت‌های شکم ، گردن ، سرشانه و غیره .

Wool Tops

پشم شانه شده گوسفند که جهت سیستم فاستونی مورد استفاده قرار میگیرد .

Woolen System

سیستم پشمی ، یکی از دو سیستم مهم ریسندگی ، بافندگی و تکمیل کالاهای پشمی .

Woolen Finish

تکمیل‌هایی که در سیستم پشمی عمل میشود .

Worsted System

سیستم فاستونی - یکنوع سیستم حلاجی و ریسندگی پشم که از پشم شانه شده جهت تهیه نخ استفاده میشود و پارچه های این سیستم بسیار ظریف و بیشتر جهت لباس تهیه میشوند مثل پارچه های گاباردین - سرژه و امثال آنها .

Woven Fabric

- ۱ - پارچه های بافته شده .
- ۲ - پارچه هائیکه دارای نخهای تار و پود بوده و در ماشینهای بافندگی بافته شده باشند .

Wrinkle

چین و چروکی که در اثر استفاده و یا شستشو در پارچه ایجاد میشود .

Wrinkle Recovery

قابلیت برگشت پارچه پس از چین خوردن بحالت اولیه .

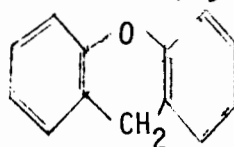
Wrinkle Resist

مقاومت پارچه در برابر چین خوردگی و یا تکمیل پارچه در برابر چین خوردگی مثل استفاده از انواع رزینها .

X

Xanthene Colouring Matters

این طبقه رنگها مشتقات «آمینو، آمینو هیدروکسی و یاهیدروکسی زانتین» میباشند. عموماً "رنگهای این

طبقه "رنگهای بازیک شفاف" را که محلول آنها خاصیت فلور سنتی شدید دارد تشکیل میدهند.

Xanthating

یکی از مراحل تهیه ویسکوز، زمانی که سلولز قلیائی شده را برای چندین ساعت در بی سولفید کاربن در حرارت معین عمل میکنند.

Xenon Arc

یک منبع نور که توسط لامپ محتوی گاز گزنون ساطع میشود و جهت آزمایش ثبات رنگ در برابر نور بکار میرود.

Xylolin

نوعی الیاف کاغذی که در آلمان و سپس در سایر نقاط ساخته شده.

Xylene Dyes

نام تجارتي رنگهای اسیدی از کارخانجات ساندوز سوئیس.

Y

Yamada Dyes

رنگ اسیدی ساخت کارخانجات کاکاکا ، ژاپن .

Yarn

خامه ، کلاف ، نخى که متشکل از هر نوع الیاف نساجی باشد ، کلاف که بصور مختلف پیچیده و رنگرزی شود .

Yarn Dyed

نخ رنگ شده — پارچه ای که نخ آن قبلاً رنگ شده باشد .

Yarn Dyeing

روشهای رنگرزی نخ بصورت های مختلف مثل کلاف ، قرقره ، بوبین یا استوانه های مشبک و امثال آنها .

Yarn Liquoring

به لغت Tub - Dip مراجعه شود .

Yarn Number

نمره نخ — سیستمی که با آن قطر نخ اندازه گیری میشود و بروشهای مختلف مستقیم و غیر مستقیم متداول است .

Yarn Package

نخی که بدور بوبین ، قرقره و یا بصورت های دیگر پیچیده شده باشد .

Yarn Printing

بچاپ ملانژ مراجعه شود .

Yarn Test

روشهای اندازه گیری تاب ، استقامت و نمره و سایر مشخصات

میزیکی نخ .

Yellow Berries

توت زرد - توت ایرانی - رنگ زرد طبیعی شماره های ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ کالرایندکس . برگ درخت توت دارای مقدار زیادی ماده رنگی است که هنوز در ایران مورد استفاده رنگرزان خامه قالی قرار میگیرد .

Yellow Prussiate of Potash

مرو سیاناید پتاسیم $K_2Fe(CN)_6$ که در چاپ برداشت بر روش اکسیداسیون بکار میرود .

Yellow Wood

چوب زرد از گیاهان رنگ دار امریکای جنوبی با شماره کالرایندکس رنگ زرد طبیعی شماره ۱۱ .

Yomud Carpet

فالیچه یموت - فالیچه های بسیار جالب و زیبای بافته شده در ایل یموت در گرگان و ترکمن صحرای ایران با رنگهای قرمز شفاف و گره های ترکی و طرحهای جالب هندسی .

Young Fustic

بچوب زرد مراجعه شود .

Yolk (Wool)

مواد چربی و اسیدهای چرب که در پشم وجود دارند .

Z

'Z' Twist

تاب چپ - چپ تاب - جهت تاب نخ دولا که از بالا سمت راست شروع و بهائین سمت چپ ختم میشود مانند وسط حرف لاتین Z .

Zambesi Dyes

نام تجاری رنگهای مستقیم از کارخانجات مختلف .

Zapon Fast Dyes

نام تجاری رنگهای حلال از کارخانجات مختلف آلمان .

ZarbaF

زرباف - زربفت - لغت فارسی خالص - پارچه های ابریشمی که همراه با نخهای طلائی در ایران بافته میشدند و اکنون بهمین نام در ایران و اروپا و سایر نواحی جهان بنام پارچه های زری بافته میشوند .

Zefron

نام تجاری نوعی الیاف اصلاح شده اکریلیک .

Zelwole

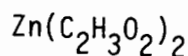
ویسکوز در لغت آلمانی .

Zero Hardness

آبی که هیچگونه سختی و یا مواد خارجی ندارد .

Zinc Acetate

که بمقدار

استات روی با ترکیب

زیاد در دندانه دادن پارچه جهت چاپ استفاده میشود .

Zinc Finish

عمل کالندر با غلطکهای ساخته شده از روی بجای مس ، روی پارچه های پنبه ای .

Zoba

نام تجارتي رنگهای اکسید شونده از بایر آلمان .

فهرست انتشارات رز

نام کتاب	نام مؤلف	نام مترجم	قیمت
قلمرو شعر			
آلاچیق	برگزیده شعر شوروی	ایرج مهدویان	۹۰ ریال
آنسوی فاصله	احمد قریانزاده	" ۸۰	
از سزمین آینه و سنگ	فرخ تمیمی	" ۱۲۵	
از پائیزها	م. مهبس دوست	زیر چاپ	
از کوچه تا گل سرخ	عبدالجواد محمی	۱۰۰ ریال	
برگهای زیتون	محمود درویشی	یوسف عزیزی	" ۱۰۰
برخنگ راهوار زمین	دکتر اسماعیل خوشی	" ۱۲۵	
برگزیده شعر معاصر برزیل	به انتخاب قاسم صنعوی	" ۲۵۰	
برگزیده شعر آفریقا	پرتو اشراق	زیر چاپ	
برگزیده شعر معاصر ایران	به انتخاب هرمز خبیر	زیر چاپ	
برگزیده شعر معاصر افغانستان	به انتخاب محمد سرور مولائی	زیر چاپ	
پیام (یک منظومه)	نعمت میرزا زاده (م. ۱۴۰۰ زرم)	۴۰ ریال	
دل ما و جهان	بیژن جلالی	۲۵۰ ریال	
دیروز خط فاصله	منوچهر نیستانی	۲۰۰ ریال	
روزها	بیژن جلالی	" ۲۵۰	
زان رهروان دریا	دکتر اسماعیل خوشی	" ۱۰۰	
سفرنامه مرد مال بخولیا ئی و نگهبانده گیومرث منشی زاده	پرتو اشراق	" ۵۰	
شعر نوین آفریقا	پرتو اشراق	زیر چاپ	
شب پا و گرگ پیر	ر. آزادوش	زیر چاپ	
شعر کوچه	حسن ندیمی	زیر چاپ	

نام کتاب	نام مؤلف	نام مترجم	قیمت
عبور	علی موسوی گرمارودی		۸۰ ریال
غزل معاصر ایران	به انتخاب محمد عظیمی		۲۵۰ "
قفس و پرواز	با مقدمه دکتر علی اصغر حاجیدجواد		۱۷۵ "
قلمرو نمایش			
آتش افروزان	ماکس فریش	جعفر اصلانی	۱۲۵ ریال
آدم آدم است	برتولت برشت	م. امین مؤید	۱۵۰ "
آموزگاران	محسن یلفانی		۸۰
تدابیر (ناتر آموزشی)	برتولت برشت	م. امین مؤید	زیر چاپ
جادوگران شهرسیلم	آرتور میلر	م. امین مؤید	زیر چاپ
چشم اندازی از پل	آرتور میلر	م. امین مؤید	زیر چاپ
دایره گچی	برتولت برشت	م. امین مؤید	۱۵۰ ریال
در پوست شیر	شون اوگیسی	دکتر اسماعیل خوئی	۱۰۰ ریال
زنان تروا	ژان پل سارتر	قاسم صفوی	۲۰۰ "
شام طولانی کریسمس	وایلدر	دکتر حسن هنرمندی	۸۰ "
گلپانگ	محمود طیار		۳۰ "
ماجرای نیمه شب	شون اوگیسی	م. امین مؤید	۳۵ "
مرد متوسط و تله	محسن یلفانی		۸۰ "
هانل	گرهارد هاپتمن	م. امین مؤید	۳۰ "
هوراتی ها و کوراتی ها	برتولت برشت	رضا کرم رضائی	۸۰ "
وقتی سیاه مست بیداری شود	مهدی ساده		زیر چاپ
قلمرو داستان			
آنسوی پرچین	محمود گپا نوش و جمال میرصادقی		۷۰ ریال

نام کتاب	نام مؤلف	نام مترجم	قیمت
اتهام	دکتر مصطفی رحیمی		۱۷۵ ریال
این شکسته‌ها	جمال میرصادقی		۱۰۰ ریال
آبنده سازان	م. ح. عباس پور تمیجانی		" ۱۲۵
آویزهای بلور	شهرنوش پارس پور		" ۱۰۰
خوارها و خوارها	حسن قانع زهرائی		" ۵۰
دیدار در هند	اسماعیل فصیح		" ۱۵۰
دل کور	اسماعیل فصیح		" ۴۰۰
داستان دوست من	هرمان ته	سروش حبیبی	" ۱۲۰
داستانهای دن	شلوخوف	م. علی عموشی	" ۱۸۰
صدای ساز	گامبوزیا گویا		" ۱۰۰
غصه‌ای و قصای	محمود گپا نوش		" ۱۰۰
قصه‌های شهر خوشبختی	اسلام کاظمیه		" ۱۸۰
قصه‌های کوچه دلخواه	اسلام کاظمیه		زیر چاپ
کنار بید و سپیدار	ناصر افشار		۵۰ ریال
کورات	جلیل قلی‌زاده	فرخ صادقی	" ۸۰
گدایان معجزه	کنستانس ویرزیل	قاسم صنعوی	" ۳۰۰
لانشه‌ها	رضا آقامیری		زیر چاپ
مادر	پرل باک	م. امین مؤید	۲۵۰ ریال
مردی در قفس	فریدون تنگابنی		" ۸۰
مرگ آرام	سیمون دوبوار	م. امین مؤید	" ۸۰
مسافره‌های شب	جمال میرصادقی		" ۱۵۰
من و ایوب و غروب	جواد مجایی		" ۱۰۰
نه آدمی نه صدائی	جمال میرصادقی		" ۸۰
نرگس وزرین دهن	هرمان هسه	سروش حبیبی	زیر چاپ

نام کتاب	نام مؤلف	نام مترجم	قیمت
هدیه گل سرخ	رضا خسروی نوری		۳۰ ریال
نخستین عشق من	ماکسیم گورکی	ق. حبیبیان	۶۰ "
وبلا آمد و شفا آمد	محمود کیا نوش		۱۷۵ "
قلمرو علوم			
بحران تغذیه در جهان	دکتر مسلم علیخانی		۱۵۰ ریال
روانپزشکی روزمره	دکتر حسن بطحائی - دکتر احمد جلیلی		۲۵۰ "
روانشناسی عشق و وزیدن	انیس لپ - دکتر کاظم سامی - مهندس محمود ریاضی		۲۵۰ ریال
روانشناسی در خدمت همه	اسکورینگ - فرانک جرج	دکتر مرتضی رحیمی	۲۲۵ ریال
روانشناسی جانوران	رشوون	دکتر نادره مهتدی	۲۵۰ "
روانشناسی عقب ماندگی های ذهنی	دکتر عبداللہ شفیع آبادی		۱۵۰ "
روانکاوی دختران	دکتر هلن دوچ	دکتر ایرج پورباقر	۲۵۰ "
سایبرنتیک و حافظه (از انتشارات آگادیمی علوم شوروی)	مهندس غلامرضا جلالی		۲۰۰ "
فرهنگ لغات و اصطلاحات شیمی نساجی و رنگریزی	مهندس منصوری وریزی - دکتر حاجی شریفی زیر چاپ		
قدرت تولید	ژان فور استیه	م. امین مؤید	۱۷۰ ریال
مبانی و متدهای شیمی تجزیه	دکتر محمد ادریسی		۴۰۰ "
نقش دانش در مبارزه با گرسنگی	ژوزه دوگاسترو	مهندس غلامرضا جلالی زیر چاپ	
نیروها در طبیعت جلد اول	از انتشارات آگادیمی علوم شوروی	" "	۳۵۰ ریال
نیروها در طبیعت جلد دوم	" "	" "	۲۰۰ "
هنر و صنعت قالی در ایران	مهندس منصور وریزی		۶۰۰ "
هنر و صنعت شرداخت و رنگریزی پوست	" "		۶۰۰ "

نام کتاب	نام مؤلف	نام مترجم	قیمت
نقد و ادب			
آشنائی با ادبیات فارسی	به انتخاب دکتر اسماعیل حاکیمی		۳۵۰ ریال
ادبیات معاصر ایران	" "		" ۲۲۵
ارقه سیاه	ژان پل سارتر	دکتر مصطفی رحیمی	" ۷۵
بررسی ادبیات کودکان	فرخ صادقی		" ۲۰۰
بررسی شعرونثر فارسی معاصر	محمود گیکانوش		" ۱۵۰
پلاستی سبته	ویکتور وازارلی	بهروز افتخاری	" ۲۰۰
پل سزان	آ. نونبرگ	رضا فروزی	زیر چاپ
پیشگامان هنر جلد اول	لونا چارسکی	رضا جباری	۱۲۵ ریال
پیشگامان هنر جلد دوم	لونا چارسکی	رضا جباری	زیر چاپ
پیشگامان هنر جلد سوم	لونا چارسکی	رضا جباری	زیر چاپ
پول تنها ارزش و معیار ارزشها	فریدون تنگابنی		۴۰ ریال
درباره سرمایه داری	موریس داب	ایرج مهدویان	" ۹۰
دستی از ادور...	اکبر رادی		" ۱۲۵
درباره نقاش معروف (گرسن)		حبیبیان	زیر چاپ
درباره نقاش معروف (وان گوگ)		حبیبیان	زیر چاپ
دو بررسی و گذری در ادبیات کودک	فرخ صادقی		۸۰ ریال
رابطه هنر با واقعیت	چرنیشفسکی	م. امین مؤید	۲۵۰ ریال
از دیدگاه زیبایی شناسی			
زندگی و آثار شون اوکیسی	بهروز دهقانی		" ۵۰
ستایش و سنگسار تی. س. الیوت لئونارد پیونگر		غلامحسین فرنود	" ۸۰
سیری در اندیشه های برشت	م. امین مؤید		" ۸۰
سلاح اقتصادی استعمار جدید	پانوف	مهندس محمود ریاضی - دکتر نظام الدین قهراری	۷۰ ریال

DICTIONARY
OF DYEING AND
TEXTILE PRINTING

by

M. HAJISHARIFI

and

M. VARZI